

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

เครือข่ายและองค์กรทางสังคม ของคาสีโนข้ามแดนระหว่างไทยและกัมพูชา ในพื้นที่อีสานล่างและนัยเชิงนโยบาย

กนกวรรณ มะโนรัมย์
วัชรี ตรีดำ

แผนงานสนับสนุนศูนย์วิจัยปัญหาการพนัน
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

บทคัดย่อ

รายงานวิจัยเชิงคุณภาพชิ้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเครือข่ายและองค์กรทางสังคมของกลุ่มคนที่เล่นคาสีโนในพื้นที่พรมแดนระหว่างไทยและกัมพูชา บริเวณชายแดนช่องสะง่า อ. ภูสิงห์ จ. ศรีสะเกษ และช่องจอม อ. กาบเชิง จ. สุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่า การเดินทางเข้าออก ณ ด่านที่มีคาสีโนข้ามแดนผ่านด่านช่องสะง่าและช่องจอมมีจำนวนราว 700,000 คนต่อปีและจำนวนผู้ข้ามไปเล่นเป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชายมาก โดยดูจากข้อมูลการใช้หนังสือเดินทางไทยเข้าประเทศไทยเดือนมิถุนายน 2556 ผู้ชายที่ใช้หนังสือเดินทางไทยมีจำนวน 9,437 คนในขณะที่จำนวนผู้หญิงมีมากถึง 11,298 คน ผู้ทำทัวร์พนันข้ามแดนมีฐานะปานกลางและชนชั้นกลางและเคยมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการพนันข้ามแดนไม่ทางก็ทางหนึ่งมาก่อน ส่วนกลุ่มผู้เล่นพบว่า เกือบทั้งหมดเป็นวัยกลางคนมีทั้งผู้ที่มีอาชีพหลักของตัวเองและเล่นพนันในคาสีโนเป็นอาชีพหลัก ผู้เล่นพนันไปเล่นที่คาสีโนชายแดนโดยไม่ต้องกังวลเรื่องถูกจับกุมและรัฐสีก้อบาย เพราะผู้เล่นส่วนหนึ่งเป็นข้าราชการทั้งทำงานและเกษียณอายุแล้วที่ข้ามไปเล่นในบ่อนต่างประเทศและมีจำนวนไม่มากนักที่เป็นคนแก่ ชาวบ้าน หรือคนวัยทำงานที่ตกงาน

เครือข่ายพนันข้ามแดนก่อตัวขึ้นทั้งแบบตามธรรมชาติ ผ่านระบบเครือข่ายและเพื่อนฝูงที่รู้จักคุ้นเคยกันและก่อตัวผ่านการจัดตั้งและการจัดการอย่างเป็นระบบเชิงธุรกิจ นอกจากนี้การศึกษายังพบว่า เครือข่ายทางสังคมของการพนันข้ามแดนมีลักษณะได้แก่ (หนึ่ง) เครือข่ายที่มีการจัดการที่ชัดเจนของธุรกิจที่เรียกว่า “การขึ้นทัวร์” (สอง) เครือข่ายญาติพี่น้อง (สาม) เครือข่ายเพื่อนฝูง (สี่) เครือข่ายการเดินทางร่วมกันในฐานะนักท่องเที่ยว (ห้า) เครือข่ายภายในครอบครัวเดียวกัน และ (หก) การเดินทางไปคาสีโนแบบส่วนตัวโดยไม่พึ่งเครือข่าย แต่โดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะการจัดการเครือข่ายผ่านธุรกิจการขึ้นทัวร์เป็นหลัก โดยการพนันข้ามชาตินี้ มีการจัดระบบอย่างชัดเจนของผู้กระทำอันเป็นการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ที่ทับซ้อนกันระหว่างความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์และความสัมพันธ์เชิงธุรกิจบนฐานผลประโยชน์ระหว่างเจ้าของคาสีโนกับเครือข่ายผู้จัดทัวร์พนัน และกลุ่มนักพนัน ในแง่ผลกระทบที่เกิดจากการพนันข้ามแดนนี้มีทั้งด้านบวกที่การพนันคือรายได้และสามารถทำเป็นอาชีพได้ การเกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับพนันหลากหลายแบบ ที่สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น ส่วนผลกระทบด้านลบได้แก่ ความเสี่ยงจากการเป็นหนี้แม่ทัวร์และคนทัวร์ด้วยตนเอง การถูกหักหลัง ความเสี่ยงจากการเดินทางและสุขภาพ เป็นต้น

ประเด็นสำคัญเชิงสังคมวิทยาการพนันข้ามชาติที่พบคือ เครือข่ายทางสังคมของการพนันข้ามแดนมีการขยายตัวและเติบโตขึ้นเรื่อยๆ อันเนื่องมาจากการฉวยใช้ความเป็นพื้นที่ “พิเศษ” ของชายแดนที่เต็มไปด้วยความสลับซับซ้อน มีความเคลื่อนไหว หลากหลายและมีข้อยกเว้นหรือเงื่อนไขพิเศษ รวมทั้ง การที่ประเทศหนึ่งมีนโยบายและกฎหมายรองรับว่าคาสีโน หรือการพนันเป็นสิ่งถูกกฎหมาย (Legality) ในขณะที่อีกประเทศหนึ่งกำหนดทั้งโดยนโยบายและกฎหมายว่า การพนันเป็นสิ่งผิดกฎหมาย ดังนั้นมาตรการเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพนันข้ามชาติ จึงต้องให้ความสำคัญการสร้างความสำเร็จสู่สาธารณะด้านข้อดีและข้อเสียทางเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลอาจพิจารณานโยบายการพนันตามแนวชายแดนไทยที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยอาจจะกำหนดให้มีคาสีโนในพื้นที่ชายแดนไทยแบบถูกกฎหมาย แต่ต้องมีกฎระเบียบควบคุมเคร่งครัดทั้งผู้เล่นและพื้นที่ตั้งการพนัน และในอนาคตเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 การพนันชายแดนรอบประเทศไทยอาจขยายตัวมากขึ้น เนื่องจากการยกเว้นวีซ่าระหว่างกันของประเทศในกลุ่มอาเซียน ทำให้การข้ามแดนเป็นไปอย่างสะดวกมากขึ้น หากไทยยังมีนโยบายว่า การพนันเป็นเรื่องผิดกฎหมาย ผู้เล่นพนันในประเทศไทยจะเดินทางออกไปเล่นพนันนอกประเทศบริเวณชายแดนเพิ่มขึ้น รัฐบาลต้องกำหนดท่าทีและนโยบายคาสีโนชายแดนให้ชัดเจน

คำนำ

การศึกษาเครือข่ายและองค์กรทางสังคมของกลุ่มคนที่เล่นคาสีโนในพื้นที่พรมแดนระหว่างไทยและกัมพูชา บริเวณช่องสะง่า อ. ภูสิงห์ จ. ศรีสะเกษ และช่องจอม อ. กาบเชิง จ. สุรินทร์ ได้รับความร่วมมือจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือแม่ท้าวร์ ลูกท้าวร์ และคนขับรถที่ไม่สามารถเอ่ยนามได้ ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านรวมทั้งผู้ให้ข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองสุรินทร์และศรีสะเกษ สถานีตำรวจอำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ สถานีตำรวจอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ นายด่านศุลกากรช่องจอมและช่องสะง่า และทหารหน่วยเฉพาะกิจที่ 3 ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลต่างๆ เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รศ.ดร. ไชยันต์ รัชชกุล หัวหน้าโครงการที่ให้คำแนะนำในการวิจัย รวมทั้งศูนย์ศึกษาปัญหาการพนันและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ที่ให้การสนับสนุนการศึกษาวิจัยชิ้นนี้

หากมีรายงานชิ้นนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับคำวิจารณ์มา ณ ที่นี้

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	2
คำนำ	3
สารบัญ	4
สารบัญตาราง	5
สารบัญภาพ	6
บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย	7
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย	7
1.2 วัตถุประสงค์	9
1.3 แนวคิดที่ใช้ในงานวิจัย	
1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
1.5 ระเบียบวิธีวิจัย	14
1.6 ขอบเขตของงานวิจัย	14
1.7 ข้อจำกัดของการวิจัย	14
บทที่ 2 คาสีโนชายแดนไทย-กัมพูชา	15
2.1 การเข้า-ออกของนักท่องเที่ยว ณ ด้านช่องสะง่าและช่องจอม	15
2.2 ข้อมูลพื้นฐานของคาสีโนชายแดน	23
2.3 เงื่อนไขของการขึ้นทัวร์ของคาสีโน	26
2.4 รหัสการขึ้นทัวร์	27
2.5 ข้อบังคับที่ปรากฏในเอกสารของคาสีโน	28
2.6 การย้ายทัวร์จากสะพานเวกัส (ลาว) สู่อคาสีโนที่กัมพูชา	28
2.7 สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของคนทำทัวร์ในเครือข่ายพนันข้ามแดน	28
2.8 สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของนักพนัน	32
บทที่ 3 เครือข่ายและการจัดองค์กรคาสีโนข้ามแดน	35
3.1 การก่อตัวของเครือข่ายคาสีโนข้ามแดน	35
3.2 ลักษณะของเครือข่ายคาสีโนข้ามแดนอันหลากหลาย	36
3.3 การจัดองค์กรเครือข่ายการพนันข้ามแดนผ่านผู้กระทำการ	42
3.4 ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์กับความสัมพันธ์เชิงธุรกิจ	46
3.5 ผลกระทบและความเสี่ยงของการพนันข้ามแดน	46
บทที่ 4 สรุป อภิปรายผลการศึกษาและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	53
4.1 สรุปผลการศึกษา	53
4.2 อภิปรายผลการศึกษา	55
4.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	57
บรรณานุกรม	58
ภาคผนวก	60
ผัง Casino Royal Hill ที่ช่องจอม	60
ผัง Casino โอเอสมิต ช่องจอม	62

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	แสดงสถิติผู้เดินทางเข้า-ออกราชอาณาจักร ปีงบประมาณ 2555-2556 (คน)	15
ตารางที่ 2	ศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับการพนันมีหลายคำและเป็นที่รู้จักของคนทำทัวร์และลูกทัวร์	25
ตารางที่ 3	ลักษณะและรูปแบบของคาสิโนสง่างามและช่องจอม	27
ตารางที่ 4	สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้จัดทัวร์ (พ่อทัวร์/แม่ทัวร์)	30
ตารางที่ 5	แสดงรายงานการจับกุมคดีด้านพนันและคดีอื่นๆ ที่สำคัญ	50

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แผนที่แสดงจุดผ่านแดนไทย-กัมพูชาในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีและ สุรินทร์	16
ภาพที่ 2 แผนที่จังหวัดศรีสะเกษ	17
ภาพที่ 3 แผนผังโครงการเมืองใหม่ช่องสง่า	18
ภาพที่ 4 ด้านช่องสง่าฝั่งไทย	19
ภาพที่ 5 สง่ารีสอร์ทและคาสีโน	20
ภาพที่ 6 ถนนเชื่อมต่อชายแดนไทย-กัมพูชา	22
ภาพที่ 7 โอเสม็ดคาสีโน	23
ภาพที่ 8 รอยัลฮิลล์ คาสีโน	23
ภาพที่ 9 ภายในคาสีโนโอเสม็ดรีสอร์ท	24

บทที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

1.1 ความเป็นมา

“สำนักข่าวต่างประเทศรายงานเมื่อวันที่ 10 ส.ค.ว่า นายกรัฐมนตรีฮุน เซน ของกัมพูชา เปิดเผยต่อรัฐสภาต่อกรณีถูกพรรคฝ่ายค้านโจมตีว่า การที่รัฐบาลปล่อยให้มีการสร้าง คาสีโน ถือเป็นอันตรายต่อประเทศ ระบุว่า สาเหตุที่เขานุญาตให้มีการสร้างสถานคาสีโน หลายแห่งบริเวณพรมแดน ที่จริงแล้วเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ลับ ป้องกันการถูกรุกรานอาณาเขตจากชาติเพื่อนบ้าน โดยกล่าวว่า เขาไม่ชอบคาสีโนการพนัน แต่เป้าหมายสูงสุดของการไฟเขียวอนุมัติสร้างคาสีโนเหล่านี้ ก็เพื่อใช้สิ่งเหล่านี้คุ้มครองพรมแดนของประเทศ เพราะปกติแล้ว เครื่องหมายปักหลักพรมแดนอาจถอดกันได้ แต่ถ้าเป็นโรงแรมห้าดาวที่มีคาสีโน ก็ไม่มีใครสามารถรื้อถอนได้ "อย่าโง่ไปเลย" เขากล่าว และว่า "นี่พวกคุณบังคับให้ผมเผยความลับนะ ทั้งที่เรื่องนี้ควรจะเป็นความลับในการป้องกันประเทศชาติ" (มติชนออนไลน์, 10 สิงหาคม 2555)

การให้ความเห็นต่อรัฐสภาของกัมพูชาของนายกรัฐมนตรีฮุน เซน ในข้างต้น ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่แยกกันไม่ออกระหว่างชายแดน ความเป็นรัฐชาติ อำนาจอธิปไตย และการพนัน กล่าวสำหรับการพนันชายแดนในพื้นที่พรมแดนพบว่า มักเกิดจากเงื่อนไขสำคัญ อย่างน้อยสองประการ ได้แก่ หนึ่ง การที่ประเทศหนึ่งมีนโยบายและกฎหมายรองรับว่า คาสีโนหรือการพนันเป็นสิ่งถูกกฎหมาย (Legality) ในขณะที่อีกประเทศหนึ่งกำหนดทั้งโดยนโยบายและกฎหมายว่า การพนันเป็นสิ่งต้องห้าม (Illegality) ทำให้พลเมืองในประเทศที่การพนันเป็นสิ่งผิดกฎหมายหลังไหลไปเล่นพนันในประเทศที่มีพรมแดนติดกัน ที่การพนันเป็นสิ่งถูกกฎหมาย ซึ่งเป็นนโยบายการดึงเงินจากประเทศที่คาสีโนผิดกฎหมายนั่นเอง ดังนั้นคาสีโนจำนวนมาก จึงมักตั้งอยู่ในพื้นที่ชายแดนระหว่างประเทศที่มีความแตกต่างกันในนโยบายดังกล่าว สอง การพนันบนพื้นที่ชายแดนระหว่างประเทศที่มีเส้นพรมแดนติดกัน มักเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขที่พรมแดนมีความซับซ้อนมากขึ้นภายใต้กระบวนการโลกาภิวัตน์ เพราะเงื่อนไขเหล่านี้สร้างให้พื้นที่พรมแดนกลายเป็นพื้นที่ที่มีความพิเศษไม่เหมือนพื้นที่อื่นๆ ที่เอื้อต่อการลงทุนขนาดใหญ่เช่นคาสีโน ดัง 1) พื้นที่พรมแดนมักเป็นพื้นที่ของการลดลงของกฎระเบียบทางการค้าบางประการ เช่น ภาษีเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวของการค้าชายแดน 2) มีความยืดหยุ่นของการข้ามแดนทั้งคน สินค้า เงิน และวัฒนธรรม 3) พื้นที่ของการปะทะ ประสานผลประโยชน์ต่อรอง สังสรรค์ และการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและธุรกิจข้ามชาติของเครือข่ายต่างๆ ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นระหว่างสองประเทศ 4) เป็นจุดเชื่อมประสาน การผ่อนปรน และ/หรือพื้นที่แห่งการยกเว้นบางอย่างด้านการค้า การลงทุน เพื่อการดำรงอยู่ของท้องถิ่น และ 5) พื้นที่ที่มักมีการบริหารจัดการร่วมกันระหว่างสองรัฐเพื่อรักษาสมดุลระหว่างการเอื้ออำนวยความสะดวกและการควบคุมไปพร้อมกันๆ ได้แก่ การพัฒนาความสะดวกสบายต่างๆ เส้นทางคมนาคม และระบบสาธารณสุขปโภคจากเมืองใหญ่สู่เมืองชายแดนเพื่อ

กระตุ้นและสร้างแรงจูงใจแก่นักธุรกิจ

คาสีโนบนเส้นพรมแดนมีแนวโน้มให้เกิดเครือข่ายทางสังคมและองค์กรที่เกิดขึ้นจากธุรกิจพนันข้ามชาติที่มีทั้งระดับแนวราบและแนวดิ่ง และมีความซับซ้อนทั้งในเชิงโครงสร้าง กระบวนการที่เกิด การดำรงอยู่ มีรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมที่ไม่มีขอบเขต ความเชื่อมโยงกันระหว่างระหว่างสมาชิกเครือข่ายทั้งในชาติและข้ามชาติผ่านทางปรากฏการณ์ต่างๆ เช่น เครือข่ายการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การติดต่อสื่อสารผ่านช่องทางและโอกาสต่างๆ รูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการรวมกันอยู่เป็นขบวนการจนนำมาสู่การพัฒนา กิจกรรมหรือธุรกิจต่อเนื่องจากการพนันข้ามชาติ และระดับของเครือข่ายครอบคลุมเครือข่ายระดับปัจเจกบุคคล เครือข่ายระดับหน่วยธุรกิจ เครือข่ายระดับองค์กร และ เครือข่ายระดับข้ามชาติ เป็นต้น

สำหรับปรากฏการณ์คาสีโนข้ามชาติบนเส้นพรมแดนอีสานล่าง โดยเฉพาะกรณีการเล่นของคนไทยที่ข้ามไปเล่นที่ชายแดนฝั่งประเทศกัมพูชาผ่านด่านชายแดนถาวรช่องจอม ต.บ้านด่าน อ.กาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ไปยังด่านโสมเม็ด จังหวัดอุดรธานีของประเทศกัมพูชา นั้น มีการข้ามไปด้วยความสะดวกสบาย เนื่องจากได้อานิสงส์จากนโยบายการค้าชายแดนระหว่างไทยและกัมพูชา ซึ่งนำมาสู่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากมาย อาทิ ถนนสี่ช่องจราจรจากเมืองกาบเชิงสู่ด่านช่องจอม มีร้านค้า โรงแรม ตลาด ศูนย์กลางการค้าและการขนส่งที่สะดวกเพื่อเข้าสู่พื้นที่พรมแดน ทั้งนี้ประเทศกัมพูชาซึ่งสนับสนุนนโยบายส่งเสริมการสร้างธุรกิจพนันในพื้นที่ชายแดน ได้อนุญาตให้เอกชนซึ่งเป็นการร่วมทุนระหว่างคนในชาติและต่างชาติสร้างคาสีโนสองแห่งคือ รอยัลฮิลล์ และโสมเม็ดรีสอร์ท ติดกับด่านช่องจอมของไทย ในแต่ละวันจะมีนักพนันชาวไทยจำนวนมากซึ่งโดยเฉลี่ยประมาณ 500-700 คน (ข้อมูลจากการศึกษาของกนกวรรณ มะโนรัมย์, 2546) ที่ข้ามไปเสี่ยงโชคในคาสีโนทั้งสองแห่งโดยเฉพาะช่วงวันหยุดเสาร์และอาทิตย์ ในช่วงนั้น นักพนันที่ข้ามไปจะใช้วีซ่านักท่องเที่ยว (พ.ศ. 2546) ผู้ที่ไปมักเป็นวัยกลางคนทั้งเพศชายและเพศหญิง แต่โดยมากจะเป็นเพศหญิงที่มีภูมิลำเนาในเขตจังหวัดศรีสะเกษ อุบลราชธานี สุรินทร์และบุรีรัมย์ ลักษณะการไปเสี่ยงโชคมักไปแบบเช้าเย็น-กลับ ไปเดี่ยว ไปกับครอบครัว หรือกับคณะทัวร์ นักพนันบางส่วนจะค้างคืนในโรงแรมที่ทางคาสีโนจัดไว้ทั้งฝั่งประเทศไทยและกัมพูชา นอกจากนี้ยังพบว่าชาวบ้านในท้องถิ่นก็ข้ามไปเล่นในแต่ละวันจำนวนไม่น้อยเช่นกัน จากการพูดคุยแบบไม่เป็นทางการพบว่าผู้ไปเล่นการพนันมีความเกี่ยวข้องกับเครือข่ายและหรือเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างเครือข่ายทางสังคมในรูปแบบและในระดับต่างๆ

คาสีโนชายแดนจึงเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่น่าสนใจยิ่งในทางวิชาการสังคมวิทยา โดยเฉพาะเพื่อหาคำตอบให้ชัดเจนว่า เครือข่ายและองค์กรทางสังคมของคาสีโนบริเวณชายแดนเกิดขึ้นและขยายตัวอย่างไร เครือข่ายและองค์กรดังกล่าวดำรงอยู่อย่างไรและโครงข่ายของความสัมพันธ์ทางสังคมดังกล่าวมีผู้กระทำการหรือตัวแสดงที่หลากหลายอย่างไร โดยพวกเขามีโอกาสในการแลกเปลี่ยน มีความสัมพันธ์ในการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันอย่างไร ตลอดจนระดับของการเชื่อมต่อ (Degree of connectedness) ของกลุ่มคนกับเครือข่ายหรือองค์กรเป็นอย่างไร รวมทั้งการมีลำดับชั้นผ่านความสัมพันธ์ของอำนาจในทิศทางเดียวจากเบื้องบนหรือแนวระนาบอย่างไร องค์ความรู้เหล่านี้มีความจำเป็นเพื่อให้เข้าใจบทบาทของพื้นที่พรมแดนในฐานะที่เป็นพื้นที่ยืดหยุ่นและยกเว้นไปพร้อมกับการควบคุม รวมทั้งการเห็นเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจคาสีโนในพื้นที่ชายแดน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับเครือข่ายและองค์กรทางสังคมของกลุ่มคนที่เล่นคาสีโนในพื้นที่พรมแดนระหว่างไทยและกัมพูชา ได้แก่ ลักษณะของการจัดตั้งเครือข่าย จำนวนเครือข่าย การจัดองค์กรภายในเครือข่าย สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของคนทำธุรกิจทัวร์ในเครือข่าย ความช่วยเหลือทางการเงินและสังคม ความสัมพันธ์กับเครือข่ายข้ามชาติที่ประเทศกัมพูชา และกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นสืบเนื่องจากการเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่าย
2. เพื่อวิเคราะห์ว่า เครือข่ายและองค์กรทางสังคมของกลุ่มผู้เล่นการพนันมีส่วนสนับสนุนให้การพนันชายแดนขยายตัวมากขึ้นหรือไม่อย่างไรภายใต้เงื่อนไขการต่อรองและความร่วมมือ ผ่านกลไกอะไรบ้าง ซึ่งองค์ความรู้ดังกล่าวจะนำมาสู่การขึ้นนโยบายการพนันชายแดน
3. เพื่อเผยแพร่ในรูปของบทความวิชาการและแลกเปลี่ยนในเวทีประชุมวิชาการ

1.3 แนวคิดที่ใช้ในงานวิจัย

แนวคิดสำคัญที่ใช้ในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์เครือข่ายสังคมเรื่องการพนันชายแดนในงานศึกษานี้คือ “แนวคิดชายแดน” (Border) และ “เครือข่ายทางสังคมในเศรษฐกิจไม่เป็นทางการ” (Social network and informal economy) สำหรับแนวคิดแรกนั้น ด้วยเงื่อนไขทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งกระบวนการสร้างรัฐชาติ ทำให้พื้นที่ชายแดนกลายเป็นพื้นที่พิเศษดังที่เสนอมาก่อนหน้า มีหน้าซ้ำยังมีคาสีโนสำหรับเล่นการพนันในพื้นที่ชายแดนที่คนในอีกประเทศหนึ่งกำหนดว่า การพนันคือสิ่งผิดกฎหมาย แต่อีกประเทศหนึ่งจัดวางการพนันให้เป็นสิ่งถูกกฎหมาย ยิ่งทำให้เมื่อนำคำว่าชายแดนและการพนันชายแดนมาวิเคราะห์ร่วมกันยิ่งจะทำให้เห็นความซับซ้อนทั้งในเชิงพื้นที่ การเมือง และสังคมมากขึ้นอีก

นักวิชาการได้นำเสนอความหมายและแนวคิดชายแดนไว้หลายมุม ขึ้นกับว่า จะนำแนวคิดชายแดนไปวิเคราะห์ในประเด็นและเงื่อนไขของพื้นที่และเวลาใด ยศ สันตสมบัติ (2555) เสนอว่า การทำความเข้าใจชายแดนต้องทำความเข้าใจไปพร้อมกับอำนาจและการต่อรองของกลุ่มคนชายขอบ เนื่องจากชายแดนเป็นพื้นที่แห่งความถกเถียงขัดแย้งของภาพตัวแทนความเป็นหนึ่งเดียวของรัฐชาติ ซึ่งถูกท้าทายและต่อต้านอย่างต่อเนื่อง การสร้างชาติที่มีพรมแดนชัดเจนคือการสถาปนาอธิปไตยเหนือดินแดนและผลิตซ้ำอำนาจครอบงำเหนือพลเมืองทั้งปวง และรัฐชาติเลือกไลเซนซชาติพันธุ์หลากหลายกลุ่มให้มีสถานะเป็นชนชายขอบ ณ ชายแดนแห่งรัฐ กลุ่มชาติพันธุ์ที่ประกอบเป็นชนชายแดนปฏิเสธไม่ยอมถูกจัดวางและไม่ยอมรับการกำหนดนิยามความหมายโดยรัฐเพียงฝ่ายเดียว

หากมองผ่านกรอบคิดเศรษฐกิจเสรี ศิริพร วัชชวัลคุ (2554: 14) ชี้ว่า “ชายแดน” ต้องมีการจัดการและดูแลร่วมกันที่ดีและมีประสิทธิภาพในรูปแบบที่เน้นให้การค้า การลงทุนและการข้ามไปมาระหว่างคนมีความลื่นไหล สะสวกและรวดเร็วขึ้น ดังนั้นชายแดนจึงมีความหมายไม่ใช่แค่จุดผ่านแดน แต่เป็นพื้นที่ของการสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจรัฐส่วนกลางกับอำนาจในพื้นที่ชายแดน อำนาจการให้มีการขยายตัวของเมืองชายแดนอันเป็นผลจากการขยายตัวของการค้าชายแดน อาทิ การผลิตข้ามแดนและการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค การเคลื่อนย้ายของผู้คน แรงงาน และการอพยพโยกย้ายเพื่อตั้งถิ่นฐานใหม่ การปะทะสังสรรค์ระหว่างวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และการปรับตัวเพื่อดำรงอยู่ของสังคม

วัฒนธรรมต่างๆ ในพื้นที่ นอกจากนี้พื้นที่ชายแดนยังเป็นทำหน้าที่เป็น “จุดเชื่อมต่อ” ของความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจโดยผ่านการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการผ่อนปรนการควบคุมต่างๆ ในพื้นที่ (Ohmae 1995 อ้างใน ศิริพร วัชชวัลคุ, 2554: 14-16) รวมทั้งกลายเป็น “พื้นที่ยกเว้น” (a site of exception) กล่าวคือ พื้นที่ชายแดนเป็นพื้นที่ที่กิจกรรมบางประการที่ไม่สามารถทำได้ในพื้นที่อื่นของประเทศ สามารถดำเนินการที่นี่ได้ กฎระเบียบที่ใช้ในพื้นที่ชายแดนอาจมีความแตกต่างจากสิ่งที่ใช้ในพื้นที่อื่น (Walker 2009 อ้างใน ศิริพร วัชชวัลคุ, 2554: 14-16) เสรีนิยมทางเศรษฐกิจทำให้บทบาทของรัฐต้องปรับเปลี่ยนมุมมองจากความมั่นคงของรัฐชาติมาสู่มุมมองความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และสนับสนุนการกลายเป็นภูมิภาคเดียวกันในประเทศที่มีความเชื่อมโยงทางภูมิศาสตร์ที่เกิดจากเส้นทางคมนาคมทั้งทางบก น้ำและอากาศ ดังนั้นประเทศต่างๆ จึงเล็งเห็นว่าการผ่านแดนและจุดข้ามแดนเป็นเรื่องเร่งด่วนที่สำคัญที่ต้องการการดูแลและจัดการที่ดี ศิริพร วัชชวัลคุ กล่าวต่อว่า การจัดการชายแดนเพื่ออำนวยความสะดวกและการข้ามแดนระหว่างรัฐจะต้องทำงานประสานกันโดยปรับเปลี่ยนกฎ ระเบียบ (Deregulation) และอำนาจสั่งการของแต่ละฝ่ายให้เหมาะสมกับการทำงานร่วมกันและเพื่อให้เกิดความรวดเร็ว

Brunet-Jailly (2005 อ้างใน กนกวรรณ มะโนรัมย์และคณะ, 2554: 34) กล่าวว่า พรหมแดนคือพื้นที่ของอิทธิพลและปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจ การค้า และการตลาดที่ส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อชายแดนทั้งต่อรัฐและประชาชนในพื้นที่ เช่น การตอบสนองของรัฐต่อการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบจากเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจที่ทำให้รัฐกำหนดแนวนโยบายในชายแดนค่อนข้างชัดเจนเพื่อควบคุมต่างๆ เช่น ควบคุมการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจชายแดนที่มาจากกรย้ายถิ่นของแรงงาน การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม สังคม และอัตลักษณ์ของผู้คนในพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวทางเศรษฐกิจ และการค้า ขณะเดียวกัน ชายแดนคือพื้นที่การจัดการและกำกับของของรัฐซึ่งเป็นการมองพื้นที่ชายแดนจากบนสู่ล่างโดยชี้ให้เห็นว่า รัฐแต่ละระดับมีอำนาจในการจัดการและดำเนินการเชิงนโยบายและปฏิบัติในพื้นที่ชายแดนขณะเดียวกันก็มองถึงอิทธิพลของรัฐแต่ละรัฐในการกำหนดนโยบายของตนในพื้นที่ชายแดน ซึ่งเป็นการมองเห็นบทบาทของชายแดนในแนวราบผ่านบทบาทของรัฐแต่ละรัฐในพื้นที่ชายแดนร่วมกัน

แนวคิด “เครือข่ายทางสังคมในเศรษฐกิจไม่เป็นทางการ” (Social network of an informal economy) ทำให้เห็นว่า การพนันเป็นรูปแบบหนึ่งเศรษฐกิจไม่เป็นทางการหรือเศรษฐกิจนอกระบบ (สังคีต พิริยะรังสรรค์ และคณะ, 2546) Granovetter (1985: 481-482) ได้วิเคราะห์บทบาทของปัจเจกบุคคลในโครงสร้างสังคมที่ดำเนินการทางเศรษฐกิจจากการเรียนรู้จากเครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนตัว (Network of interpersonal relationships) ที่ฝังตัวในสังคม เขากล่าวว่า ตลาด (ตลาดการพนัน) ด้วยตัวมันเองมีลักษณะทางสังคม (Social entities) เนื่องจากถูกจัดการโดยคนที่เกี่ยวข้องกับการค้าและตลาด โดยพวกเขาเหล่านี้ได้สร้างเครือข่าย การคาดหวังเรื่องการแลกเปลี่ยนต่างตอบแทน ความเห็นอกเห็นใจ หรือการลดความไม่พอใจการแลกเปลี่ยนขึ้นอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อลดภาระหรือต้นทุนของการดำเนินการแลกเปลี่ยนด้านเศรษฐกิจ ซึ่ง Portes (2010: 221) เห็นว่า การฝังแฝงในสังคมตามความเห็นของ Granovetter นั้นหมายถึงเครือข่ายทางสังคม

Granovetter (1985: 493-502) วิเคราะห์ต่อว่า โครงสร้างการประสานกันของเครือข่ายทางเศรษฐกิจเหล่านี้ดำเนินการได้ดีในลักษณะที่ไม่เป็นทางการ เนื่องจากมีความยืดหยุ่นในการปรับตัว เห็นใจกัน สามารถที่จะยอมรับง่ายมากขึ้นระหว่างกลุ่มผู้เข้ามาค้าหรือแลกเปลี่ยน หรือเลือกที่จะรับหรือไม่รับการ

แลกเปลี่ยนตามสถานการณ์หรือการตกลงกันภายใต้ความสัมพันธ์กันแบบไม่มีลำดับชั้นหรือสูงต่ำกว่ากันทางสังคม การมีเครือข่ายทางสังคมที่เน้นความสัมพันธ์ส่วนตัวมากขึ้นในการดำเนินการทางเศรษฐกิจ ย่อมมีส่วนในการลดบทบาทของรัฐหรือระบบอันไม่มีประสิทธิภาพของส่วนราชการเนื่องจากเครือข่ายที่เป็นทางการที่ดำเนินการผ่านรัฐมักมีความยุ่งยาก และเพิ่มต้นทุน ดังนั้นสถาบันทางสังคมอันได้แก่เครือข่ายทางสังคมดังกล่าวจึงน่าจะเป็นเจ้าภาพสำคัญการดำเนินการทางเศรษฐกิจได้

Portes (2010: 136-137) ให้ความหมายของเศรษฐกิจไม่เป็นทางการ (Informal economy) ที่ได้ปรับเปลี่ยนจากเดิม (คือเป็นเศรษฐกิจที่มีลักษณะการใช้ทักษะ ทุนและองค์การจัดการที่ต่ำ เศรษฐกิจขนาดเล็กที่ครัวเรือนเป็นเจ้าของ และดำเนินการด้วยตนเองโดยใช้เทคโนโลยีระดับต่ำและใช้แรงงานครัวเรือน ผลผลิตที่ได้มีขนาดเล็กและไม่มีการควบคุมโดยรัฐ หรือตลาดกำหนด) เป็นความหมายในยุคปัจจุบัน ได้แก่ เศรษฐกิจที่ดำเนินการโดยบุคคลที่ไม่ผูกติดกับโครงสร้างทางการเชิงสถาบันและเป็นเศรษฐกิจที่ถูกกละเลยการคุ้มกันแบบทางการและทางกฎหมายของรัฐในขณะที่กิจกรรมทางเศรษฐกิจแบบเดียวกันนั้นได้รับการคุ้มครองทางกฎหมาย (Portes, 2010: 132-133) ส่วน Edgar Feige (อ้างใน Portes, 2010: 133) เห็นว่า เศรษฐกิจแบบไม่เป็นทางการเป็นรูปแบบหนึ่งของเศรษฐกิจใต้ดิน (Underground economy) หมายถึง การดำเนินการทางเศรษฐกิจที่ไม่ผ่านขั้นตอนทางกฎหมายหรือระเบียบทางการ ไม่มีการคุ้มกันโดยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ เช่น สิทธิบัตร ใบอนุญาต สัญญาจ้าง หรือ ระบบประกันสังคม เป็นต้น ส่วนเศรษฐกิจรูปแบบอื่นที่อยู่ในขอบข่ายของเศรษฐกิจใต้ดิน ได้แก่ 1) เศรษฐกิจผิดกฎหมาย (Illegal economy) ที่ดำเนินการซื้อขายสินค้าหรือบริการผิดกฎหมายทุกชนิด เช่น การค้าประเวณี ยาเสพติด และการพนัน เป็นต้น 2) เศรษฐกิจที่ไม่มีการรายงาน (Unreported economy) ต่อทางราชการเพื่อการเสียภาษี หรือเพื่ออุลอบประมาณ และ 3) เศรษฐกิจที่ไม่มีการบันทึก (Unrecorded economy) เพื่อแสดงข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับกิจกรรมการค้าขายอย่างเป็นทางการเพียงแต่คาดคะเนปริมาณการค้าขาย

กล่าวเฉพาะแนวคิด เครือข่ายทางสังคม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange theory) นั้นพบว่า นักวิชาการได้นำไปใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ทางสังคมตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคลไปจนถึงระดับโครงสร้างสังคม เครือข่ายทางสังคมสะท้อนโครงสร้างทางสังคมระหว่างคนหรือองค์การ ที่มีการเชื่อมโยงระหว่างกันทั้งแบบหลวมและหรือแบบแน่นแฟ้น ซึ่งความเชื่อมโยงมีหลายแบบ โดยการเชื่อมกันของเครือข่ายทางสังคมจะช่วยบอกว่าเครือข่ายนั้นมีประโยชน์มากน้อยแค่ไหนได้เช่นเครือข่ายที่เล็กและแน่นจะมีประโยชน์น้อยต่อสมาชิกในเครือข่าย ในทางตรงข้ามเครือข่ายที่หลวม (Weak ties) เชื่อมโยงออกนอกสมาชิกมาก เป็นเครือข่ายเปิด มักจะมีประโยชน์ในการได้รับความคิดใหม่ ได้รับโอกาสใหม่แก่สมาชิกในเครือข่ายมากกว่าเครือข่ายปิด เป็นต้น นอกจากนี้ กลุ่มของคนที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่มและประกอบสร้างเป็นเครือข่าย กรณีกลุ่มคนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน (Social cluster) (Wasserman and Faust, 1994)

Emerson (1976) เสนอแนวคิดความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนในโครงสร้างเครือข่าย (Network Structure) โดยชี้ว่า อำนาจและการพึ่งพา พฤติกรรมนิยม และความสัมพันธ์ทางสังคมคือประเด็นสำคัญในการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม โดยมีตัวละครสำคัญทั้งปัจเจกบุคคล (Individuals) หรือหมู่คน/กลุ่มคน (Collectivities) ที่พัฒนาความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนและเครือข่าย (Exchange Relationships and Networks) ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กันในลักษณะของการแลกเปลี่ยนกันภายในเครือข่ายของตนเอง ซึ่งเครือข่ายการแลกเปลี่ยนมักประกอบไปด้วย (1) โครงข่ายของความสัมพันธ์ทางสังคม (Web of Social

Relation) (2) ตัวแสดงที่หลากหลาย (Various Actors) ซึ่งมีโอกาสในการแลกเปลี่ยน (Exchange Opportunities) รวมถึงมีความสัมพันธ์ในการแลกเปลี่ยน (Exchange Relations) ซึ่งกันและกัน และ (3) การแลกเปลี่ยนระดับบุคคลจะเป็นการสร้างโครงสร้างเครือข่ายเดี่ยว (Single Network Structure)

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการพนันชายแดนพบว่า มีไม่มากเมื่อเปรียบกับการพนันภายในประเทศและการศึกษาเกี่ยวกับเครือข่ายของผู้เล่นการพนันข้ามชาติยังมีน้อยมากเช่นกัน เพราะส่วนใหญ่ศึกษาด้านเศรษฐกิจและผลกระทบของการพนันทางเศรษฐกิจและสังคมมากกว่า เช่น จากการศึกษาของวิรินดา สุทธิพรและคณะ (2553) ศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจจากคาสีโนตามแนวชายแดน กรณีศึกษาด้านช่องจอม บ้านด่านพัฒนา ตำบลด่าน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์พบว่า นักท่องเที่ยวทั้งเพศหญิงและเพศชาย ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 31-40 ปี สถานภาพแต่งงานแล้ว ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพหลักเป็นธุรกิจส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 10,000 บาท ต่อเดือน มีภูมิลำเนาที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจจากคาสีโนตามแนวชายแดนด้านช่องจอม ที่เป็นผลกระทบต่อรายได้ ค่าใช้จ่ายและการจ้างงาน อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาจากคาสีโน โดยรถยนต์ส่วนตัว รู้จักคาสีโน จากการแนะนำผ่านเพื่อนหรือคนรู้จักเดินทางมาเพื่อการเสี่ยงโชค ประมาณ 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ เป็นการเดินทางมาเล่นในช่วงวันหยุด เสาร์-อาทิตย์ ผลของการเล่นการพนัน นักท่องเที่ยวไม่สามารถแยกได้ว่าเล่นได้ หรือเล่นเสีย ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการเล่นการพนันในแต่ละครั้งคิดเป็นเงินโดยเฉลี่ย 5,000 บาทต่อครั้ง ส่วนค่าใช้จ่ายเมื่อเดินทางมาด้านชายแดนช่องจอม มีค่าใช้จ่ายอันดับหนึ่งคือ ค่าใช้จ่ายในการเล่นการพนัน อันดับสอง คือ การซื้อของที่ระลึก อันดับสาม คือ ซื้อสินค้าตามแนวชายแดน อันดับสี่ คือ ใช้จ่ายสำหรับอาหาร และอันดับห้าคือ ค่าใช้จ่ายในการพักค้างคืน

รัตพงษ์ สอนสุภาพ (2555) ซึ่งศึกษาคาสีโนการพนันตามแนวชายแดนพบว่า การพนันชายแดนมีความเกี่ยวข้องกับเครือข่ายนักธุรกิจหรือนักการเมืองโดยทั้งสองส่วนร่วมกันเป็นเจ้าของคาสีโน (อ้างใน <http://www.komchadluek.net/detail/20120824/138451>) เจ้าของคาสีโนการพนันจำนวนมากเป็นนักธุรกิจ นักการเมือง และผู้มีอิทธิพล ซึ่งมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้นำทางการเมืองทั้งฝั่งไทยและผู้นำของประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งนี้พื้นที่ที่เปิดคาสีโนตามแนวชายแดนกับไทย มักจะเป็นพื้นที่พิเศษที่ต้องใช้อำนาจพิเศษควบคุมโดยตรงจากผู้มีอำนาจทางการเมือง และงานศึกษาการเล่นพนันในพื้นที่พรมแดนส่วนมากพบว่า คนไทยจำนวนมากหลังไหลข้ามไปเล่นการพนันนอกประเทศที่คาสีโนพนันตั้งอยู่ในพื้นที่ชายแดนของประเทศที่การพนันเป็นสิ่งถูกกฎหมาย (เรณู เขมาปัญญา 2555 พรรณทิพย์ จันทรพวง 2550 และกนกวรรณ มะโนรมย์ 2546) ประชาชาติธุรกิจ (4 มีนาคม 2555) เปิดเผยว่า กลุ่มลูกค้ารายใหญ่ที่สุดของนักพนันที่ไปเล่นที่สะพานเวกัสในชายแดนลาว (2554) มีมากกว่า 1,500 คนในแต่ละวัน งานของรัตพงษ์ สอนสุภาพ (2555) พบว่าผลกระทบจากคาสีโนการพนันชายแดนมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ด้านลบต่อสังคม เชื่อว่าเป็นแหล่งฟอกเงิน แหล่งหลบซ่อนของอาชญากรที่หลบหนีการจับกุม ค้ายาเสพติด และการค้าประเวณี ส่วนด้านบวกนั้นคือ ทำให้คนไทยจำนวนหนึ่งมีงานทำ และสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภคภายในคาสีโนการพนันส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย และเจ้าของคาสีโนการพนันที่เป็นคนไทย นำเงินที่ได้จากธุรกิจการพนันถ่ายเทไปลงทุนในธุรกิจอื่น ซึ่งเป็นธุรกิจที่ถูกกฎหมายตั้งอยู่ในประเทศไทยทำให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจเกิดขึ้น เช่น การจ้างงาน มีรายได้ และมี

การบริโภค เป็นต้น ส่วนพรรณทิพย์ จันทรพวง (2550) ศึกษาเรื่อง ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม ของผู้ เล่นการพนันตามแนวชายแดน: กรณีศึกษาคาสีโนการพนันที่ปอยเปต อ.โอโฆวโรว จ.บันเตียเมียนเจย ประเทศกัมพูชา และงานของตรีศักดิ์ สุขสภา (2543) ที่นำเสนอผลกระทบทางเศรษฐกิจจากคาสีโนบ้าน แหลม อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยทั้งสองงานนี้พบว่า การเล่นการพนันชายแดนในปัจจุบันไม่ค่อย มีผลกระทบทางลบต่อผู้เล่นทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งตรงข้ามกับงานศึกษาของสุรชัย บุญพลับ (2545) ที่ศึกษาความสูญเสียทางเศรษฐกิจของประชาชนในกรณีคาสีโนบ้านฝักกาด อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัด จันทบุรี และพรชิตา กฤษฏาวานิช (2545) ที่ศึกษาผลกระทบจากคาสีโนการพนันเกาะกง ประเทศกัมพูชา รวมทั้ง วิรินดา สุทธิพรหม และคณะ (2553) ที่ศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจของคาสีโนตามแนวชายแดนด้าน ช่องจอม ที่พบว่า กลุ่มคนไทยที่เล่นที่คาสีโนนี้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจและสูญเสียเวลาในการดูแลธุรกิจ ของตนเอง ส่วนงานวิจัยของกนกวรรณ มะโนรัมย์ (2546) ที่ศึกษาด้านช่องจอมเช่นเดียวกันพบว่า คนไทย เข้าไปเล่นการพนันจำนวนมากทั้งเพศหญิงและเพศชาย และส่งผลกระทบทางสังคมต่อชุมชนชายแดนและ ต่อผู้เล่น ขณะเดียวกันการพนันชายแดนทำให้เกิดเครือข่ายทางสังคมระหว่างกลุ่มผู้เล่นอีกด้วย

ส่วน Thanyathip Sripana ในบทความเรื่อง Casinos in Border Towns in the Mekong Sub-Region (อ้างใน www.cseas.kyoto-u.ac.jp/edit/wp-content/uploads/.../NL6425-27.pdf) กล่าวว่า การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในกลุ่มประเทศลุ่มแม่น้ำโขงทั้งเอื้ออำนวยการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าที่ดีให้คน สามารถเดินทางข้ามประเทศโดยสะดวกโดยเฉพาะการขนส่งนักพนันข้ามชาติ แต่การพนันคือธุรกิจที่ขัดต่อ ศีลธรรม เช่น การพนันชายแดนในเมืองชายแดนในประเทศที่การพนันเป็นสิ่งถูกกฎหมายและเป็นนโยบาย การสร้างรายได้ให้กับประเทศ เช่น ลาว พม่า และกัมพูชา โดยเฉพาะคาสีโนชายแดนของประเทศกัมพูชาที่ กลายเป็นธุรกิจที่ใหญ่ที่สุดในสามประเทศนี้ สามารถสร้างรายได้เป็นกอบเป็นกำให้กับรัฐบาลผ่านการเสีย ภาษีของเจ้าของธุรกิจ แต่ในอีกด้านหนึ่งพบว่า การพนันชายแดนได้สร้างผลกระทบให้เกิดความไม่มั่นคงของ มนุษย์และความไม่ปลอดภัย เช่น ภาวะหนี้สินและการปรับเปลี่ยนการดำเนินชีวิตของคนท้องถิ่นชายแดน

สำหรับกรณีวิจัยการพนันชายแดนในต่างประเทศนั้นมีการศึกษามากพอสมควร ซึ่ง Felsenstein and Freeman (2001) ศึกษาเรื่อง Gambling on the Border: Casinos, Tourism Development and the Prisoners' Dilemma ระหว่างประเทศอิสราเอลและอียิปต์ เขาชี้ให้เห็นว่าการพนันชายแดนถูก สร้างขึ้นในฐานะที่เป็นกลยุทธ์การท่องเที่ยวชายแดน โดยเฉพาะกรณีที่ประเทศเน้นการแข่งขันทางการค้า แม้ว่าจะส่งผลกระทบทางสังคมก็ตามซึ่งรัฐบาลต้องหาทางแก้ไข ส่วน Reith (2006) ศึกษาผลกระทบคาสีโน ในพื้นที่พรมแดนที่พบว่าคนท้องถิ่นได้รับผลกระทบจากกิจกรรมนี้และมีผลกระทบทั้งระยะสั้นและระยะยาว ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ จิตใจ และสุขภาวะ รวมทั้งการถูกกีดกันจากสังคม Timothy (2000) ในบทความ เรื่อง Borderlands: an unlikely tourist destination? พบว่า การพนันชายแดนสามารถกลายเป็น จุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เพราะมีการพัฒนาการคมนาคมสู่เส้นทางชายแดน และ ชายแดนในตัวของมันเองมีความเป็นพิเศษที่เหมือนพื้นที่อื่นที่ผู้คนอยากมาเที่ยว เพราะเสมือนกับการ เดินทางไปเยือนต่างประเทศ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถชมความงามไปของอีกประเทศหนึ่ง ในด้านทัศนียภาพ สังคม วัฒนธรรมพร้อมๆ กับการเล่นการพนันและจับจ่ายซื้อของที่ชายแดน

1.5 ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ศึกษาคาสีโนพนันประเทศกัมพูชาผ่านด่านช่องสะง่า อ. ภูสิงห์ จ. ศรีสะเกษ และด่านช่องจอม อ. กาบเชิง จ. สุรินทร์ โดยศึกษาจากนักพนันที่ไปกับทัวร์นักพนัน เจ้าของทัวร์ที่พานักพนันไป คนขับรถตู้ และเจ้าหน้าที่รัฐ โดยมีหน่วยการวิเคราะห์คือเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการพนันชายแดน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1) ศึกษาจากเอกสารของส่วนราชการเกี่ยวกับการเข้าไปเล่นการพนัน จำนวนผู้เข้าไปเล่น บทบาทของอุตสาหกรรมการพนันของประเทศเพื่อนบ้านที่มีต่อประเทศไทย

2) การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) จากผู้ประกอบการคนไทยและนักพนันที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายทางสังคมของผู้เล่นและผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการพนัน ผู้ให้ข้อมูลได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง แยกเป็น

2.1 เครือข่ายการพนันข้ามแดน ประกอบด้วย นักพนัน จำนวน 60 คน แยกเป็นชาย 30 คน หญิง 30 คน เจ้าของรถตู้ (หรือเจ้าของทัวร์ หากเป็นหญิง เรียกว่า แม่ทัวร์ และ หากเป็นชาย เรียกว่า พ่อทัวร์) จำนวน 10 คน และคนขับรถตู้ จำนวน 12 คน

2.2 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ประกอบด้วย ตรวจคนเข้าเมืองสุรินทร์และศรีสะเกษ สถานีตำรวจอำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ สถานีตำรวจอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ นายด่านศุลกากรช่องจอมและช่องสะง่า และทหารหน่วยเฉพาะกิจที่ 3

3) การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) ใช้การสนทนากลุ่มกับนักพนันที่เป็นชาวบ้านที่ไปกับทัวร์ที่เข้าไปเล่นพนันที่ช่องจอมและช่องสะง่า

1.6 ขอบเขตของงานวิจัย

1) พื้นที่ที่ศึกษา

รายงานชิ้นนี้ศึกษาการพนันในพื้นที่ข้ามแดนไทย-กัมพูชา บริเวณช่องจอม อ. กาบเชิง จ. สุรินทร์ และช่องสะง่า อ. ภูสิงห์ จ. ศรีสะเกษ

2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาเครือข่ายการพนันข้ามแดน นักพนันที่เข้าไปในคาสีโนบริเวณด่านช่องจอมและช่องสะง่าผ่านทัวร์ ในวันธรรมดาประมาณ 800 คนต่อวัน ส่วนในวันหยุด มีประมาณ 1,500 คนต่อวัน โดยประมาณการจากสถิติของด่านตรวจคนเข้าเมืองของสุรินทร์และศรีสะเกษ เปรียบเทียบสถิติคนเข้าออกประจำวันเดือนต่างๆ ในปี 2555 และ 2556 กลุ่มตัวอย่างได้มาแบบเฉพาะเจาะจง ประกอบด้วย นักพนัน จำนวน 60 คน แยกเป็นชาย 30 คน หญิง 30 คน เจ้าของรถตู้ทัวร์ จำนวน 10 คน และคนขับรถตู้ จำนวน 12 คน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน 6 คน

1.7 ข้อจำกัดของการวิจัย

การเข้าถึงข้อมูลในการวิจัยเกี่ยวกับการพนัน ผู้ให้ข้อมูลหลายราย ไม่ให้ความร่วมมือ หรือไม่ประสงค์จะให้ข้อมูลบางอย่าง การเข้าถึงข้อมูลทำได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากนักพนันจะสนใจเล่นพนันมากกว่าการพูดคุย

บทที่ 2

คาสีโนข้ามแดนในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา

ในบทนี้จะอธิบายถึงบริบทของคาสีโนที่เป็นกรณีศึกษาคือคาสีโนของประเทศกัมพูชาที่อยู่ตรงข้ามกับช่องสะง่า อำเภอกุสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษและคาสีโนของกัมพูชาที่อยู่ตรงข้ามกับช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

2.1 การเข้า-ออกของนักท่องเที่ยว ณ ด้านช่องสะง่าและช่องจอม

จากข้อมูลทางสถิติพบว่าการเดินทางเข้าออก ณ ด้านที่มีคาสีโนข้ามแดนตั้งอยู่มีจำนวนมากมากกว่า 700,000 คนในแต่ละปีและเป็นที่น่าสังเกตว่าจำนวนคนเข้าและออกจากด้านทั้งสองมีความใกล้เคียงกันในแต่ละปีเช่นกัน

ตารางที่ 1 แสดงสถิติผู้เดินทางเข้า-ออกราชอาณาจักร ปีงบประมาณ 2555-2556 (คน)

ปี	ด้านช่องจอม		ด้านช่องสะง่า		รวมทั้งสิ้น	
	ขาเข้า	ขาออก	ขาเข้า	ขาออก	ขาเข้า	ขาออก
2555 (ตค 54- กย 55)	555,373	575,587	187,838	188,192	743,211	763,779
2556 (ตค 55- มิย.56)	410,542	413,223	222,600	225,762	633,142	638,985

ที่มา: ด้านตรวจคนเข้าเมืองกาบเชิง และด้านตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดศรีสะเกษ (2556)

หากเมื่อพิจารณาการใช้เอกสารการเดินทางเข้าออกของคนไทย ณ ด้านกาบเชิงที่ตรงข้ามคาสีโนพบว่า คนข้ามไปเล่นการพนันนิยมเข้า-ออกด้านนี้จำนวนมากและใช้หนังสือเดินทางมากกว่าหนังสือผ่านแดน เนื่องจากไม่ต้องขอทำเอกสารทุกครั้งซึ่งเสียเวลาและพบว่า จำนวนผู้ข้ามไปเล่นมีผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย โดยดูจากข้อมูลการใช้หนังสือเดินทางไทย การเดินทางออกประเทศไทยสำหรับชายที่ใช้หนังสือเดินทางผ่านแดนจำนวน 9,553 คน ผู้หญิงจำนวน 11,398 คน และกรณีที่ใช้หนังสือผ่านแดนไทยออกประเทศสำหรับชายจำนวน 2,336 คน และผู้หญิงจำนวน 2,520 ส่วนการเดินทางเข้าประเทศไทยเดือนมิถุนายน 2556 ผู้ชายที่ใช้หนังสือเดินทางไทยมีจำนวน 9,437 คนในขณะที่จำนวนผู้หญิงมีมากถึง 11,298 คน ส่วนผู้ชายที่ใช้หนังสือผ่านแดนไทยเป็นชายจำนวน 2,313 คน และหญิงจำนวน 2,588 คน (ด้านตรวจคนเข้าเมือง อ.กาบเชิง สุรินทร์, 2556) นอกจากนี้ยังพบว่า การเข้าออกเพื่อเข้าไปเล่นการพนันลดการกวาดค้นลงมากเพียงแต่เสียเงิน 50 บาทโดยไม่ต้องยื่นเอกสารก็สามารถข้ามไปได้โดยง่ายตายแล้ว และวันหนึ่งมีคนข้ามแบบนี้จำนวนหลายร้อยคน

2.2 ข้อมูลพื้นฐานของคาสีโนชายแดน

2.2.1 ชายแดนช่องสะง่า

จุดผ่านแดนถาวรช่องสะง่า อยู่ในเขตตำบลไพรพัฒนา อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ เป็นพื้นที่ชายแดน ตั้งอยู่ห่างจากจังหวัดศรีสะเกษ ไปทางทิศใต้ ประมาณ 119 กิโลเมตร และห่างจากเส้นแนวเขตแดนไทย-กัมพูชา ระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร ด้านชายแดนถาวรช่องสะง่าเป็นเส้นทางการเดินทางเข้า-ออกระหว่างไทยกับ กัมพูชา กล่าวคือ เป็นเส้นทางในการเดินทางไปสู่จังหวัดอุดรธานีและจังหวัดเสียมราฐ มีระยะทางจากชายแดนไทย เริ่มต้นจากช่องสะง่า อำเภอภูสิงห์ ไปอำเภออัลลองเวง และไปจังหวัดเสียมราฐ ประมาณ 167 กิโลเมตร (ทักษพร น้อยแก้ว, 2556) สุรินทร์ ดูแผนที่ประกอบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงจุดผ่านแดนไทย-กัมพูชาในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีและสุรินทร์
ที่มา: <http://www.google.co.th/search?q=แผนที่+จังหวัดศรีสะเกษ+ช่องสะง่า>

ภาพที่ 2 แผนที่จังหวัดศรีสะเกษ

ที่มา: <http://province.m-culture.go.th/sisaket/planvatanatum.htm>

การค้าชายแดนไทย-กัมพูชา บริเวณจุดผ่านแดนถาวรช่องสะง่า ในปี 2555 มีมูลค่าการค้ารวม 501 ล้านบาท แยกเป็นการส่งออกสินค้า 465 ล้านบาท นำเข้า 36 ล้านบาท ไทยเกินดุลการค้ากับกัมพูชา 429 ล้านบาท สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง ปูนซีเมนต์บรรจุถุง ปูนซีเมนต์ผง ก๊าซ LPG กระเบื้อง เกลือป่น และพันธุ์ยาง เป็นต้น ส่วนสินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว น้ำมันยาง หวายเส้น พริกแห้ง มันสำปะหลัง ถ่านไม้และอื่นๆ (ศุลกากรจังหวัดศรีสะเกษ, 2556)

จุดผ่านแดนช่องสะง่า จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 (ประกาศราชกิจจานุเบกษา กระทรวงมหาดไทย, 2546 : 51) เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศให้ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น การพัฒนาพื้นที่ด้านชายแดนช่องสะง่าทำได้ยาก เนื่องจาก การปักปันพื้นที่ชายแดนระหว่างไทย-กัมพูชายังไม่บรรลุข้อตกลง ที่ทำการด่านตรวจคนเข้าเมืองไม่สามารถสร้างอาคารถาวรได้ สภาพที่ทำการจึงเป็นเพียงการนำตู้คอนเทนเนอร์มาวางเป็นที่ทำการชั่วคราว สามารถรื้อถอนเคลื่อนย้ายได้ งบประมาณในการบำรุงรักษาจึงทำได้เพียงการนำต้นไม้มาประดับ ทำทางเดินโดยใช้ก้อนซีเมนต์และเสาไม้ (ธรรม์มยุรา สุรติสุพัทธ, สัมภาษณ์)

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา จังหวัดศรีสะเกษ ได้ดำเนินการก่อสร้างเมืองใหม่ขึ้นบริเวณห่างจากด่านพรมแดน ประมาณ 2 กิโลเมตร โดยใช้ชื่อว่า "เมืองใหม่ช่องสะง่า" (ดูแผนภาพข้างล่าง) เพื่อรองรับการขยายตัวของการค้าชายแดนในพื้นที่ดังกล่าว แต่เนื่องจากชายแดนบริเวณใกล้เคียงมีการปะทะกันบ่อยครั้ง ประกอบกับปัญหาในการใช้พื้นที่ ส่งผลให้ตลาดเมืองใหม่ช่องสะง่า ยังไม่สามารถเปิดทำการได้จนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 3 แผนผังโครงการเมืองใหม่ช่องสะง่า

ที่มา : <http://upic.me/show/36443827>

โครงการพัฒนา เมืองใหม่ช่องสะง่า ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด จำนวน 966 - 2 - 31 ไร่ มีกำหนดระยะเวลา 30 ปี ตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม 2546 จนถึงวันที่ 15 พฤษภาคม 2576 (จังหวัดศรีสะเกษ, 2555) ในการพัฒนาพื้นที่บริเวณผังเมืองใหม่ จังหวัดศรีสะเกษได้ว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาดำเนินการศึกษาและวางผังเมืองใหม่ ซึ่งบริษัทที่ปรึกษาได้ส่งมอบงานฉบับสมบูรณ์ ในเดือนธันวาคม 2545 และจังหวัดศรีสะเกษ ได้ยึดถือรายงานดังกล่าวเป็นผังแม่บท ในการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ช่องสะง่านับตั้งแต่ปี 2546-2554 จังหวัดศรีสะเกษได้รับจัดสรรงบประมาณตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด รวมงบประมาณ 271,192,547 บาท เพื่อพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานตามแผนแม่บท (Master Plan) เช่น อาคารพาณิชย์และลานตลาดนัด สถานีขนส่ง อาคารคลัง สินค้า อ่างเก็บน้ำ ระบบประปา การขยายเขตไฟฟ้า การก่อสร้างถนนลูกรัง และถนนลาดยาง ภายในบริเวณเมืองใหม่ช่องสะง่า เป็นต้น (รายงานข้อมูล จังหวัดศรีสะเกษ ปี 2555) ซึ่งการพัฒนาโครงการเมืองใหม่ช่องสะง่า ได้สร้างโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถนนลาดยางที่อำนวยความสะดวกในการเดินทางถึงจุดผ่านแดนช่องสะง่า เป็นการอำนวยความสะดวกให้นักพำนสามารถเดินทางไปยังคาสีโนพนันในเขต

เมืองอัลลองเวงของกัมพูชาด้วยเช่นกัน การเปิดคาสิโนในเขตกัมพูชาทำให้พื้นที่ช่องสะง่าที่เป็นพื้นที่กันดาร ไม่มีระบบสาธารณูปโภค ต้องใช้น้ำที่ซื้อมาจากอ่างเก็บน้ำอำเภอกุสิงห์ มีความเจริญเข้ามา ที่ทำการชั่วคราวของด่านตรวจคนเข้าเมืองบริเวณช่องสะง่ามีการใช้อินเตอร์เน็ตระบบเคเบิลใยแก้ว และอยู่ในระหว่างการของงบประมาณเพื่อจัดทำระบบข้อมูลชีวภาพ (Bio Data) โดยใช้ E-fingerprint ซึ่งจะใช้ระบบข้อมูลชีวภาพในการตรวจคนเข้าเมืองบริเวณด่านชายแดนไทย-กัมพูชาทั้งหมด ในขณะเดียวกัน การมีคาสิโนเอื้อให้พื้นที่ในการเจรจาการค้าผิดกฎหมาย เช่น ยาเสพติด ไม้พะยุง มีข้อสังเกตว่า นักพนันที่เข้าไปเล่นพนันในคาสิโนสง่างาร์สอร์ท ส่วนใหญ่เป็นชาวบ้าน ส่วนนักพนันที่เป็นระดับ VIP หรือนักพนันที่เล่นพนันด้วยเงินจำนวนมากมีอยู่น้อย แต่คาสิโนสามารถดำเนินการได้ มีผลประโยชน์สูง อาจเป็นไปได้ที่จะเป็นแหล่งฟอกเงิน (ธรรม์มยุรา สุรติสุพพัศ, สัมภาษณ์)

2.1.2. คาสิโนพนันสง่างาร์สอร์ท

คาสิโนพนันสง่างาร์สอร์ท ตั้งในพื้นที่ อ.อัลลองเวง จ.เสียมเรียบ กัมพูชา เปิดทำการเมื่อเดือนมกราคม 2555 (ธรรม์มยุรา สุรติสุพพัศ, สัมภาษณ์) อยู่ตรงข้ามบริเวณชายแดนด่านช่องสะง่า อ. กุสิงห์ จ. ศรีสะเกษ ที่มีพ่อค้าแม่ค้ากัมพูชาค้าขายอยู่ในบริเวณดังกล่าว และเขตก่อสร้างอาคารคาสิโนขนาดใหญ่ คือ สง่างาร์สอร์ท เป็นพื้นที่ที่ไทยกับกัมพูชาได้เจรจาตกลงกันให้เป็นพื้นที่ผ่อนปรน เพื่อการค้าขายแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจระหว่างกัน โดยให้พ่อค้าแม่ค้าทั้ง 2 ประเทศ สามารถเข้าจับจองทำร้านค้าขายสินค้าได้ แต่ไม่อนุญาตให้มีการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างถาวรขึ้นในบริเวณดังกล่าว ในขณะที่อาคารสำนักงานและที่พักเจ้าหน้าที่ของกัมพูชาถูกสร้างขึ้นเป็นอาคารถาวร มีบ้านพักติดแอร์พร้อมเครื่องอำนวยความสะดวก ซึ่งต่างจากฝั่งไทยที่เจ้าหน้าที่ต้องอยู่ในอาคารชั่วคราวที่นำตู้คอนเทนเนอร์มาใช้ (อ้างใน esanclick.com/newses.php?No=12397)

ภาพที่ 4 ด่านช่องสะง่าฝั่งไทย

นักธุรกิจเอกชนกัมพูชา ออกยา ลิม เฮง ได้รับสัมปทานจากรัฐบาลกัมพูชา เพื่อดำเนินการก่อสร้างคาสิโนขนาดใหญ่จำนวน 2 แห่ง พร้อมทั้งพัฒนาให้เป็นแหล่งธุรกิจการท่องเที่ยวตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชาแบบครบวงจร คือ สง่างาร์สอร์ท ที่บริเวณตลาดช่องสะง่า พื้นที่เขต อ. อัลลองเวง จ. เสียมเรียบ ตรงข้ามฝั่งไทยคือ ต. ไพรพัฒนา อ. กุสิงห์ จ. ศรีสะเกษ โดยคาสิโนแห่งนี้อยู่ห่างจากด่านช่องสะง่าประมาณ 200 เมตร นอกจากนี้ ออกยา ลิม เฮง ยังเป็นเจ้าของรอยัลฮิลล์โฮเต็ล ซึ่งเป็นคาสิโนที่ชายแดนช่องจอม จ.

สุรินทร์ โดยลิมเฮงกรุ๊ปเป็นบริษัทแม่ที่จะดำเนินการขยายธุรกิจในแถบชายแดนบริเวณนี้ทั้งหมด ลิมเฮงกรุ๊ป ประกอบธุรกิจผลิตแผ่นเหล็กในอุตสาหกรรมก่อสร้าง คือ Tai Heng Steel Industry และธุรกิจโรงแรม ร้านอาหารและคาสิโน ประกอบด้วย Orussey Hotel, Li Lay Hotel and restaurant, Heng Lay Restaurant, Royal Hill Resort และ Sangam Resort and Casino โดยจะมีลักษณะเป็นโรงแรมขนาดใหญ่ ร้านอาหารและสถานบันเทิงหลากหลายเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยที่จะเดินทางมาเล่นการพนัน หรือเตรียมจะเดินทางออกไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทางอารยธรรม ขอมโบราณ นครวัด - นครธม จ. เสียมเรียบ พนักงานประจำคาสิโนส่วนหนึ่งย้ายมาจากคาสิโนชายแดนกัมพูชา บริเวณด่านชายแดนถาวรช่องจอม จ. สุรินทร์

ภาพที่ 5 สะงำรีสอร์ทและคาสิโน

ที่มา: <http://www.google.co.th/search?q=แผนที่+จังหวัดศรีสะเกษ+ช่องสะงำรีสอร์ท>

ส่วนคาสิโนคาสิโนอีกแห่ง เป็นคาสิโนของ พล.อ.เตีย สด น้องชายของ พล.อ.เตีย บัน รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ประเทศกัมพูชา คาสิโนแห่งนี้ดำเนินการก่อสร้างมาแล้ว แต่ได้หยุดดำเนินการไปเมื่อหลายปีก่อน ขณะนี้กำลังดำเนินการก่อสร้างต่ออีก ซึ่งคาดว่า วงเงินที่จะลงทุนเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสถานบันเทิงแบบครบวงจรที่ช่องสะงำไม่ต่ำกว่า 1 พันล้านบาท

พื้นที่ภายในคาสิโนสะงำรีสอร์ท ได้แบ่งเครื่องเล่นออกเป็น 4 โซน คือ

1. โซนรูเล็ตและสล็อต
2. โซนบาคาร่า ป็อกเกอร์ แบล็คแจ็ค ไฮโล และถั่ว
3. โซนบาคาร่า (โต๊ะเล็ก) และดราگون - ไทเกอร์
4. โซน VIP

ร้านอาหารจะอยู่ที่ชั้น 2 ด้านหลังห้องเล่นโซนบาคาร่า ป็อกเกอร์ มีร้านอาหารทั่วไป และห้องบุฟเฟต์ ส่วน Coffee shop อยู่ที่ชั้นลอยของห้องโถง ร้านรับจํานออยู่ด้านหน้าโซนดราگونไทเกอร์ ร้านรับถอนเงินสดอยู่ติด

กับจุดแลกชิป โดยให้บริการค่าถอนเงินร้อยละ 3 บาท มีธุรกิจจัดหาคนไปเล่นพนันและธุรกิจบริการและอำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานในรูปแบบของทัวร์ VIP โดยคาสีโนสะงาร์รีสอร์ท มีบริษัทนายหน้าซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “จิ้งเก็ด” เป็นบริษัทที่ตั้งอยู่ในบริเวณด้านชายแดนฝั่งไทยคือ บริษัท AB Junket รับทัวร์ VIP ของคนไทย

เครื่องเล่นประกอบด้วย รูเล็ต สล็อต บาร์คาร่า แบล็คแจ็ค ไฮโล ดรากอน – ไทเกอร์ ถั่วและเป็กเกอร์ ส่วนชิปที่ใช้แลกเปลี่ยน มีตั้งแต่ 25 บาท ขึ้นไปจนถึงหนึ่งแสนบาท

2.1.3 ชายแดนช่องจอม

จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม บ้านด่านพัฒนา ตำบลด่าน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ บริเวณจุดผ่านแดน ห่างจากตัวเมืองสุรินทร์ 69 กิโลเมตร หรือห่างจากตัวอำเภอกาบเชิง 13 กิโลเมตร เดิมอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าฝั่งซ้ายห้วยทับทัน-ห้วยสำราญและประกาศเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ตั้งแต่วันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2538 และได้ใช้ประโยชน์เป็นจุดผ่อนปรนการค้าระหว่างไทยกับกัมพูชา ต่อมาได้รับการยกฐานะจากจุดผ่อนปรนการค้า บริเวณชายแดนช่องจอมเป็นจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม เมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2545 เพื่อเป็นด่านการค้า ต่างประเทศผ่านชายแดนไทย-กัมพูชา จากด่านช่องจอมไปกัมพูชามีระยะทาง 1.2 กิโลเมตร ฝั่งตรงข้ามด้าน กัมพูชาเป็นชุมชนโอเสม็ด อำเภอสำโรง จังหวัดอุดรธานี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทาง บริเวณทางหลวง สาย 214 สายสุรินทร์-ด่านผ่านแดนถาวรช่องจอม ช่วง ตลาดการค้าชายแดนช่องจอม ต. ด่าน อ. กาบเชิง จ. สุรินทร์ ได้ก่อสร้างถนนสี่เลน เข้าไปยังด่านผ่านแดนถาวร ช่องจอม-โอเสม็ด ติดประเทศกัมพูชา และเชื่อมต่อกับถนนสาย 68 โอเสม็ด ไปยังจังหวัดเสียมราฐ ประเทศกัมพูชา รองรับการค้าเปิดประตูสู่ประชาคมอาเซียน ในปี 2558 (ดูแผนที่)

ภาพที่ 6 ถนนเชื่อมต่อชายแดนไทย-กัมพูชา

ที่มา : <http://blog.casino1988.com/wp-content/uploads/2010/05/165083.gif>

ช่องจอมเป็นเส้นทางข้ามแดนที่ใหญ่และสะดวกที่สุดของจังหวัดสุรินทร์ ที่จะเข้าไปยังกัมพูชา ทำให้มีการติดต่อสัญจรไปมาและการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างชาวไทยและกัมพูชามาเป็นเวลานาน และเป็นที่มาของแนวความคิดในการเปิดตลาดการค้าชายแดน เพื่อประโยชน์ของประชาชนทั้งสองประเทศ ตลาดแห่งนี้ค้าขายสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน เสื้อผ้า รถจักรยานมือสอง และสิ่งประดิษฐ์จากไม้ เช่น ม้านั่ง หัตถกรรมไม้ เสื้อสาน ตะกร้าสาน ตลาดการค้าชายแดนช่องจอมประกอบด้วย ตลาดการค้าชายแดนช่องจอมที่บริหารงานโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ (อบจ. สุรินทร์) และตลาดเอกชนอีกสองแห่งคือ ตลาดแหลมทองและตลาดสิงโต ซึ่งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน

การค้าชายแดนไทย-กัมพูชา บริเวณด่านแดนถาวรช่องจอม ต.ด่าน อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์ ตั้งแต่ปี 2551 ถึงปัจจุบัน มีมูลค่าการค้าเฉลี่ยปีละกว่า 700 ล้านบาท โดยในปี 2553 มีมูลค่าการค้ารวม 919 ล้านบาท แยกเป็นมูลค่าส่งออกสินค้ารวม 892 ล้านบาท และ นำเข้า 27 ล้านบาท ไทยเกินดุลการค้ากับกัมพูชา 865 ล้านบาท และ ในปี 2554 มีมูลค่าการค้ารวม 638 ล้านบาท ส่งออก 604 ล้านบาท นำเข้า 34 ล้านบาท เกินดุลการค้า 563 ล้านบาท ในปี 2555 มีมูลค่าการค้ารวมสูงถึง 942 ล้านบาท แยกเป็นการส่งออกสินค้า 788 ล้านบาท นำเข้า 154 ล้านบาท ไทยเกินดุลการค้า 634 ล้านบาท สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง เบียร์ วิสกี้ เครื่องดื่มน้ำผลไม้ ปูนซีเมนต์บรรจุถุง เครื่องดื่มชูกำลัง นมข้นหวาน ก๊าซ LPG กระเบื้อง เครื่องดื่มน้ำอัดลม และน้ำมันพืช เป็นต้น ส่วนสินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมันสำหรับรถจักรยานเก่าใช้แล้ว เสื้อผ้า ผ้าเก่าใช้แล้ว ไม้แปรรูปและอื่นๆ (ศุลกากรจังหวัดสุรินทร์, 2556)

2.2 ข้อมูลพื้นฐานของคาสีโนชายแดน

บริเวณชายแดนไทยตรงด่านผ่านแดนถาวรช่องจอม จ. สุรินทร์ มีคาสีโนกัมพูชาขนาดใหญ่ ตั้งอยู่บริเวณตลาดโอเสม็ด อำเภอสำโรง จังหวัดอุดรธานีชัย จำนวน 2 แห่ง คือ “โอเสม็ด รีสอร์ท” ของ นายพัต สุภาภา หรือ “ลี ยง พัด” นักธุรกิจสองสัญชาติ ซึ่งเป็นนายทุน “นอมินี” ของ นายฮุน เซน นายกรัฐมนตรี กัมพูชา โอเสม็ดรีสอร์ทสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2543 มีห้องพักทั้งหมด 210 ห้อง โดย LYP กรุ๊ป หรือลียงพัตกรุ๊ป (อ้างอิงใน <http://lypgroup.com/hotel-entertainment.php>) นอกจากนี้ ลียงพัตกรุ๊ปยังมีคาสีโนอีกแห่งบริเวณเกาะกง คือ เกาะกงรีสอร์ทและคาสีโน

คาสีโนแห่งที่สอง คือ “รอยัลฮิลล์ไฮเต็ล” ของกลุ่ม “ลิมเฮงกรุ๊ป” โดยออกยาลิมเฮง นักธุรกิจชาวกัมพูชา ร่วมหุ้นกับนักธุรกิจสิงคโปร์และไทย ตั้งห่างจากด่านชายแดนช่องจอม อำเภอกาบเชิง ประมาณ 100 เมตร เปิดให้บริการตามวันเวลาที่เปิดด่านคือ วันเสาร์ – วันอาทิตย์ – วันจันทร์ ระหว่างเวลา 07.00 - 20.00 น. (กรุงเทพธุรกิจ, 12 ตุลาคม 2542)

ภาพที่ 7 โอเสม็ดคาสีโน

ภาพที่ 8 รอยัลฮิลล์ คาสีโน

เจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองประจำด่านผ่านแดนไทย-กัมพูชา บริเวณช่องจอม-โอเสม็ด ระบุว่าตามปกติแล้ว ในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ ด่านผ่านแดนถาวรช่องจอม ต. ด่าน อ. กาบเชิง จ. สุรินทร์ จะมีชาวไทยข้ามแดนเข้าไปเล่นการพนันในคาสีโนกัมพูชาประมาณ 500-800 คนต่อวัน ส่วนวันเสาร์-อาทิตย์ มีจำนวน 800-1,500 คนต่อวัน และช่วงหยุดยาวติดต่อกันหลายวัน มีจำนวนมากถึง 1,000-2,500 คนต่อวัน สำหรับในช่วงที่มีนักท่องเที่ยวมากที่สุดจะมีประมาณ 2,500-3,000 คนต่อวัน ส่งผลให้มีเงินรายได้มากถึงเดือนละ 5 พันกว่าล้านบาท คนไทยเข้าไปเล่นการพนันเป็นจำนวนมาก พร้อมทั้งมีการสั่งซื้ออาหาร เครื่องดื่มต่างๆ เข้าไปจัดเลี้ยงนักท่องเที่ยวมากขึ้น ผู้ประกอบการคาสีโนจึงไม่จำเป็นต้องลงทุนจัดโปรโมชั่นพิเศษเพื่อดึงดูดลูกค้าเหมือนเมื่อก่อน เพราะนักท่องเที่ยวที่มาส่วนใหญ่มาเพื่อเล่นการพนัน ด้วยความสบายใจไม่ต้องหลบๆ ซ่อนๆ เหมือนเล่นในคาสีโนเมืองไทยที่เสี่ยงถูกจับกุมดำเนินคดีได้ตลอดเวลา (อ้างอิงใน <http://www.ryt9.com/s/bmnd/1229191>)

จากการเก็บข้อมูลในพื้นที่ เมื่อเดือนเมษายน 2556 ในพื้นที่โอเสม็ดคาสีโน และรอยัลฮิลล์คาสีโน พบว่า มีผู้เล่น ประมาณ 1,200 – 1,500 คน ต่อวัน เนื่องจากเป็นช่วงปิดเทอม ทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้าไปเล่นพนันมากกว่า

ในช่วงเปิดเทอม และยังมีนักพนันที่นำบุตรหลานอายุตั้งแต่ 1- 16 ปี เข้าไปในคาสิโนด้วย โดยส่วนใหญ่จะเล่น สล็อต และมีเด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งเล่นตู้สล็อตกับผู้ใหญ่

เว็บไซต์ท่องเที่ยวแห่งหนึ่ง ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโอสมัตรีรีสอร์ท ว่า

“โอ – เสม็ด รีสอร์ทณ จุดประสานของสองอารยธรรม เมืองแห่งความบันเทิงสนุกสนาน ท่ามกลางภูมิสถาปัตยกรรมอันสวยงาม ขอให้เราได้ต้อนรับท่านผู้เดินทางแดนอิสานใต้ประตูสู่อารยธรรมรุ่งเรืองครั้ง โบราณกาล บนเขาในป่าเมืองโอเสม็ด เพียง 100 เมตร จากช่องจอม ต่านไทย กัมพูชา 68 ก.ม. จาก จังหวัดสุรินทร์และ 440 ก.ม. จากกทม. และ 150 ก.ม.จากเสียมเรียบ สิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมของคาสิโน :

- ห้องอาหารไทย จีน
- ร้านจำหน่ายสินค้าปลอดภาษี
- คาสิโน / SLOT MACHINE / เกมสล็อต
- ศูนย์บริการธุรกิจ
- คีอพีซีฮอป
- สระว่ายน้ำ
- ฟิตเนส
- เซาวน่า
- นวดแผนไทย
- บริการแลกเปลี่ยนเงินตรา
- บริการรถรับส่ง”

(อ้างอิงใน http://www.edtourcenter.com/travelshop/hotel/thailand/Surin/Hotel_OsmachResortCambodia.php)

ภาพที่ 9 ภายในคาสิโนโอสมัตรีรีสอร์ท
ที่มา : <http://kohkongresort.com/o-smach.php>

Casino Royal Hill ที่ห้องจ่อมมีเครื่องเล่นสล็อต ของ Royal Hill มีทั้งหมด 134 เครื่อง และ เครื่องเล่นรูเล็ต มีทั้งหมด 7 โต๊ะ โต๊ะละ 8 คน (ดูแผนผังการจัดวางเครื่องเล่นในภาคผนวก)

กลยุทธ์ในการดึงดูดลูกค้าของคาสิโน

คาสิโนเปิดรับทัวร์นักท่องเที่ยวตั้งแต่เริ่มเปิดกิจการ โดยในช่วงแรกมีทัวร์ประมาณ 60-70 คัน ในเดือนเมษายน 2556 มีทัวร์นักท่องเที่ยวประมาณ 100 กว่าคันต่อวัน บางครั้งคาสิโนมีการจัดโปรโมชั่นสมนาคุณลูกค้า เช่น แลกชิปนั้น 5,000 บาท จะได้รับคูปอง 1 ใบสำหรับชิงรางวัลมากมาย รางวัลใหญ่เป็นรถปิกอัพ 1 คัน และรถจักรยานยนต์ 2 คัน เป็นต้น

ตารางที่ 2 ศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับการพนันมีหลายคำและเป็นที่รู้จักของคนทำทัวร์และลูกค้าทัวร์

คำศัพท์	ความหมาย
ไฟโบเดียว / เขียว-แดง	ดราคอน-ไทเกอร์
ก๊งเป็น 10 แต้ม	ไฟที่คิดค่าคะแนน
ทัวร์ที่กำหนด	กิจการที่นำผู้เล่นเข้าไปในคาสิโนโดยเฉพาะตามปริมาณและวงเงิน
แม่ทัวร์/พ่อทัวร์	ผู้จัดการกิจการทัวร์นั้นๆ หากเป็นหญิงเรียกแม่ทัวร์ หากเป็นชายเรียกพ่อทัวร์
เปลี่ยนชิป	การนำเงินในวงเงินที่กำหนดแลกเปลี่ยนเป็นชิปโปรโมชั่น
รีชิป/โรลชิป	การหมุนเปลี่ยนชิปโปรโมชั่นให้กลายเป็นชิปเงินสดผ่านการเล่นพนัน
ขึ้นชิป	การนำชิปไปแลกเปลี่ยนเป็นเงินสด
Checker (เช็คเกอร์)	พนักงานของคาสิโนที่มีหน้าที่ตรวจตราว่า ลูกทัวร์มีการเล่นพนันจริงหรือไม่
ตัดทัวร์	การที่คาสิโนไม่จ่ายเงินค่าตัวของลูกทัวร์ให้กับแม่ทัวร์
ผ่านทัวร์	การที่ลูกทัวร์มีการเล่นพนันตามเกณฑ์ของคาสิโน

ชิปเป็น	ชิปเงินสด
ชิปโปร	ชิปโปรโมชัน
ขายตัว	การที่แม่ท้าวขายลูกท้าวที่เกินจำนวน 8 คน ให้กับแม่ท้าวคนอื่น
ขายยกตู้	การที่แม่ท้าวขายลูกท้าวของตนจำนวน 8 คน ให้กับแม่ท้าวคนอื่น
ไปรับใช้ชาติ	การที่ลูกท้าวที่ถูกขายตัวไปพร้อมกับท้าวอื่น ลูกท้าวจะกล่าวว่า ตนไปรับใช้ชาติ

ตารางที่ 3 ลักษณะและรูปแบบของคาสีโนสง่าและช่องจอม

ลักษณะ/รูปแบบ/การจัดการ	คาสีโนสง่ารีสอร์ท	คาสีโนโอเสมีดและรอยัลฮิลล์
ปริมาณผู้เล่น	เฉลี่ย 500 คนต่อวัน	เฉลี่ย 1,500 คนต่อวัน
ผู้เล่นส่วนใหญ่	ท้าว นักพนัน	ท้าว นักพนัน และนักท่องเที่ยว
การขึ้นท้าว	เฉลี่ย 130 ท้าวต่อวัน	เฉลี่ย 150 ท้าวต่อวัน
รายได้	ประมาณ 2,600 ล้านบาทต่อเดือน	ประมาณ 5,000 ล้านบาทต่อเดือน
วงเงินในการขึ้นชิป	โดยเฉลี่ย 140,000 บาท	โดยเฉลี่ย 150,000 บาท
การแลกชิป	ไม่สามารถใช้เงินสดแลกชิปที่โต๊ะเกมได้	ไม่สามารถใช้เงินสดแลกชิปที่โต๊ะเกมได้
Score Board	ไม่มี Score Board	ไม่มี Score Board
บรรยากาศภายใน	เพดานต่ำ ไม่ระบายอากาศ ไม่มี อบอวลด้วยควันบุหรี่	ไม่ค่อยระบายอากาศ อบอวลด้วยควันบุหรี่

2.3 เงื่อนไขของการขึ้นท้าวของคาสีโน

คาสีโนช่องจอมและช่องสง่ากำหนดเงื่อนไขของการขึ้นท้าวไว้เหมือนกัน คือ แม่ท้าวต้องซื้อชิปโปรโมชันหรือชิปตายที่ไม่สามารถขึ้นเงินได้ตามจำนวนที่คาสีโนกำหนด เมื่อนำชิปเหล่านี้ไปเล่นและเล่นได้ จะได้ชิปเป็นที่สามารถนำไปแลกเงินได้ ซึ่งแม่ท้าวจะได้รับสิทธิคูปองอาหารฟรี จำนวน 8 ใบ และค่าน้ำมันรถเป็นการตอบแทน ขึ้นอยู่กับระยะทางว่าเป็นท้าวที่มาจากจังหวัดใด เช่น หากเป็นท้าวจากจังหวัดอุบลราชธานี แม่ท้าวจะได้รับค่าน้ำมัน 5,200 บาทหรือ จากยโสธร ได้รับค่าน้ำมัน 5,600 บาท เป็นต้น รวมทั้งค่าตอบแทนรายหัวของนักพนันคนละ 150 บาท รวม 8 คน เป็นเงิน 1,200 บาท

2.4 รหัสการขึ้นทัวร์

การขึ้นทัวร์เริ่มจากติดต่อขึ้นทัวร์กับเจ้าหน้าที่ของคาสีโนเพื่อขึ้นทัวร์ตามสายวังของแต่ละจังหวัด จะมีรหัสดังนี้

R= สุรินทร์

S = ศรีสะเกษ

T = Test หมายถึง อยู่ในช่วงทดลองขึ้นทัวร์

U = อุบลราชธานี

Y = ยโสธร

การขอขึ้นทัวร์กับคาสีโน เจ้าของทัวร์ต้องมีเอกสารสำเนาบัตรประชาชนและสำเนาทะเบียนรถตู้ และจะได้รับรหัสทัวร์ของตน แต่ละทัวร์จะมีรหัสที่ขึ้นต้นตามรหัสจังหวัด เช่น อุบลราชธานี ขึ้นต้นด้วย U และตามด้วยตัวอักษรแสดงลำดับที่ของทัวร์นั้น เช่น UA คือทัวร์จากอุบลราชธานี ทัวร์ที่หนึ่ง อาจจะมีทัวร์ที่มีรหัส UAA คือทัวร์สำรอง ที่ไม่ได้มาขึ้นทัวร์ทุกวัน แต่ละทัวร์จะจำกัดจำนวนคนเพียง 8 คน ที่จะมีสิทธิได้คูปองอาหารฟรี โดยแม่ทัวร์จะได้ค่าตอบแทนรายหัวเพิ่มอีกคนละ 150 บาท

2. สัปดาห์แรกจะได้รับรหัสเพื่อทดลองทัวร์ หากผ่านช่วงโปรหรือช่วงทดลองจะได้รับรหัสจริง

3. ในการดำเนินการ จะต้องกรอกเอกสารเข้าออกผ่านแดนสำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองฝั่งไทย แต่จะไม่ได้กรอกเอกสารใดๆ ให้เจ้าหน้าที่กัมพูชา

4. การดำเนินการขึ้นทัวร์แต่ละวัน มีขั้นตอนดังนี้

4.1 เจ้าของทัวร์กรอกเอกสารของคาสีโนที่จุดรับทัวร์ด้านหน้าคาสีโน

4.2 รับบัตรทัวร์ที่เคาน์เตอร์ด้านในห้องโถงของคาสีโน

4.3 เจ้าของทัวร์เปลี่ยนชิป ส่วนลูกทัวร์ให้เดินไปเล่นพนันในส่วนต่างๆ ในเดือนเมษายน 2556

ค่าเปลี่ยนชิปจำนวนขั้นต่ำ 140,000 บาทต่อ/ทัวร์

4.4 หลังจากหมดกำหนดเวลา เจ้าของทัวร์จะไปปรับเงินค่าเดินทางและคืนบัตรของ

ลูกทัวร์

5. สำหรับลูกค้าที่ขึ้นทัวร์จะต้องประทับตราเอกสารที่จุดผ่านแดนจากเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองไทย แต่จะได้รับคเว้นไม่ต้องลงเอกสารด้านกัมพูชา ผู้ที่มีพาสปอร์ตไม่ต้องเสียเงินค่าผ่านแดน หากใช้เอกสารประจำตัวจะต้องเสียเงิน 50 บาทที่จุดผ่านแดนฝั่งไทย และต้องฝากบัตรให้แม่ทัวร์ ไปส่งให้เจ้าหน้าที่คาสีโน เมื่อเดินทางกลับจึงจะได้รับคืน

6. การลงทะเบียนทัวร์จะต้องลงทะเบียนอย่างช้าที่สุดไม่เกินบ่ายโมงครึ่ง โดยก่อนเข้าไปในคาสีโนจะต้องโทรแจ้งก่อนว่าจะมีทัวร์ของตนเองเข้าไป หากทัวร์ไปช้ากว่ากำหนดจะต้องโทรต่อรอเวลา โดยต้องมีเหตุผลที่สมควร

7. ในระหว่างการเล่น มีระยะเวลาเล่นตั้งแต่ 13.00 – 15.30 น. ลูกทัวร์จะต้องติดรหัสบัตรอย่างชัดเจน โดยแม่ทัวร์จะต้องถูกบังคับให้เล่นการพนันโดยอัตโนมัติ โดยจะมีผู้ตรวจตรา (Checker) ว่า ผู้เล่นมีการเล่นจริงหรือมีการลงทุนต่ำกว่าเกณฑ์หรือไม่

2.5 ข้อบังคับที่ปรากฏในเอกสารของคาสีโน

1. ไม่อนุญาตให้เปลี่ยนโปรโมชันชิปกับลูกค้ากัมพูชาของบริษัท
2. ไม่อนุญาตให้ใช้ผู้โดยสารเป็นบุคคลซึ่งค้างคืนอยู่ภายในบริษัท มาขึ้นทัวร์
3. ไม่อนุญาตให้เปลี่ยนบัตรติดทัวร์กับลูกค้าท่านอื่นของบริษัท
4. ลูกทัวร์ 8 ท่าน
5. หากน้อยกว่า 8 ท่าน ทางบริษัทขอสงวนสิทธิ์ในการขึ้นทัวร์
6. บัตรประชาชนของลูกค้าทัวร์ในเขตที่ขอสายวีซ่า ต้องมีจำนวนขั้นต่ำ 5 ท่าน

คาสีโนแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันออกไป แต่ไม่มากนัก อย่างเช่น ช่องจอมกับช่องสง่า ที่แตกต่างกัน คงอยู่ที่การผ่านทัวร์ ช่องจอมผ่านทัวร์ง่ายกว่าช่องสง่า และมีเงื่อนไขที่น้อยกว่ากัน แต่เครื่องเล่น หรือกฎเกณฑ์ ไม่แตกต่างกัน

2.6 การย้ายทัวร์จากสะหวันเวกัส (ลาว) สู่อเมริกาที่กัมพูชา

แต่เดิม ทัวร์นักท่องเที่ยวมักนิยมไปเล่นพนันที่สะหวันเวกัส แขวงสะหวันนะเขต สปป. ลาว แต่หลังจาก คาสีโนที่สะหวันนะเขตเปลี่ยนนโยบายไม่ให้ความสำคัญกับการขึ้นทัวร์ และเปลี่ยนจากชิปไปมาเป็นบัตรของขวัญ (Voucher) ขั้นต่ำ 1,000 บาทแทน โดยให้เป็นบัตรของขวัญใบละ 500 บาท สองใบ ต่อหนึ่งคน นั่นคือผู้เล่นแต่ละคนต้องใช้จ่ายอย่างต่ำ 1,000 บาท และบัตรของขวัญใบหนึ่งเป็นบัตรโปร คือไม่สามารถแลกเป็นเงินสดได้ ดังนั้น หากผู้เล่นเล่นได้ จะได้เงินคืนเพียงหนึ่งพันห้าร้อยบาท แทนที่จะเป็นสองพันบาท ทำให้ทัวร์นักท่องเที่ยวหรือรถตู้ทัวร์ ส่วนใหญ่ไม่ไปทำธุรกิจที่คาสีโนในสะหวันนะเขต เจ้าของทัวร์หรือแม่ทัวร์อย่างแม่สา จึงเปลี่ยนไปขึ้นทัวร์คาสีโนที่ ช่องจอมราวหนึ่งสัปดาห์ ซึ่งระบบของช่องจอมก็จะคล้ายกับช่องสง่า แต่คาสีโนจ่ายค่าตอบแทนหรือค่าน้ำมันที่ จ่ายให้แม่ทัวร์ค่อนข้างต่ำ แม่สาจึงเปลี่ยนมาขึ้นทัวร์ที่ช่องสง่าแทน ตั้งแต่เดือนมกราคม 2556

การขึ้นทัวร์ของคาสีโนที่สะหวันนะเขตแต่เดิมนั้น แม่ทัวร์จะติดต่อกับบริษัทแห่งใด ในพื้นที่คาสีโน เพื่อนำ ทัวร์มาลง บริษัทได้ค่าส่วนต่าง ค่าดำเนินการ มีการติดป้ายชื่อทัวร์ เช่น เลิศทัวร์ เป็นต้น ซึ่งคาสีโนจะมีนักท่องเที่ยว มาเล่น มีข้อกำหนดการแลกชิปต่อนักท่องเที่ยวหนึ่งคน จำนวน 7,000 บาท แต่ไม่ได้บังคับเล่นทุกคน ขึ้นอยู่กับว่านัก พนันคนไหนต้องการจะเล่น เนื่องจากสะหวันเวกัสคาสีโนไม่มีระบบตรวจสอบหรือเช็คเกอร์เหมือนที่ช่องจอมและ ช่องสง่า ที่ตรวจสอบว่า ลูกทัวร์มีการใช้จ่ายเงินเล่นพนันตามจำนวนที่เหมาะสมหรือไม่ ทำให้เกิดคนกลุ่มที่ เรียกว่า ไป “เดินแบบ” คือไปร่วมกับทัวร์ ไปรับประทานอาหารกลางวันฟรี ได้เงินส่วนหนึ่ง แต่ไม่เล่นพนัน เดินไป เดินมา จนถึงเวลาก็กลับ ทำให้คาสีโนขาดรายได้ แต่มีรายจ่ายเพิ่มขึ้น เช่น ค่าอาหาร ค่าน้ำ กระดาษชำระ และ อื่น ๆ เมื่อคาสีโนยกเลิกการขึ้นทัวร์ ทำให้ลดรายจ่ายลงจำนวนมาก แม้อย่างไรก็ตามในช่วงสองสามเดือนที่มีการเปลี่ยนแปลง แต่คาสีโนจะมีลูกค้าที่มาเล่นโดยตรงมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้คาสีโนสะหวันเวกัส มีรายได้โดยตรง และประหยัดรายจ่าย

2.7 สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของคนทำทัวร์ในเครือข่ายพนันข้ามแดน

ตัวอย่างข้อมูลในตารางที่ 4 สะท้อนให้เห็นว่า สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้ทำทัวร์พนัน ข้ามแดนมีฐานะปานกลางและเคยมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการพนันข้ามแดนไม่ทางก็ทางหนึ่งมาก่อน แต่

โดยมากที่จะผันมาเป็นผู้จัดทัวร์พวกเขามีอาชีพค้าขาย ผู้เล่นพนัน หรือขับรถรับจ้างหรือเจ้าของรถตู้ และ
ปล่อยเงินกู้

ตารางที่ 4 สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้จัดทัวร์ (พ่อทัวร์/แม่ทัวร์)

ที่	ชื่อ	อายุ	สถานภาพ	ลักษณะการทำทัวร์	จังหวัด	ปีที่เริ่มทำทัวร์	จุดเริ่มต้นของการทำทัวร์	ปีที่เริ่มดำเนินการที่ช่องจอม/ช่องสง่างำ	ความถี่ในการขึ้นทัวร์	อาชีพก่อนทำทัวร์	อาชีพเสริมอื่นๆ	ชนิดของการพนันที่มักจะเล่น	จำนวนเงินสูงสุดที่เคยเสียต่อวัน	จำนวนรายได้ที่เคยได้จากการพนันต่อวัน	รายได้รวมของการทำทัวร์
1.	สา	45	หย่า	ทัวร์ตัวเอง จ้างรถตู้	อุบลฯ	2551 ที่ลาว	แม่สามีทำมาก่อนและรับ กิจการต่อ	ม.ค. 2556 (เริ่มเปิด คาสีโน ใหม่)	ทุกวัน	ค้าขาย	-	สล็อต + ดราคอน- ไพเกอร์	300	1,000	10,000 บาท/ เดือน
2.	เอ+ ปี	26	สมรส	ทัวร์ รับจ้าง รถตู้ของ ตนเองซื้อ มือ 2	อุบลฯ	ม.ค. 2556	ไม่อยากจะ เป็นลูกน้องเขา อยากมี กิจการ	ม.ค. 2556	ทุกวัน	พนักงาน ในคาสีโน ที่ลาว/ ออกรถให้ ทัวร์เช่า	-	Baccarat			1,000 บาทต่อ วัน
3.	ปี+ ต่อม	32	สมรส	ทัวร์ รับจ้าง รถตู้ของ ตนเอง	ยโสธร	2551 ที่ลาว	ทำตามกับ ทัวร์อื่น	ม.ค. 2556 หลังจาก ลาวปิด	ทุกวัน		-	Black jack	1,000	2,000	1,000 บาทต่อ วัน
4.	ป้อ+ กาง		พี่น้อง	ทัวร์ รับจ้างรถ ตู้ตัวเอง	อำนาจ เจริญ (อ. เสนางค นิคม)	ที่ลาว	ทำตามกับ ทัวร์อื่น	ม.ค. 2556	ทุกวัน	ขับรถตู้ รับจ้าง	-	Baccarat	3,000	3,000	

ที่	ชื่อ	อายุ	สถานภาพ	ลักษณะการทำตัว	จังหวัด	ปีที่เริ่มทำตัว	จุดเริ่มต้นของการทำตัว	ปีที่เริ่มดำเนินการที่ช่องจอม/ช่องสง่างา	ความถี่ในการขึ้นตัว	อาชีพก่อนทำตัว	อาชีพเสริมอื่นๆ	ชนิดของการพนันที่มักจะเล่น	จำนวนเงินสูงสุดที่เคยเสียต่อวัน	จำนวนรายได้ที่เคยได้จากการพนันต่อวัน	รายได้รวมของการทำตัว
5.	จำ+ชาย	47	สมรส	ตัวของตัวเอง	อุบลฯ	ลาว	มีคนจ้างเหมารถไปที่คาสีโนลาว / ตัวเองชอบเล่น	ม.ค. 2556	ไม่ประจำแล้วแต่จังหวะ	เปิดร้านอาหาร/ขับรถตู้รับจ้าง	-	สล็อต + ดราคอน-ไทเกอร์	10,000	10,000	
6.	ตุ๋	40กว่า		ตัวตัวเองขับเอง	ตัว	ทำมาปีกว่าที่ลาว	ทำที่ลาว	2 เดือน	ทุกวันยกเว้นในที่คนไม่ครบ	นายหน้าปล่อยกู้	ธุรกิจส่วนตัว (น่าจะปล่อยกู้)	Black jack	500	500	2-3 หมื่นบาท/เดือน
7.	ต้ม+ตูน		สมรส	ตัวตัวเอง	ยโสธร		ทำที่ลาว		ทุกวัน						1,000 บาทต่อวัน
8.	ผอ.	60	สมรส	ตัวตัวเองรีชิปเอง	ศรีสะเกษ		คาสีโนลาว / เล่นพนันมาก่อน		ทุกวัน	ผอ.		Black jack			
9.	ทอน	55	สมรส	ตัวตัวเอง	ศรีสะเกษ		คาสีโนลาว / ทำต่อจากน้อง	ม.ค. 2556	ทุกวัน		ให้กู้				3 หมื่นบาท/เดือน
10.	ใส	40กว่า	สมรส	ตัวตัวเอง	ยโสธร		คาสีโนที่ลาว	ม.ค. 2556	ทุกวัน	รับจ้าง					1,000 บาท/วัน

2.8. สภาพสังคมและเศรษฐกิจของนักพนัน

สำหรับกลุ่มนักพนัน จากข้อมูลการสัมภาษณ์นักพนันชาย 30 คน หญิง 30 คน อายุระหว่าง 18-80 ปี พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในวัยกลางคน มีทั้งผู้ที่มีอาชีพหลักของตัวเองและผู้ที่ทำทัวร์พนันเป็นอาชีพหลัก ผู้เล่นไปเล่นที่คาสิโนชายแดนโดยไม่ต้องกังวลเรื่องถูกจับกุมและได้รับการอภัยเพราะส่วนหนึ่งเป็นข้าราชการทั้งทำงานและเกษียณอายุแล้วที่ข้ามไปเล่นในบ่อนต่างประเทศและมีจำนวนหนึ่งแต่ไม่มากนักเป็นคนแก่ ข้อมูลนักพนันแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มนักพนันที่อายุน้อย กลุ่มนี้เข้าสู่ทัวร์นักพนันเนื่องจากไม่มีงานทำ เช่น บาส อายุ 19 ปี ภูมิลำเนาอำเภอเชียงใน จ. อุบลราชธานี สถานภาพ โสด อาชีพหลักรับจ้างทั่วไป มีรายได้ต่อเดือน 3,000 – 5,000 บาท เริ่มเล่นเมื่อปี พ.ศ. 2554 เนื่องจากไม่มีงานทำ เพื่อนในอำเภอเดียวกันแนะนำให้ไปทัวร์ที่สะพานเวกส์กับแม่ทัวร์ เดินทางสะดวกสบายและมีรถรับส่ง โดยเฉลี่ยลงทุน เล่นพนันวันละ 2,000 บาท ส่วนมากจะเสียมากกว่าได้ ในรอบปีนี้ เสียสูงสุดราว 8,500 บาท และได้สูงสุดประมาณ 13,000 บาท ตอนแรกนั้นแม่ทัวร์จะแนะนำให้รู้จักคนเฉพาะในทัวร์ของตนเองก่อน และค่อยจะแนะนำให้รู้จักกับบุคคลที่เป็นนักพนันจากทัวร์อื่น และคนที่ปล่อยเงินกู้ รู้จักพนันคนอื่น ๆ ผ่านเพื่อนที่มาจากทัวร์เดียวกัน เวลาเล่นจะได้ดูช่วยกัน ช่วยให้คำแนะนำการเล่นมากกว่าเรื่องการเงิน เพื่อนนักพนันที่ช่วยเหลือเรื่องการเงินจะเป็นเพื่อนสนิทกัน เช่น จีจี ผลัดกันยืมเพราะพักที่เดียวกัน และมาเล่นด้วยกันทุกวัน

2. กลุ่มนักพนันวัยกลางคน กลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มนี้ ซึ่งมีอาชีพหลากหลาย ทั้งทำนา รับจ้าง รับราชการหรือเกษียณอายุก่อนกำหนด เช่น แม่ไหม อายุ 41 ปี อาชีพ ทำนาและรับจ้าง รายได้ประมาณ 8,000-10,000 บาทต่อเดือน ภูมิลำเนา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี สถานภาพ หย่าร้าง มีบุตร 3 คน แม่ไหมเริ่มเล่นการพนันครั้งแรกเมื่อต้นปี 2556 เคยไปบ่อนช่องสะง่าและช่องจอม โดยจะไปเล่นทุกวันหยุดหรือวันที่มีเวลาว่าง ส่วนใหญ่แล้วแม่ไหมจะไปเล่นที่ช่องจอมมากกว่าช่องสะง่า เพราะว่ามีตลาดขายของและสะดวกสบาย รวมไปถึงการเดินทางง่ายกว่าช่องสะง่า ในการลงทุนแต่ละครั้ง แม่ไหมจะลงทุน 10,000 บาทโดยเฉลี่ย ได้สูงสุดอยู่ที่ประมาณ 20,000 บาท และเสียสูงสุดอยู่ที่ 5,000 บาทโดยประมาณ แม่ไหมรู้จักกับแม่ทัวร์ เพราะบ้านอยู่บริเวณใกล้กัน แม่ทัวร์มีรถตู้ 2 คน เวลาที่จะไปเล่นการพนัน แม่ไหมจะโทรหาแม่ทัวร์ หรือบางที แม่ทัวร์ก็จะโทรตาม ในด้านการช่วยเหลือ แม่ทัวร์จะช่วยเหลือหากเกิดปัญหา และยังแนะนำให้รู้จักกับลูกทัวร์ภายในรถตู้เดียวกันอีกด้วย ในด้านการช่วยเหลือจากนักพนันด้วยกัน ถ้าเป็นเพื่อนในรถตู้เดียวกัน แม่ไหมจะช่วยเหลือเต็มที่ และเพื่อนในทัวร์ก็จะช่วยเหลือแม่ไหมเหมือนกัน แต่นักพนันคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้มาด้วยกัน แม่ไหมแค่ทักทายกันตามปกติ เพราะความที่มาเล่นบ่อย เลยทำให้รู้จักกันแต่ก็ไม่ได้ให้ความช่วยเหลือแต่อย่างใด ส่วนเรื่องนักพนัน ถ้าเป็นวันธรรมดาจะเป็นนักพนันหน้าเดิม แต่ในวันหยุดจะมีกลุ่มข้าราชการมาเล่นด้วย ส่วนใหญ่จะมากับเพื่อนที่เคยมากับทัวร์ เพื่อนนักพนันจะมีข้อเสนอแนะในการเล่น และคอยช่วยเตือนในการเล่นว่าอย่าเล่นมากจนเกินไป

ข้าราชการบ้านบุญอย่าง เซษฐ ที่ขอเกษียณอายุก่อนกำหนด อายุ 52 ปี ภูมิลำเนาอำเภอเดชอุดม จ. อุบลราชธานี สถานภาพสมรส มีบุตร 3 คน ชาย 2 หญิง 1 คน รายได้ต่อเดือน 15,000 บาท เริ่มเล่นการพนันครั้งแรก เมื่อปีพ.ศ. 2543 เดิมไปเล่นที่บ่อนปอยเปต ต่อมาเล่นที่สะพานเวกส์ และช่องสะง่า ช่วงที่ทำงานเล่นพนันด้วยเงินจำนวนมากเคยเสียสูงสุด 10,000 บาท และได้สูงสุด 75,000 บาท ตอนนี้เงินที่ใช้เล่นเป็นเงินค่าตัว

ที่ได้จากแม่ท้าว หมดแล้วก็เลิกเล่น รู้จักแม่ท้าวช่องสะง่า จากเพื่อนที่เล่นการพนันด้วยกัน จนสนิทกับแม่ท้าว เป็นเพื่อนกัน พักด้วยกันในบ้านที่เช่าให้แก่ลูกท้าวอยู่ รู้จักนักพนันคนอื่นๆ ส่วนมากจากเพื่อนร่วมท้าวด้วยกันหรือไม่ก็จากเพื่อนท้าวที่มาพักบ้านหลังเดียวกัน จะมีเปลี่ยนหน้าบ้าง ส่วนมากจะเป็นคนที่แม่ท้าวหามา มีหลายอาชีพ ทำนา ค่าขาย ส่วนมากจะช่วยเหลือนักพนันที่อยู่บ้านพักเดียวกัน ช่วยบอกวิธีการเล่น ช่วยพาไปตลาด ซื้อเสื้อผ้า หุงหาอาหารที่แม่ท้าวจัดไว้ให้กิน

ส่วนนางคิด อายุ 45 ปี ภูมิลำเนา อ. เลิงนกทา จ. ยโสธร สถานภาพสมรส บุตร 2 คน ชาย 1คน หญิง 1คน อาชีพหลัก ค่าขาย รายได้ต่อเดือน 10,000 – 15,000 บาท เริ่มเล่นครั้งแรก พ.ศ 2550 จากบ่อนพนันแถวบ้าน ครั้งแรกไปเล่นพนันที่สะพานเวกส์เอง ไปเจอคนอำเภอเดียวกัน เขาบอกว่ามากับท้าว ไม่เสียค่าใช้จ่าย นางคิดจึงขึ้นท้าวไปเล่นที่สะพานเวกส์ มีบางครั้งที่ไม่ได้ขึ้นท้าว จะขับรถไปเอง แต่การข้ามแดนยุ่งยาก ไม่เหมือนไปกับท้าวที่สะดวกกว่า โดยเฉลี่ยนางคิดลงทุน ครั้งละ 3,000 – 5,000 บาทส่วนมากก็จะรู้จักเพื่อนท้าวเดียวกันไม่กี่คน นายบุญยิ่ง อายุ 53 ปี ภูมิลำเนา อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ สถานภาพโสด อาชีพทำนา รายได้ประมาณ 4,000-5,000 บาทต่อเดือน เล่นการพนันครั้งแรกที่บ่อนชายแดนลาวเมื่อปี 2555 และมาเล่นที่บ่อนฝั่งกัมพูชาเมื่อต้นปี 2556 ที่บ่อนช่องสะง่า มาเล่นทุกวันสลับกันไปมาระหว่างที่บ่อนลาวและบ่อนช่องสะง่าตามความสะดวก โดยเฉลี่ยในการลงทุนในแต่ละครั้ง จะลงทุนโดยประมาณ 5,000-10,000 บาท ถ้าหากไม่มีเงินจะไปกู้ยืมมาเพื่อมาต่อทุนในรอบถัดไป เคยได้และเสียมากที่สุดประมาณ 10,000 บาท นายบุญยิ่งรู้จักกับแม่ท้าวเพราะบ้านอยู่ใกล้กัน เมื่อเห็นแม่ท้าวพาลูกท้าวคนอื่นไปจึงอยากไปบ้าง มีคั่นไหนให้ขึ้นก็จะขึ้นคั่นนั้น แม่ท้าวไม่แนะนำให้รู้จักกับลูกท้าวคนอื่น และแม่ท้าวก็ไม่มีการช่วยเหลือด้านการเงิน ส่วนนักพนันคนอื่นๆที่รู้จักคือคนที่มาจากหมู่บ้านเดียวกัน หรือคนที่เจอกันจากการเล่นพนันทุกวัน ในท้าวที่นายบุญยิ่งนั่งมาด้วยนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นคนหน้าตาเดิมๆ อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้างถ้าจำนวนคนที่มาเล่นไม่ครบท้าว

3. นักพนันที่เป็นผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุส่วนหนึ่งมาเล่นพนันเพราะลูกหลานทำท้าว นักพนัน เมื่อนักพนันไม่มีครบจำนวน 8 คน ก็มักจะขอให้ญาติมาช่วยขึ้นท้าว อย่างป้าทวิ อายุ 62 ปี เป็นคนอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ สามิเสียชีวิตได้สองปีแล้ว มีบุตร 3 คน อาชีพหลักคือปลูกหม่อน รายได้ก็พอใช้ ถ้าว่างและมีเงินก็จะมาเล่นอยู่บ่อน น้องสาวของป้าเป็นแม่ท้าวก็เลยมาช่วยขึ้นท้าวกับน้องมาเล่นที่ช่องสะง่าเริ่มเล่นได้ 3 เดือนแล้ว เล่นไพ่ และไฮโล ลงทุนครั้งประมาณ 50-100 บาท น้องสาวเป็นแม่ท้าวมีบริการทั้งรับส่งถึงบ้านในต่างจังหวัดและบ้านเช่าของนักพนัน ในกรณีของนายสุพี อายุ 66 ปี ไม่ได้ประกอบอาชีพ รายได้ส่วนใหญ่มาจากเงินผู้สูงอายุ สถานภาพสมรส มีบุตร 2 คน นายสุพีเริ่มเล่นการพนันครั้งแรกเมื่อต้นปี 2556 เนื่องจากแม่ท้าวเป็นญาติกัน ลูกชายของนายสุพีแต่งงานกับลูกสาวของแม่ท้าว กรณีที่มีลูกท้าวไม่ครบนายสุพีจะไปขึ้นท้าวให้ที่บ่อนช่องจอม ลงทุนประมาณ 100-200 บาท โดยครั้งที่ได้มากที่สุดอยู่ที่ประมาณ 1,000-2,000 บาท และเสียมากที่สุด 1,000 บาทโดยประมาณ และในส่วนใหญ่จะเสียมากกว่าได้ นักพนันคนอื่นๆ ในท้าว จะให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันเมื่อเกิดปัญหา แต่การพนันไม่เคยให้ประโยชน์กับใคร

นางแวว อายุ 59 ปี อาชีพ รับจ้าง ภูมิลำเนา อำเภอเลิงนกทา จ. ยโสธร เริ่มเล่นการพนันที่ศาลิโน ชายแดนครั้งแรก เมื่อ 5 ปี ที่แล้ว โดยได้ไปเล่นที่บ่อนในประเทศลาว และบ่อนในกัมพูชา ทั้งช่องสะง่าและช่อง

จอม เหตุที่เปลี่ยนบ่อนเล่นเพื่อจะได้ไม่ต้องเสียอย่างเดียว บ่อนที่เล่นบ่อยที่สุดก็คือ บ่อนในลาว เพราะสามารถคุยกันรู้เรื่อง มีความคุ้นเคยกันกับคนลาวมากกว่าคนเขมร รู้สึกว่าบ่อน ไม่ค่อยกลัวเหมือนกับเล่นที่เขมร ใช้เงินลงทุนค่อนข้างสูงในการเล่นแต่ละครั้ง เสียมากที่สุดประมาณ 5 หมื่นบาท และถ้าหากนับรวมตั้งแต่ที่เล่นมา เสียเงินไปประมาณมากกว่า 2 ล้านบาท นางแหวรู้จักกับท้าวประมาณ 3 ปี ส่วนใหญ่คนในท้าวเดียวกัน จะเป็นคนรู้จักกัน เป็นญาติกัน ส่วนหนึ่งแม่ท้าวและคนในท้าวแนะนำให้รู้จัก ท้าวที่ไปส่วนใหญ่เป็นลูกท้าวคนเดิม รู้จักสนิทกัน ไปด้วยกันตลอด เหมือนท้าวประจำ คนในท้าวส่วนใหญ่จะเป็นการช่วยเหลือกันเรื่องเงิน สามารถยืมเงินเพื่อเล่นต่อได้ โดยจะโอนเงินคืนผ่านทางธนาคารให้ในภายหลัง ส่วนนักพนันที่มาใหม่หรือเข้าหาในบ่อน ก็จะไม่ไว้ใจเขา เพราะบางคนก็จะเข้ามาตีสนิทเราเพื่อที่จะขอยืมเงินซึ่งเป็นคนที่เราไม่รู้จัก แต่สำหรับคนที่ขึ้นท้าวมาด้วยกัน ก็จะไว้ใจ

นักพนันสูงอายุอย่างนายไว อายุ 75 ปี ภูมิลำเนาอยู่ที่ อ. กันทรารมย์ จ.ศรีสะเกษ สถานภาพสมรส บุตร 5 คน ชาย 2 คน หญิง 3 คน อาชีพหลัก ไม่มี อดีตนักงาน ชกส. รายได้มาจากเงินบำนาญ เริ่มเล่นการพนันครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2551 ที่สะพานเวกัส ต่อมาเล่นที่ช่องสง่า เล่นการพนันเฉลี่ย 5 วันต่อสัปดาห์ ลงทุนวันละ 100 บาท เท่าที่ได้จากแม่ท้าว เพราะไม่มีอาชีพ ไม่ได้ทำงาน ไม่มีเงินมาเล่น คิดว่ามาเอาเงิน 100 บาท มาเล่นเพื่อความสนุก หมดแล้วก็หยุด ถ้าได้กลับไปก็ถือว่าโชคดี รู้จักแม่ท้าวเพราะเป็นคนบ้านเดียวกัน นักพนันส่วนมากนั้นจะเป็นคนรุ่นเดียวกัน ท้าวนี้นักพนันคนเดิมประมาณร้อยละ 70 คนใหม่ ประมาณร้อยละ 30 คนไม่ค่อยขึ้นท้าวขึ้นเพราะรถตู้ค่อนข้างเก่า การรู้จักนักพนันเพิ่มมากขึ้นนั้นก็ดีอีกอย่างหนึ่งนั่นคือ เวลารอกลับบ้านก็จะมีเพื่อนคุย และเวลาเขาเล่นได้มากๆ เขาก็แบ่งให้ใช้

ที่น่าสังเกตคือ นักพนันบางคนเริ่มจากการเป็นนักท่องเที่ยวที่เข้าไปเที่ยวและลองเล่นพนันในเขตชายแดน เช่น นางแดง อายุ 45 ปี ภูมิลำเนา บุรีรัมย์ สถานภาพ สมรส บุตร 2 คน อาชีพหลัก ธุรกิจส่วนตัว รายได้ต่อเดือน 15,000 บาท เริ่มเล่นครั้งแรกประมาณปี พ.ศ. 2554 จากการได้มาเที่ยวพักผ่อนกับเพื่อนๆ ที่ช่องจอม แล้วเข้าไปในคาสีโนโอรีเสม็ด ลองเล่นโดยการสังเกตจากนักพนันคนอื่น ส่วนใหญ่จะมาเล่นพนันที่ช่องจอม ช่วงเสาร์-อาทิตย์ หรือไฉ่เดือนละครึ่ง ลงทุนครั้งละประมาณ 5,000 บาท เล่นพนันที่ช่องจอมสะดวกสบาย ระยะเวลาไม่ไกลมากนัก บางครั้งขึ้นท้าวมากับคนรู้จัก เพราะสะดวก ประหยัดค่าใช้จ่ายของตัวเอง และได้รับการดูแลจากแม่ท้าว และจากคาสีโน เช่น ได้ทานอาหารฟรี และเครื่องดื่มฟรี ตลอดระยะเวลาการเล่น

สำหรับนักพนันที่เดินทางมากับท้าวด้วยกันส่วนใหญ่รู้จักกันอยู่แล้ว และมีการช่วยเหลือกัน ในเรื่องการยืมเงินกันเองในกลุ่มท้าวเดียวกัน มีการติดต่อสื่อสาร ส่วนนักพนันที่เจอกันในคาสีโน มีช่วยเหลือกันบ้างในบางครั้ง ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ส่วนใหญ่นางแดงจะเล่นเครื่องเล่นสล็อต เล่นได้ประมาณ 1,000 – 1,500 บาท ถ้าเสียก็ไม่เกิน 1,000 บาท และหลังจากนั้นก็จะไปเล่นรูเล็ต (ตู้) ลงทุนครั้งละ 1,000 บาท ถ้าเล่นได้ประมาณ 1,500 – 2,000 บาท และถ้าเสียก็ประมาณ 500 – 1,000 บาท

บทที่ 3

เครือข่ายและการจัดการการค้าสินข้ามแดน

เครือข่ายและองค์กรทางสังคมของคาสีโนข้ามแดนเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่น่าสนใจมาก เนื่องจากนำมาสู่การขยายตัวของการเล่นการพนันข้ามชาติมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน เมื่อเปรียบเทียบกับกรณีไม่มีเครือข่ายซึ่งเห็นได้จากการมีสถิติที่เพิ่มขึ้นของนักพนัน การขยายตัวของจำนวนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภายในเครือข่าย จำนวนผู้เล่นและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเครือข่าย บทนี้เป็นการตอบโจทย์การศึกษาที่ว่าเพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับเครือข่ายและองค์กรทางสังคมของกลุ่มคนที่เล่นคาสีโน ในพื้นที่พรมแดนระหว่างไทยและกัมพูชา ได้แก่ ลักษณะของการจัดตั้งเครือข่าย จำนวนเครือข่าย การจัดการภายในเครือข่าย สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของคนในเครือข่าย ความช่วยเหลือทางการเงินและสังคม ความสัมพันธ์กับเครือข่ายข้ามชาติที่ประเทศกัมพูชา และ กิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้น สืบเนื่องจากจากการเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่าย รวมทั้งอธิบายว่า เครือข่ายและองค์กรทางสังคมของกลุ่มผู้เล่นการพนันมีส่วนสนับสนุนให้การพนันชายแดนขยายตัวมากขึ้นหรือไม่อย่างไรภายใต้เงื่อนไขการต่อรอง และความร่วมมือ ผ่านกลไกอะไรบ้าง ซึ่งองค์ความรู้ดังกล่าวจะนำมาสู่การขึ้นนโยบายการพนันชายแดนในบทถัดไป

3.1 การก่อตัวของเครือข่ายคาสีโนข้ามแดน

เครือข่ายคาสีโนข้ามแดนก่อตัวแบบทั้งตามธรรมชาติและก่อตัวผ่านการจัดตั้งและการจัดการอย่างเป็นระบบเชิงธุรกิจ แต่เป็นธุรกิจใต้ดิน

3.1.1 การก่อตัวแบบเป็นธรรมชาติ

การก่อตัวของเครือข่ายคาสีโนข้ามแดนที่มีพื้นฐานธรรมชาติ มักเกิดมาจากการชักชวนกันของญาติพี่น้องหรือเพื่อนฝูงที่รู้จักกัน ดังเช่นกรณีในกรณีของตาท้อป ที่มีอายุ 70 ปี เป็นคนมาจากยโสธร ตาท้อป จากเดิมเป็นข้าราชการ และหันมาทำไร่อ้อย อายุเริ่มมากเร็วแรงเริ่มไม่มี ก็ไม่ได้ทำงานหนักอีก ลูกหลานไม่ให้ตาทำอะไร พอดีช่วงที่คาสีโนในลาวเปิด (สะพานเวกัสคาสีโน) ได้มีจัดทัวร์ท่องเที่ยวเพื่อหาคนไปเล่น ตาก็เล่นลองมาเล่นกับเพื่อนๆ ที่อยู่ในละแวกเดียวกัน ทำให้รู้สึกไม่เหงา ตอนนั้นประมาณปี พ.ศ. 2553 เป็นปีแรกที่ตาได้มาเล่นการพนันในคาสีโน จนถึงทุกวันนี้ เป็นระยะเวลา 3 ปี และได้ลองมาเล่นในกัมพูชาอยู่ที่ช่องจอม และช่องสะง่า ช่องจอมไม่ค่อยได้ไป มาที่ช่องสะง่ามากกว่า เพราะว่าสะดวก ส่วนใหญ่ตาก็เล่นแต่ Blackjack และกำถั่ว ตาลงทุนครั้งละ 5,000 บาท บางวันก็ได้ 3,000 บาท บางวันก็เสีย 2,000 – 3,000 บาท พอมีเพื่อนคุย

ตาขึ้นทัวร์มาจากอำนาจเจริญ ในทัวร์ส่วนใหญ่ก็จะมีแต่คนรู้จักกัน ทำให้การขึ้นทัวร์ไม่เจ็บเหงา มีการพูดคุยกันตลอดระยะเวลา และบางครั้งเมื่อทัวร์ที่ตาขึ้นไม่ครบทัวร์ แม่ทัวร์ก็จะหาลูกทัวร์เข้ามาเพิ่ม ทำให้ตาได้เพื่อนเพิ่มขึ้น จากการถามไถ่ว่าเป็นมาอย่างไรถึงได้มา มาที่ครั้งแล้ว จนรู้สึกคุ้นเคยกัน มีการแลกเบอร์โทรศัพท์กัน ซึ่งทัวร์ที่ตาขึ้นมาคาสีโนส่วนใหญ่ตาจะขึ้นคันเดิม ทำให้ตาสนิทกับคนขับรถและเจ้าของทัวร์ จนเกิดเป็นความสนิทสนมกัน มีการช่วยเหลือกันอยู่ตลอด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเงินๆ ทองๆ เจ้าของทัวร์เขาก็จะคอยช่วยเหลือตลอดเวลา หรือแม้แต่ในคาสีโนตาก็ได้รู้จักนักพนันมากขึ้นจากการนั่งเล่นร่วมวงเดียวกัน จากคนที่ไม่เคยเจอกัน ไม่เคยพูดคุยกัน ก็เริ่มที่จะสนิทกัน จากการพูดคุยกันในวง ถามไถ่ว่าได้ไหม เสียเท่าไร มาอย่างไร จนไปถึงการยืมเงินกันก็มี

การเพื่อนที่เพิ่มขึ้นถือเป็นประโยชน์อย่างหนึ่ง ถ้าเรารู้จักที่จะเลือกคบคน ตาก็จะดูจากการช่วยเหลือของเขา บางคนเขาก็ช่วยเหลือดี ในทุกๆ อย่าง ก็ทำให้ความสัมพันธ์นั้นยิ่งสนิทสนมกันมากขึ้น

3.1.2 การก่อตัวผ่านการจัดตั้งเชิงธุรกิจ

การก่อตัวของเครือข่ายคาสีโนที่มาจากจัดการแบบเป็นทางการ มักมาจากความประสงค์ของเจ้าของคาสีโนที่ต้องการลูกค้าเข้ามาเล่นที่คาสีโนในฐานะที่เห็นว่า เป็นธุรกิจที่ถูกกฎหมายของประเทศตนเองที่สามารถสร้างรายได้แก่ผู้ประกอบการและเป็นธุรกิจที่เอื้อต่อผู้ที่เกี่ยวข้องได้แก่ผู้จัดทัวร์พนันและผู้เล่น ในขณะที่เดียวกันการก่อตัวของเครือข่ายนี้ยังมาจากแรงจูงใจของนักธุรกิจคนไทยเองที่เล็งเห็นรายได้ อันมาจากการทำธุรกิจดังกล่าวจากการเข้าไปเกี่ยวข้องกับคาสีโนไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง

กรณีที่เป็นความประสงค์ของเจ้าของคาสีโนนั้นพบว่า เจ้าหน้าที่หรือผู้จัดการของคาสีโนมักรู้จักกับผู้จัดทัวร์หลายรูปแบบได้แก่ การเคยทำงานด้วยกันมาก่อน การแนะนำต่อกันมาภายในเครือข่าย เคยนักพนันที่มาเล่นแล้วผันตัวเองมาเป็นเจ้าของทัวร์หรือผู้จัดทัวร์ หรือมาจากนายทุนเงินกู้ที่ให้นักพนันกู้เงินเล่นพนัน ดังกรณีศึกษาที่หลากหลายนี้

ในกรณีของเอและบี คู่สามีภรรยา จากจังหวัดยโสธร เออายุ 31 และบีอายุ 30 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี เดิมเอเป็นพนักงานในบริษัทนายหน้าหรือจิ้งเก็ดในคาสีโนสะพานเวกัส สปป. ลาว มีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับทัวร์นักพนันมาก่อน ต่อมาลาออกเพราะไม่อยากเป็นลูกน้อง เอและบีเพิ่งเริ่มทำทัวร์ได้ประมาณ 4-5 เดือน โดยซื้อรถตู้มือสอง เอเป็นคนขับรถ บีเป็นแม่ทัวร์และมีการจัดการเชิงธุรกิจอย่างชัดเจน เช่น ในการทำทัวร์เคยโดนตัดทัวร์สูงสุด 4 คนยังไม่เคยโดนตัดทัวร์ถึง 5 คน โดยเฉลี่ยมีรายได้ต่อวันประมาณ 1,000 บาท ลูกทัวร์ส่วนใหญ่เป็นหนักกับแม่ทัวร์ การคืนเงินก็จะใช้วิธีการหักค่าตอบแทนรายหัว กรณีของพีตุ๋ บ้านอยู่ที่มุกดาหาร เคยปล่อยเงินกู้ในคาสีโนสะพานเวกัส ต่อมาจึงทำทัวร์นักพนันที่สะพานเวกัส เมื่อคาสีโนเปลี่ยนระบบจึงทำทัวร์ยโสธร มาที่ช่องสะง่า เป็นแม่ทัวร์ที่ขับรถเอง นอกจากเป็นแม่ทัวร์แล้ว พีตุ๋ยังเป็นคนเปลี่ยนชิปร่วมกับนายทุนคนอื่นด้วย

พีจ๋า อายุ 47 ปี ชาวอุบลราชธานี โดยส่วนตัวเป็นคนชอบเล่นพนันอยู่แล้ว เริ่มทำทัวร์ครั้งแรกที่ลาว ทำทัวร์ไปสะพานเวกัส มีคนเช่ารถไป สามี่เป็นคนขับรถและตนเองไปเล่นด้วย ก็เริ่มทำทัวร์ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา เดิมทำร้านอาหารพอมดส์ัญญาเช่าก็เลิกกิจการ เคยวิ่งทัวร์ที่ช่องจอมอยู่ระยะหนึ่ง แต่ได้ค่าตอบแทนน้อย จึงย้ายมาทำทัวร์ที่ช่องสะง่า

พีจ๋าชอบเล่นดราگون-ไทเกอร์และสล็อต มีวงเงินลงทุนจำนวนมาก แต่ในระยะหลังจำกัดวงเงินได้เสียประมาณ 10,000 บาท ต่อวัน ตั้งแต่เล่นมา เสียเงินรวมแล้วประมาณ 2 ล้านบาท ส่วนใหญ่ เคยโดนตัดทัวร์สูงสุด 4 คน ไม่เคยโดนถึง 5 คน ทัวร์พีจ๋า เป็นทัวร์ที่ไม่ได้มาประจำ ขึ้นอยู่กับโอกาส ส่วนในกรณีของต๋อง เดิมก็เป็นคนขึ้นทัวร์ไปเล่นพนันกับเจ้าของทัวร์คนอื่น ต่อมาตนเองจึงเห็นโอกาส และตัดสินใจมาทำทัวร์เอง

3.2 ลักษณะของเครือข่ายคาสีโนข้ามแดนอันหลากหลาย

ลักษณะสำคัญของการข้ามไปเล่นการพนันที่ชายแดนกัมพูชาของนักพนันชาวไทย มีลักษณะแบบผสมผสานหลากหลายลักษณะได้แก่ (หนึ่ง) เครือข่ายที่มีการจัดการที่ชัดเจนของธุรกิจที่เรียกว่า “การขึ้นทัวร์” (สอง) เครือข่ายญาติพี่น้อง (สาม) เครือข่ายเพื่อนฝูง (สี่) เครือข่ายการเดินทางร่วมกันในฐานะนักท่องเที่ยว และ

(ห้า) เครือข่ายภายในครอบครัวเดียวกัน (หก) การเดินทางไปคาสีโนแบบส่วนตัวโดยไม่พึ่งเครือข่าย แต่โดยส่วนใหญ่มากกว่า 80 เปอร์เซ็นต์จะมีลักษณะการจัดการเครือข่ายผ่านธุรกิจการขึ้นทัวร์เป็นหลัก

3.2.1 เครือข่ายที่มีการจัดการที่ชัดเจนเชิงของธุรกิจที่เรียกว่า “การขึ้นทัวร์”

3.2.1.1 “ทัวร์นักพนัน”

ทัวร์พนันเป็นการทำธุรกิจของคนในท้องถิ่น ที่บริการรถตู้รับ-ส่งฟรีสำหรับผู้ที่ต้องการเสี่ยงโชคในคาสีโน จากบ้านจนถึงคาสีโนที่อยู่บริเวณด้านชายแดนช่องสะง่าและช่องจอม รวมถึงคาสีโนบริเวณชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีเจ้าของทัวร์ที่หากเป็นหญิง เรียกว่า “แม่ทัวร์” หากเป็นชาย เรียกว่า “พ่อทัวร์” เจ้าของทัวร์รายย่อยมักเป็นเจ้าของรถตู้ บางรายเช่ารถหรือเช่าซื้อรถตู้ เพื่อทำกิจการโดยเฉพาะ ส่วนใหญ่ภรรยาเป็นแม่ทัวร์ สามีเป็นคนขับรถ ในรายที่มีทุนสูง อาจมีรถตู้มากถึง 10 กว่าคัน มีการจ้างคนขับรถเพื่อรับนักพนัน หรือ “ลูกทัวร์” ในแต่ละเส้นทาง หรือที่เรียกว่า “สายวิ่ง” เจ้าของทัวร์ที่มีฐานะมักเป็นเจ้าหนี้ ให้นักพนันกู้ยืมเงิน หรือเป็นนายทุนในคาสีโนเพื่อทำธุรกิจแลกชิปไปโรมชั่นจากแม่ทัวร์รายย่อย การทำธุรกิจดังกล่าวมีความเสี่ยงเช่นกัน ในเดือนกันยายน 2554 มีชาวเจ้าของทัวร์ ที่มีรถตู้รับนักพนันกว่า 10 คัน ถูกฆ่าชิงทรัพย์หรืออาจเป็นการฆ่าล้างหนี้ที่คาสีโนรอยัลฮิลล์ บริเวณโอเสม็ด ตรงข้ามด้านช่องจอม (ไทยรัฐ, 16 กันยายน 2554) เจ้าของทัวร์ที่สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นหญิง หากสมรสแล้วสามีมักเป็นผู้ขับรถ หรือจ้างคนขับรถ ซึ่งการเข้าสู่อาชีพเจ้าของทัวร์เกิดขึ้นได้หลายกรณี

การจัดการทัวร์พนันยังเกี่ยวข้องกับการรับช่วงทัวร์นักพนันต่อจากคนในครอบครัว แม่ทัวร์ในกรณีของแม่สา (นามสมมติ) อายุ 45 ปี อยู่ที่ อ. เมือง อุบลราชธานี สถานภาพหย่าร้าง เดิมมีอาชีพค้าขาย ขายของชำอยู่ที่บ้าน แม่สามีเคยเป็นแม่ทัวร์มาก่อน รว 5 ปี รายได้ต่อเดือนเฉลี่ยราวหนึ่งหมื่นบาท เมื่อแม่สามีเลิกทำ แม่สามีมารับช่วงต่อ ลูกทัวร์ส่วนหนึ่งของแม่สามีเคยเป็นลูกทัวร์ของแม่สามีมาก่อน แม่สามีเป็นแม่ทัวร์ราว 3 ปี

ช่วงสองปีแรก แม่สามีเป็นแม่ทัวร์พานักพนันไปเล่นที่คาสีโนสะพานนะเขต แม่สามีรถตู้เป็นของตนเอง แต่เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายสูงในการดูแลรถตู้ ค่าผ่อนรถ ค่าจ้างคนขับรถ และปัญหาคนขับรถไม่ว่าง ไม่มีความรับผิดชอบจึงขายรถตู้ของตนเอง และหันไปเช่ารถแทน ค่าเช่ารถพร้อมน้ำมันและคนขับ วันละ 2,600 บาท รถตู้ที่เช่าเป็นประจำ ใช้ในปัจจุบันเป็นของลูกทัวร์คนหนึ่ง เมื่อขายรถแล้ว ลูกทัวร์คนนี้เสนอว่า จะซื้อรถตู้มาให้แม่สามีเช่า เพื่อจะได้เดินทางไปคาสีโนได้ทุกวัน สาเหตุหลักที่แม่สามีเปลี่ยนจากคาสีโนสะพานนะเขตเป็นช่องจอม และต่อมที่ด่านช่องสะง่า เนื่องจากค่าน้ำมันหรือค่าตอบแทนที่ได้จากคาสีโน ซึ่งช่องสะง่าให้ค่าน้ำมันสูงสุด การย้ายทัวร์มาที่คาสีโนช่องสะง่า แม่ทัวร์จะได้รับค่าตอบแทนจากคาสีโนเป็นค่าน้ำมันวันละ 5,200 บาท และค่าตอบแทนรายหัวของลูกทัวร์ คนละ 150 บาท รวม 8 คน เป็นเงิน 6,400 บาท ซึ่งแม่สามีมักจะ “ขายยกตู้” คือ ขายลูกทัวร์ให้ผู้อื่นหรือนายทุน ซึ่งจะหักเงินไปจำนวน 3,000 บาท (เป็นค่าน้ำมันรถ 1,200 บาท ค่าคนขับรถ 300 บาท ค่าลูกทัวร์ 1,500 บาท) แม่สามีจะได้รับเงิน 3,400 บาท ซึ่ง จ่ายปันค่าเช่ารถ 2,600 บาท เหลือเงิน วันละ 800 บาท แม่สามีไม่มีค่าตอบแทนรายหัวให้ลูกทัวร์ เนื่องจากจะขายทัวร์ยกตู้ในคนอื่น หากลูกทัวร์เดินทางโดยมีหนังสือเดินทางจะไม่เสียค่าผ่านแดน หากใช้บัตรประชาชนจะต้องเสียค่าผ่านแดนจำนวน 50 บาท โดยแม่ทัวร์จะเป็นผู้ดำเนินการให้เดือนหนึ่งจะหยุดทำทัวร์ประมาณเดือนละ 2 วัน

การทำทัวร์นักพนันนอกจากเป็นอาชีพเลี้ยงครอบครัวแล้ว แม่สา ยังคงกล่าวว่า

“มันหลวมตัวเข้ามาแล้วออกไม่ได้ การพนันมันเหมือนมีเสน่ห์บางอย่าง และตัวเองก็ชอบที่ได้ไปพบปะพูดคุยกับเพื่อนๆ ไม่เคยเหนื่อยที่ต้องตระเวนไปรับแต่ละบ้าน เพราะมันเป็นอาชีพและชินแล้ว”

เคยมีเรื่องเล่าในคาสีโนที่แม่สาได้ยินมา คือเพื่อน 2 คนไปเล่นบาคาร่าด้วยกัน แล้วคนหนึ่งก็เห็นภาพเพื่อนถูกล่ามขาไว้ที่โต๊ะบาคาร่า เขา เชื่อว่าเขมรมีคุณไสย ในวันที่ยกเสาเอก คาสีโนเชิญหมอไสยศาสตร์ทั่วประเทศมาลงยันต์ ลูกทัวร์ของแม่สามาจากหลายหลายอาชีพ แม่ค้า ผู้ประกอบกิจการส่วนตัว ตำรวจ ครู ทหาร แม่บ้าน แม่สามีลูกทัวร์ประจำเกือบ 20 คน หมุนเวียนมาขึ้นทัวร์ตามแต่โอกาส โดยนัดหมายกันตอนเย็น หรือเช้า และออกเดินทางจากอุบลราชธานีประมาณ 08.00-09.00 น. หลังจากตระเวนรับลูกทัวร์แล้ว โดยหากวันไหนลูกทัวร์ไม่ครบจำนวน 8 คน จะให้คนขับรถผู้ช่วยขึ้นทัวร์ให้ โดยไม่มีค่าตอบแทน แต่ถือเป็นการช่วยเหลือกัน ลูกทัวร์หวังเงินพนันทุกคน ลูกทัวร์อายุประมาณ 50 ปีขึ้นไปมักจะไปเล่นเพื่อผ่อนคลาย ส่วนอายุต่ำกว่านั้นก็หวังเงินพนัน

แม่ทัวร์ต้องแจ้งคาสีโนว่าจะขึ้นทัวร์สัปดาห์ละกี่วัน แม่สาขึ้นทัวร์ทุกวัน ยกเว้นเมื่อมีธุระหรือรถไม่ว่าง แต่ต้องโทรแจ้งคาสีโนก่อนหากไม่สามารถไปได้ เมื่อเริ่มขึ้นทัวร์ในสัปดาห์แรกจะอยู่ในช่วงยังไม่ผ่านโปรหรือช่วงทดลอง แม่ทัวร์และลูกทัวร์จะมีแผ่นคล้องคอที่มีตัวอักษร T ในแต่ละวันเมื่อรถมาถึงคาสีโน จะมีโต๊ะเช็คเกอร์อยู่หน้าประตู แม่ทัวร์จะต้องแจ้งจำนวนลูกทัวร์เพื่อตรวจสอบจำนวน จากนั้นจึงเข้าไปในอาคารเพื่อรับบัตรคล้องคอและบัตรรับประทานอาหาร ทัวร์หนึ่งจะมีลูกทัวร์ไม่เกิน 8 คน จะได้บัตรอาหาร 8 ใบ บางครั้งหากลูกทัวร์ไม่ครบตามจำนวน แม่ทัวร์และคนขับรถอาจจะต้องขึ้นทัวร์ด้วย

3.2.1.2 การหาลูกทัวร์

จากการศึกษาพบว่า ทั้งที่ช่องสง่างาและช่องจอมนั้น มีลูกทัวร์แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ลูกทัวร์ประจำ ที่ไม่ได้ค่าจ้างขึ้นทัวร์ มักขึ้นทัวร์กับเจ้าของทัวร์คนเดิมมาเป็นเวลานาน เช่นลุงโว อายุ 75 ปี จากจังหวัดศรีสะเกษ รู้จักแม่ทัวร์เพราะเป็นคนบ้านเดียวกันและรู้จักกันช่วงเริ่มเล่นพนันที่สะพานเวกัส เพราะแต่ก่อนแม่ทัวร์คนนี้ทำทัวร์อยู่ที่สะพานเวกัส แล้วจึงมาทำทัวร์ให้ช่องสง่างา ตนก็ตามแม่ทัวร์มาเล่นที่ช่องสง่างาด้วย อีกรายหนึ่งคือ บาส อายุ 19 ปี จากจังหวัดอุบลราชธานี รู้จักแม่ทัวร์ ก็เพราะว่าเพื่อนในอำเภอเดียวกันแนะนำให้รู้จัก แนะนำว่า ไปทัวร์กับแม่ทัวร์ ไม่ต้องเสียค่ารถ และแป้ม อายุ 56 ปี จากยโสธร รู้จักกับเจ้าของทัวร์เพราะเป็นคนบ้านเดียวกัน แล้วเขาก็ชวนมาเล่น ส่วนเชษฐ อายุ 52 ปี จากอุบลราชธานี กล่าวว่า ตนรู้จักแม่ทัวร์ดี เพราะเป็นเพื่อนกัน ลูกทัวร์ประจำเป็นคนที่ชอบไปเล่นพนันอยู่แล้ว จึงขึ้นทัวร์ให้ฟรี แต่จะได้ประโยชน์จากการบริการของแม่ทัวร์ในการข้ามแดน หรือแม่ทัวร์อาจเลี้ยงข้าวในตอนเย็น เป็นการตอบแทนลูกทัวร์แทนค่าตัวที่ต้องจ่ายให้

2. ลูกทัวร์ชั่วคราว เป็นลูกทัวร์ที่มาขึ้นทัวร์เป็นครั้งคราว ลูกทัวร์เหล่านี้อาจเป็นญาติพี่น้อง เพื่อน หรือคนในหมู่บ้านที่ต้องการรายได้จากการขึ้นทัวร์ หรือต้องขึ้นทัวร์ให้ญาติและเพื่อน เพื่อให้มีลูกทัวร์ครบจำนวน 8 คน หรือเป็นนักพนันที่เล่นเป็นประจำเป็นลูกทัวร์ที่ถูก “ซื้อตัว” มาจากทัวร์อื่น หรือนักพนันที่ไม่มีทัวร์เจ้าประจำ เช่น ปู่ก๊ อายุ 40 ปี จากยโสธร ที่ขึ้นหลายทัวร์ไม่เจาะจงกับคนใดคนหนึ่ง พอใครมารับที่จุดนัดพบเป็นคนแรกก็จะขึ้นทัวร์กับคนนั้น

3. ลูกทัวร์รับจ้าง คือผู้รับจ้างแม่ทัวร์ไปขึ้นทัวร์เป็นอาชีพ กลุ่มคนเหล่านี้จะขึ้นทัวร์เป็นประจำ และมีทั้งคนที่ขึ้นกับทัวร์เดิม และคนที่ขึ้นเปลี่ยนทัวร์ ลูกทัวร์รับจ้างส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง มีผู้ชายและเพศที่สามบ้าง ส่วนใหญ่จะไปกับสามีหรือภรรยา หรือไปกับคนในครอบครัว เพื่อนหรือญาติ ลูกทัวร์รับจ้างส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์การเล่นพนันในหมู่บ้านมาบ้างแล้ว มีบางส่วนที่ไม่เคยเล่นพนันเลย เริ่มต้นเล่นพนันครั้งแรกที่คาสีโน สาเหตุขึ้นทัวร์แม้ว่าจะไม่เคยเล่นพนัน เนื่องจากไม่เสียค่าใช้จ่าย มีข้าวกินฟรี และได้เงินค่าตอบแทนสำหรับคนที่ทำการเกษตรอยู่แล้ว ทำอาชีพขึ้นทัวร์เป็นรายได้เสริม หากเป็นฤดูทำนา ก็ต้องทำนาตানা หรือเกี่ยวข้าวให้เสร็จก่อน จึงจะขึ้นทัวร์ ส่วนใหญ่ลูกทัวร์รับจ้างมองว่า การขึ้นทัวร์เป็นอาชีพหนึ่งที่มีเวลาทำงานวันละประมาณ 3-4 ชั่วโมง ทำงานในห้องแอร์ มีที่พักและอาหาร เครื่องอุปโภคบริโภคฟรี เช่น สบู่ ยาสีฟัน และผงซักฟอก จากแม่ทัวร์ วันไหนโชคดีก็จะได้เงิน วันไหนโชคร้ายก็เสีย หากสามารถควบคุมตัวเองให้เล่นในวงเงินที่ได้รับจากแม่ทัวร์ คือ 100 บาท หากเสีย ก็ถือว่าเสมอตัว

ลูกทัวร์มองว่า การขึ้นทัวร์ เป็นการไปเล่นพนันแบบถูกกฎหมาย ไม่ต้องอายใคร ไม่มีใครมาจับผิด นอกจากนี้การไปคาสีโน เป็นโอกาสที่จะได้พบปะพูดคุยกับเพื่อน หรือคนรู้จักที่มีความชอบอย่างเดียวกัน การมีเงินลงทุนจำนวนน้อย ไม่มีเครดิตกู้ยืมเงิน หรือยืมเงินจากเจ้าของทัวร์ได้ไม่มากนัก ทำให้จำกัดปริมาณการเล่นและจำกัดดวงเงินในการเล่นด้วย

ลูกทัวร์จะต้องอยู่ในคาสีโนตั้งแต่บ่ายโมงถึงราวสี่โมงเย็น จึงจะออกจากคาสีโนได้ และลูกทัวร์ต้องเล่นพนันให้ผ่าน คือ เล่นหรือใช้เงินเล่นมากกว่าหนึ่งร้อยบาทขึ้นไปหรือเท่าที่ผู้ตรวจสอบหรือเซ็คเกอร์เห็นว่าเหมาะสม ซึ่งเซ็คเกอร์จะเริ่มตรวจสอบลูกทัวร์ตั้งแต่บ่ายโมงเป็นต้นไป หากทัวร์หนึ่ง มีลูกทัวร์ที่เล่นไม่ผ่าน ตั้งแต่ 4 คน ขึ้นไป จะถูกพิจารณาขอรื้อยกเลิกการขึ้นทัวร์ของทัวร์นั้น ระบบเซ็คเกอร์ดังกล่าวทำให้คาสีโนช่องสงฆ์สามารถตรวจสอบจำนวนผู้เล่นที่แท้จริงและบังคับให้ลูกทัวร์ต้องใช้จ่ายเงินเพื่อแลกกับการได้รับบัตรอาหารและสิทธิในการขึ้นทัวร์ของแม่ทัวร์ด้วย รถตู้ทัวร์จะขึ้นเงินได้ตั้งแต่ห้าโมงเย็น ในกรณีที่ต้องการออกไปก่อนหน้านั้น แม่ทัวร์อาจจะไปรับค่าน้ำมันกับนายทุนหรือคนที่ซื้อทัวร์ยกตู้ก่อนตั้งแต่บ่ายสามโมงครึ่ง และออกไปได้หลังจากสี่โมงเย็นทันที

ส่วนลูกทัวร์จะได้เงินค่าทัวร์คนละหนึ่งร้อยห้าสิบบาท หากใช้หนังสือเดินทางข้ามแดน และได้ค่าทัวร์คนละ 100 บาท หากใช้บัตรผ่านแดนที่ต้องจ่ายค่าธรรมเนียม 50 บาท พร้อมคูปองอาหารกลางวัน และแผ่นสติ๊กเกอร์หรือแผ่นป้ายคล้องคอให้รู้ว่าเป็นทัวร์กลุ่มใด จากนั้นจึงเข้าไปเล่น ถึงสี่โมงเย็น จึงจะเลิกเล่นได้ หรือหากต้องการเล่นต่อ ก็จะมีคูปองอาหารเย็นให้ แต่จะแจกหลังห้าโมงเย็น หากต้องการพักที่โรงแรมก็ต้องจ่ายค่าที่พักเอง แต่วันรุ่งขึ้น จะไม่สามารถเป็นลูกทัวร์ได้ เนื่องจากไม่ได้มากับรถตู้ทัวร์

3.2.1.3 การจัดหาหลักทรัพย์เพื่อตั้งลูกค้า

นอกจากนี้ ในการขยายตัวของเครือข่ายธุรกิจขึ้นทัวร์ยังดำเนินการผ่านการหาลูกค้าของคาสีโนเพิ่มเติมผ่านการชักจูงอันหลากหลายเพื่อจูงใจนักพนัน ซึ่งพบว่า มีการเอื้อผลประโยชน์ต่างตอบแทนระหว่างคาสีโนเจ้าของทัวร์และนักพนัน ซึ่งมีลักษณะการบริหารจัดการคล้ายคลึงกับผลการศึกษาเรื่อง กระบวนการจูงใจนักพนันเข้าสู่คาสีโนกาสิโน ของ ธาร ธรรมสกุล (2553) ที่ศึกษาคาสีโนกาสิโนที่ปอยเปต โดยคาสีโนและบริษัทจะให้บริการแก่นักพนันที่ไปเล่นการพนัน โดยมีคูปองอาหารฟรี และการสร้างแรงจูงใจด้วยการจับรางวัลแจก ซึ่งการจัดหานักพนันเข้าไปเล่นพนันในคาสีโนช่องจอมและช่องสงฆ์มีลักษณะการทำงานเช่นเดียวกัน คือ ทัวร์จะให้บริการรถ

รับส่ง และได้รับค่าตอบแทนจากคาสีโนเป็นค่าน้ำมัน ผู้ที่เป็นเจ้าของทัวร์ หรือที่เรียกว่า “แม่ทัวร์” จะได้รับค่าตอบแทนรายหัวในการพาลูกค้าไป ส่วนลูกค้าจะได้บัตรทัวร์ และคู่มืออาหารฟรี การจัดงานักพนันจะใช้รถตู้ในการเดินทาง ซึ่งนักพนันจะใช้ศัพท์ในการเดินทางดังกล่าวว่าเป็นการ “ไปขึ้นทัวร์” นักพนันจะได้รับค่าตัวในการเดินทางไปพร้อมกับทัวร์ ครั้งละ 150 บาท โดยผู้จัดการทัวร์จะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางเข้า-ออกประเทศลาวให้ แต่ละทัวร์ เรียกว่าการ “ขึ้นทัวร์” ซึ่งทำให้มีชาวบ้านจากหลายพื้นที่โดยเฉพาะผู้หญิง วัยกลางคนขึ้นไป เดินทางเข้าคาสีโนเป็นจำนวนมาก แม้ว่าจะไม่มีเงินการเล่นพนันมากนักก็ตาม ซึ่งทัวร์ดังกล่าวมักเรียกว่า “ทัวร์ผ้าถุง” (ธรรมมยุรา สุรติสุพพิศ, สัมภาษณ์) ทำให้การเป็นนักพนันข้ามแดนกลายเป็นอาชีพของชาวบ้าน

3.2.2 เครือข่ายญาติพี่น้อง

เครือข่ายการพนันข้ามแดนที่พบอีกแบบหนึ่งคือ การดำเนินการแบบกันเองระหว่างญาติพี่น้องที่ความผูกพันรู้จักมักคุ้นและพึ่งพาอาศัยกันมา เช่น ในกรณีของลุงทอนซึ่งมีญาติพี่น้องที่ทำทัวร์ 4 คน ทำทัวร์นักพนันจากจังหวัด ศรีสะเกษและสุรินทร์ พี่น้องชักชวนให้ลุงทอนมาเริ่มทำทัวร์ครั้งแรกที่ช่องสะง่า ร่วมกับพี่สาวก่อน ทำได้ปีกว่าแล้ว ตั้งแต่ที่คาสีโนช่องสะง่าเริ่มมีทัวร์นักพนันใหม่ ๆ มีทัวร์ประมาณ 70 ทัวร์ ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2556 มีประมาณ 130 ทัวร์ การเข้าสู่อาชีพเจ้าของทัวร์มีการใช้เครือข่ายของญาติพี่น้อง ประสบการณ์ในการทำงานหรือการเป็นนักพนันมาก่อน โครงสร้างการประสานกันของเครือข่ายในการเข้าสู่อาชีพเจ้าของทัวร์มีลักษณะที่ไม่เป็นทางการ มีความยืดหยุ่นในการปรับตัว เห็นใจกัน สามารถที่จะยอมรับง่ายมากขึ้นระหว่างกลุ่มผู้เข้ามาค้าหรือแลกเปลี่ยน หรือเลือกที่จะรับหรือไม่รับการแลกเปลี่ยนตามสถานการณ์หรือการตกลงกันภายใต้ความสัมพันธ์กันแบบไม่มีลำดับขั้นหรือสูงต่ำกว่ากันทางสังคม การมีเครือข่ายทางสังคมที่เน้นความสัมพันธ์ส่วนตัวมาก

ในกรณีของยายแอ อายุ 62 ปี จากอุบลราชธานี ยายเดินทางมาเล่นพนันพร้อมกับสามีโดยเริ่มเล่นจากที่หลานทำทัวร์ที่สะพานเวกัส ในช่วงปี พ.ศ.2555 เป็นระยะเวลา 1 ปี และยายได้ย้ายมาเล่นที่ช่องสะง่าก็เพราะหลานย้ายทัวร์มาที่ช่องสะง่า แต่ยายไม่ได้มาเล่นประจำ อย่างน้อยก็เดือนละครั้ง ยายจะมากี่ต่อเมื่อหลานโทรศัพท์มาช่วยไปขึ้นทัวร์ เพราะบางทีคนไม่เต็ม ในการไปแต่ละครั้งก็ทำให้ยายได้เพื่อนใหม่ๆ เพิ่มขึ้นทุกครั้ง เพราะบางครั้งก็มีลูกทัวร์หน้าใหม่ๆ ขึ้นมาร่วมทัวร์ด้วย ส่วนใหญ่ยายก็จะชวนเขาพูดคุยกันจนเกิดเป็นความคุ้นเคย มีการติดต่อกันบ้างแล้วแต่โอกาส การเล่นในคาสีโน ส่วนใหญ่ยายจะเล่นแต่สล็อต เพราะตัวอื่นยายเล่นไม่เป็น เล่นแต่ละครั้งยายลงทุนครั้งละไม่เกิน 1,500 บาท บางวันยายก็เล่นได้ประมาณ 500-1,000 บาท ถ้าเสียก็ไม่เกิน 1,500 บาท ทุกครั้งที่ยายไปเล่น ยายเล่นเพื่อความสนุก เพื่อคลายความเครียด ความเหงา คนแก่ก็วันๆ ไม่รู้จะทำอะไร ใครชวนไปไหนก็ไปกับเขาทุกที ส่วนทัวร์ที่ยายขึ้นถึงแม้จะเป็นทัวร์ของหลานก็ตาม แต่ยายก็ได้เพื่อนจากที่ต่างๆ เหมือนกัน ส่วนใหญ่จะมาจากยโสธร พนันที่ยายรู้จักส่วนใหญ่เป็นข้าราชการเกษียณ อย่างเช่น อาจารย์ตำรวจ เป็นต้น และได้ช่วยเหลือกันในเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเงิน หรือบางครั้งที่ยายซื้อของติดไม้ติดมือกลับไปด้วย ยายก็จะเอาไปแบ่งกันกิน เป็นต้น ส่วนกรณีของสันชัยนั้นเขามีญาติพี่น้องที่ทำทัวร์ 4 คน ทำทัวร์ ศรีสะเกษกับสุรินทร์ เริ่มทำครั้งแรกที่ช่องสะง่า ไม่เคยไปทัวร์อื่น ทำกับพี่สาวก่อน ทำได้ปีกว่าแล้ว ตั้งแต่มีทัวร์ใหม่ ๆ ประมาณ 70 ทัวร์ ตอนนี้มีประมาณ 130 ทัวร์ มีการแลกเปลี่ยนทัวร์กับคนอื่นที่รู้จักกัน

ส่วนกรณีของยอด อายุ 41 ปีเป็นชาวอยุธยาที่เมื่อก่อนทำงานอยู่ที่กรุงเทพฯ พอมีเวลาหยุดงานก็ได้มาเที่ยว และได้มาเยี่ยมญาติอยู่ที่ศรีสะเกษ และหลานได้ทำทัวร์ที่พานักพนันไปเล่นตามคาสีโนต่างๆ จึงได้ขึ้นทัวร์ไป

กับหลานจึงลองเล่น และหลังจากนั้นก็ได้ออกจากงานที่ทำอยู่ในกรุงเทพ ออกมาทำธุรกิจส่วนตัวอยู่ใกล้ๆ กับ บ้านญาติ เริ่มเล่นการพนันเมื่อปี พ.ศ.2551 เป็นระยะเวลา 5 ปี ได้ไปคาสิโนที่ สะหวันเวกัส ช่องสะง่า และช่อง จอม ที่ไปบ่อยที่สุด คือช่องสะง่า เพราะว่าหลานทำทัวร์อยู่ที่นี้ จึงขึ้นทัวร์มาเล่นกับหลานทุกครั้งที่หลานออกทัวร์ ในการเล่นแต่ละครั้งลงทุนประมาณ 4,000-10,000 บาท ส่วนใหญ่จะเล่นรูเล็ต สล็อต บาคาร่า ทั้งแบบตู้และแบบ โต๊ะ ในการเล่นแต่ละครั้งก็มีได้บ้าง เสียบ้าง

3.2.3 เครือข่ายเพื่อนฝูง

ก่อนที่จะกลายเป็นนักพนันข้ามแดนมีอาชีพ พวกเขามาคาสิโนเพราะการชักชวนของเพื่อนฝูง เริ่มจาก จากการไปเที่ยวกับเพื่อนๆ หลังจากนั้นเพื่อนได้ชวนให้ลองมาเล่น พอเล่นไปได้สักพักก็เริ่มติด และเล่นมาจนถึงทุกวันนี้ แต่ไม่ได้เล่นประจำ เช่น สไปร์ จะมาเล่นก็ต่อเมื่อตนเองว่างจากอาชีพหลักของตนที่ทำอยู่ในวงหมอลำ ก็จะ นัดรวมตัวกันกับเพื่อนๆ มาเล่นกัน ส่วนคาสิโนที่ไปเล่นบ่อยที่สุด คือ สะหวันเวกัสคาสิโน แต่ได้ย้ายมาเล่นที่ช่องสะ ง่าได้ประมาณ 3 เดือน เพราะใกล้และสะดวกกว่า ในการเล่นแต่ละครั้งจะกำหนดทุนในการเล่นไว้อย่างต่ำอยู่ 1,000 บาท และในการเล่นแต่ละครั้งจะมีการได้การเสียแตกต่างกันออกไป บางวันได้ประมาณ 8,000 – 9,000 บาท บางครั้งเสีย 2,000 – 3,000 บาท และยังรู้จักกับนายทุนในคาสิโน เพื่อหารายได้อีกทางหนึ่งด้วย โดยเป็นคน แลกเปลี่ยนชิปให้กับนักพนันคนอื่นๆ ซึ่งคาสิโนจะให้ค่าตอบแทน เช่น ถ้าแลกชิป 1,000 บาท จะได้ 20 บาท ขึ้นอยู่กับจำนวนนักพนัน ถ้านักพนันต้องการแลกมากก็จะได้ค่าตอบแทนมาก ขึ้นต่ำอยู่ที่ประมาณ 200 บาท ต่อ วัน การเข้ามาเล่นบ่อยมากขึ้นกับเพื่อนๆ ทำให้เขารู้จักการขึ้นทัวร์ผ่านการแนะนำของคนทัวร์ที่พบกันในคาสิโน เพราะเห็นว่าการการขึ้นทัวร์ไปเล่นที่คาสิโนจะมีความสะดวกสบายกว่า และทำให้สไปร์ได้รู้จักแม่ทัวร์หลายคน ซึ่ง บางคนมีทัวร์ประมาณ 3-4 ทัวร์ ในแต่ละทัวร์จะมีนักพนัน 8-10 คน ส่วนใหญ่จะมาจากยโสธร ซึ่งแม่ทัวร์ได้ แนะนำ และคอยช่วยเหลือในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะอยู่ในคาสิโนหรืออยู่ข้างนอก และแนะนำให้รู้จักกับนักพนันคน อื่นๆ อีกด้วย จึงนำไปสู่ความสนิทสนม มีการแลกเปลี่ยนความรู้สึกของการเล่นให้กันฟัง และคนเหล่านี้ก็ลายมา เป็นลูกค้าของ สไปร์ในการแลกชิปในคาสิโนด้วย นอกจากนี้ภายในคาสิโนมีนักพนันมากมาย มาจากที่ต่างๆ และมี เครื่องเล่นมากมาย ทำให้เกิดการพูดคุยกันจากในวงการเล่น จนนำไปสู่ความสนิทสนมกัน บางคนมีการแลกเปลี่ยน โทรศัพท์ เพื่อติดต่อกัน มีการไปมาหาสู่กันบ้าง และมีการช่วยเหลือกันในด้านการเงิน มีการยืม บางคนก็คืน บาง คนก็ไม่คืน แต่ตนก็ไม่ได้ว่าอะไร ยิ่งรู้จักคนมากเท่าไร ก็ยิ่งติดกับตนมากเท่านั้น จากคนสนิทก็ลายมาเป็นลูกค้าใน การแลกชิปกับตน

3.2.4 เครือข่ายการเดินทางร่วมกันในฐานะนักท่องเที่ยว

การข้ามแดนไปต่างประเทศไม่ว่าใกล้หรือไกลถือเป็นการไปเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ หากแต่ว่า สถานที่ที่ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ โบราณสถาน สถานที่สำคัญ โรงแรม ห้างสรรพสินค้า รีสอร์ท วมทั้งคาสิโนต่างถือเป็นการเดินทางเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจได้ จากข้อมูลภาคสนามพบว่า นักพนันที่เข้ามาเล่น ใหม่ สไปร์คิดว่า ถ้าเข้ามาเล่นเพื่อการพักผ่อน ก็ยินดีที่จะแนะนำวิธีการเล่นต่างๆ แก่นักพนันคนนั้น แต่ถ้าเขา ต้องการที่จะเข้ามาเล่นอย่างจริงจังตนไม่ยอมสนับสนุน เพราะว่าเขาไม่ยอมให้ใครมาเป็นเหมือนนักพนันตนเอง เครือข่ายระหว่างนักพนันโดยเฉพาะลูกทัวร์ เป็นการสร้างเครือข่ายผ่านการเป็นลูกทัวร์เดียวกัน หรือรู้จักกันผ่าน การแลกเปลี่ยนลูกทัวร์ หรือทำความรู้จักกันในคาสิโน มีการช่วยเหลือกัน ในการแนะนำการเล่น ให้ยืมเงิน

แลกเปลี่ยนข่าวสารในการเป็นลูกทัวร์ ข้อมูลของแม่ทัวร์ สถานที่เล่นพนัน และช่วยเหลือใช้บริการจากคนในเครือข่าย อย่างกรณีของสไปร์ เป็นต้น

3.2.5 เครือข่ายภายในครอบครัวเดียวกัน

เครือข่ายประเภทหนึ่งที่ปรากฏในคาสีโนข้ามแดนคือ การเครือข่ายของผู้ทำทัวร์การพนันที่เป็นคนในครอบครัวเดียวกันซึ่งมีจำนวนมากพอสมควร เช่น กรณีของครอบครัวของตั้มและตูน (นามสมมติ) ตูนในฐานะภรรยาทำหน้าที่เป็นแม่ทัวร์ ส่วนสามีเป็นคนขับรถตู้ มาจากภาคอื่น พวกเขาทำทัวร์จากจังหวัดยโสธร ลูกทัวร์มักจะเล่น Blackjack จำกัดวงเงินได้เสียประมาณ 1-2 พันบาท ในช่วงที่ทำทัวร์ที่ลาวไม่ได้เล่นพนัน เพราะไม่มีการบังคับแม่ทัวร์เล่น ส่งลูกทัวร์เสร็จก็พอแล้ว เขาให้ข้อมูลว่าโดยเฉลี่ยรายได้จากการทำทัวร์ประมาณวันละ 1,000 บาท นอกจากนี้บางครอบครัวยังได้เข้าบ้านที่อำเภอใกล้เคียงเพื่อสะดวกในการจัดการทัวร์และลดค่าใช้จ่าย เช่น การเช่าบ้านที่ชุมชน ค่าเช่าเดือนละ 4,000 บาท แต่ได้จ่ายค่าหัวคนละ 100 บาท โดยค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในบ้านจะดูแลทั้งหมด อาหาร 2 มื้อเช้า-เย็น เครื่องใช้ในบ้านทั้งหมด สบู่ ผงซักฟอก ฯลฯ

3.2.6 การเดินทางไปคาสีโนแบบส่วนตัวโดยไม่พึ่งเครือข่าย

นอกจากเครือข่ายของคาสีโนที่กล่าวมาหารูปแบบข้างต้นแล้ว ยังมีการเดินทางไปคาสีโนข้ามแดนยังเป็นการไปแบบไม่ต้องมีเครือข่ายหรือใช้การขึ้นทัวร์ไปกับรถตู้ที่มีการจัดการอย่างชัดเจน การไปลักษณะนี้มีมากพอสมควรส่วนมากจะเป็นพ่อค้าที่มีอาชีพหลักอื่นๆ นักพนันที่มีอาชีพเสริมอื่นๆ ข้าราชการในและนอกพื้นที่ที่มีเวลาช่วงเสาร์อาทิตย์หรือวันหยุดราชการ และชาวบ้านในพื้นที่ใกล้เคียงกับคาสีโนที่ไปสะดวกที่มีเพียงรถจักรยานยนต์ก็สามารถเดินทางไปได้แล้ว ตัวอย่างเช่น ข้าราชการครูท่านหนึ่งในจังหวัดศรีสะเกษที่หากมีเวลาก็จะเดินทางไปด้วยตัวเองโดยให้ลูกชายขับรถไปให้ ส่วนลูกชายก็ใช้เวลาในการหาซื้อสินค้ามือสองจากตลาดชองจอมมาขายในเมืองศรีสะเกษ ส่วนกรณีหนึ่งคือพ่อค้าผู้มีอันจะกินท่านหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานีที่มีฐานะดีมากซึ่งการเดินทางไปเล่นคาสีโนที่ชองจอมมักจะโดยโดยตัวเองโดยมีคนขับรถส่วนตัว และมักจะค้างคืนที่โรงแรมในคาสีโน จากการสอบถามคนขับรถของเขาพบว่าเงินที่ใช้ในการเล่นจำนวนเป็นหลักล้านและเล่นในห้องวีไอพี นอกจากนี้ยังมีนักพนันมาจากกรุงเทพฯ ที่เดินทางมาเล่นที่ชองสงง่าและชองจอมด้วยตัวเองโดยไม่ผ่านการขึ้นทัวร์

3.3 การจัดองค์กรเครือข่ายการพนันข้ามแดนผ่านผู้กระทำการ

จากการศึกษาพบว่า เครือข่ายความสัมพันธ์ในการพนันชายแดนมีทั้งแนวตั้งและแนวนราบ ซึ่งเครือข่ายความสัมพันธ์แนวตั้งหรือแนวตั้ง ซึ่งแสดงถึงการใช้อำนาจและระบบอุปถัมภ์ ไม่มีความไว้วางใจ อยู่ได้ด้วยผลประโยชน์ต่างตอบแทน ฝ่ายหนึ่งเกื้อหนุนหรืออุปถัมภ์อีกฝ่ายหนึ่ง (เสรี พงศ์พิศ, 2554) ซึ่งเห็นได้จากการเล่นการพนันบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชาที่มีการจัดระบบอย่างชัดเจนของผู้เล่นผ่าน ผู้จัดการทัวร์ และเจ้าของคาสีโน เป็นการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ในแนวตั้ง คือคาสีโนเป็นผู้วางระบบการจัดการพนันผ่านการขึ้นทัวร์ มีระบบควบคุมการเล่นพนันของลูกทัวร์ให้เล่นในวงเงินที่มากพอที่จะผ่านการขึ้นทัวร์ตามที่เช็คเกอร์พิจารณา มีระบบการจูงใจโดยการให้ค่าตอบแทนเป็นค่าน้ำมันรถ และเพิ่มค่าตอบแทนรายหัวให้แม่ทัวร์ ตามจำนวนนักพนันที่ขึ้นทัวร์และผ่านทัวร์ ส่วนเครือข่ายการพนันแนวนราบซึ่ง หมายถึง ความสัมพันธ์แบบภาคี หุ่นส่วน แบบเพื่อน แบบพี่แบบน้อง เป็นความสัมพันธ์ที่มาจากและก่อให้เกิดความไว้วางใจกันของผู้คน (เสรี พงศ์พิศ, 2554) ความสัมพันธ์กันแบบไม่มี

ลำดับขั้นหรือสูงต่ำกว่ากันทางสังคม เป็นเครือข่ายทางสังคมที่เน้นความสัมพันธ์ส่วนตัว สถานะของสมาชิกในเครือข่ายและความเป็นเพื่อนกันหรือญาติพี่น้องกัน

การจัดการเครือข่ายแนวตั้งดำเนินการโดยกลุ่มคนต่อไปนี้

1. นายทุนไทยกับความสัมพันธ์กับคาสีโนที่ประเทศกัมพูชา

นายทุนที่ทำการลงทุนด้วยการเป็นนายหน้าซื้อชิปโปรโมชั่นแทนทัวร์มีจำนวนประมาณ 10 กว่าคน มีทั้งที่มาจากอุบลราชธานี มุกดาหาร ศรีสะเกษ และนครราชสีมา ส่วนหนึ่งเป็นทั้งเจ้าของทัวร์ด้วย นายทุนเหล่านี้ส่วนใหญ่ย้ายฐานการลงทุนมาจากคาสีโนสะพานเวกัส สปป. ลาว โดยรายได้ลงทุนซื้อชิปโปรโมชั่นให้เจ้าของทัวร์มากที่สุดประมาณ 20 ทัวร์ต่อวัน แม่ทัวร์ต้องซื้อชิปโปรจากคาสีโนสะงาร์สอร์ท เดิมวันละ 130,000 บาท ต่อมาในเดือนเมษายน 2556 เพิ่มขึ้นเป็น 140,000 บาท ต่อวัน ซึ่งแม่ทัวร์ต้องนำเงินไปแลกชิปโปร (โปรโมชั่น คือ ชิปที่แลกเป็นเงินสดไม่ได้ ต้องไปเล่นให้ได้เงินหรือไปโรล-โรลลิงหรือเปลี่ยนให้เป็นชิปเงินสดก่อน) กับบริษัท แม่ทัวร์ที่มีเงินลงทุนน้อย สามารถแลกชิปโปรได้คราวละหมื่น ไปโรลเปลี่ยนเป็นชิปเงินสดก่อน แล้วมาแลกอีกเรื่อย ๆ จนถึงแสนสี่หมื่นบาทในวันนั้น สำหรับแม่ทัวร์ที่ไม่มีเงินลงทุน จะต้องจ่ายค่าจ้างโรลชิปให้นายทุนในราคาร้อยละ 3 บาท ซึ่งหากต้องโรลชิปครั้งละ 140,000 บาท ก็จะต้องเสียประมาณ 4,200 บาทต่อวัน นอกจากนี้ แม่ทัวร์ที่ไม่มีเงินลงทุนมักจะ “ขายยกตู้” คือ ขายลูกทัวร์ให้ผู้อื่น หรือนายทุน ซึ่งจะหักเงินไปจำนวน 3,000 บาท แม่ทัวร์จากอุบลราชธานี ที่ได้ค่าน้ำมนต์วันละ 5,200 บาท และค่าตอบแทนรายหัวของลูกทัวร์ คนละ 150 บาท จำนวน 8 คน รวมเงิน 1,200 บาท เป็นรายได้รวมทั้งหมด 6,400 บาท ต่อวัน จะได้รับเงิน 3,400 บาท ซึ่งหากเช่ารถมาต้องจ่ายปิ่นค่าเช่ารถ 2,600 บาท เหลือกำไร วันละ 800 บาท แต่เนื่องจากแม่ทัวร์ต้องเป็นผู้เล่นพนันด้วย ดังนั้นรายได้ในการขึ้นทัวร์มากหรือน้อยจึงขึ้นอยู่กับการเล่นได้หรือเสียจากการเล่นพนันในวันนั้น

ความสัมพันธ์ระหว่างคาสีโนและนายทุนในคาสีโน และความสัมพันธ์ระหว่างนายทุนกับแม่ทัวร์เป็นความสัมพันธ์ที่มีผลประโยชน์ต่างตอบแทน เป็นการเกื้อหนุนธุรกิจซึ่งกันและกัน แม้ว่าคาสีโนจะเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขและกติกาในการทำธุรกิจ แต่ก็ยังเป็นเงื่อนไขที่ให้ผลตอบแทนแก่นายทุนด้วยเช่นกัน นายทุนจึงเป็น “ข้อต่อ” หรือส่วนสำคัญที่จะเชื่อมโยงให้คาสีโนอยู่ได้ และช่วยให้แม่ทัวร์มีโอกาสในการทำธุรกิจขึ้นทัวร์และมีรายได้ เพราะการขึ้นทัวร์โดยต้องแลกชิปโปรวันละ 140,000 บาท เป็นการลงทุนที่สูงสำหรับแม่ทัวร์ที่เป็นคนท้องถิ่นในภาคอีสาน

การติดตามกำกับของคาสีโนที่มีต่อแม่ทัวร์และลูกทัวร์โดยผ่านระบบเช็คเกอร์ เป็นการตรวจสอบการใช้เงินเพื่อเล่นพนันของลูกทัวร์ ซึ่งมีผลต่อแม่ทัวร์และค่าตอบแทนของแม่ทัวร์ด้วย ถือได้ว่า คาสีโนมีการลงทุนให้แม่ทัวร์จัดหาลูกทัวร์ มีบริการอาหารฟรี หากเล่นพนันในวงเงินที่มากพอ ก็สามารถขอห้องพักฟรีได้ ดังนั้นระบบการตรวจสอบดังกล่าว จึงเป็นมาตรการในการรักษาผลประโยชน์ของคาสีโน ทั้งนี้คาสีโนยังกำหนดค่าเปลี่ยนชิปโปร ที่ไม่สามารถแลกเงินได้ เป็นจำนวนสูงถึง 140,000 บาทต่อวันต่อทัวร์ และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต เป็นการรับประกันยอดเงินรายได้ที่จะหมุนเวียนอยู่ในคาสีโนอย่างชัดเจน แม่ทัวร์ต้องลงทุนสูงและได้รับความกดดันจากคาสีโนในเงื่อนไขการขึ้นทัวร์เป็นอย่างมาก ถ้าแม่ทัวร์มีเงินทุนไม่มาก ต้องใช้บริการของนายทุน

นอกจากนี้ คาสีโนยังมีข้อกำหนดอื่น ๆ เช่น ไม่อนุญาตให้เปลี่ยนโปรโมชั่นชิปกับลูกค้ากัมพูชาของบริษัท ดังนั้นความรับผิดชอบในการเปลี่ยนชิปจึงขึ้นอยู่กับลูกค้าคนไทย แม่ทัวร์หรือนายทุนไทยในคาสีโนเป็นหลัก ทั้งยังไม่อนุญาตให้ผู้โดยสารเป็นบุคคลซึ่งค้างคืนอยู่ภายในบริษัท มาขึ้นทัวร์ หากนักพนันที่ขึ้นทัวร์ในวันนั้น ต้องการ

เล่นพนันต่อในตอนเย็นและค้างคืนในที่พักของคาสีโน จะไม่สามารถขึ้นทัวร์ในวันต่อไปได้ ดังนั้น ส่วนใหญ่เมื่อหมดกำหนดเวลาเล่นพนัน ราวสี่โมงเย็น นักพนันส่วนใหญ่จะข้ามแดนกลับประเทศไทย โดยเฉพาะผู้ที่มีอาชีพเป็นลูกทัวร์ ข้อกำหนดดังกล่าวทำให้แม่ทัวร์มีหน้าที่ต้องหาลูกทัวร์มาเพิ่มให้ได้ครบ 8 คน ตามที่คาสีโนกำหนด เพื่อให้สามารถทำธุรกิจทำทัวร์ได้ในแต่ละวัน และเป็นการประกันจำนวนผู้เล่นในคาสีโนตามที่คาสีโนกำหนด หากลูกทัวร์น้อยกว่า 8 คนบริษัทจะขอสงวนสิทธิ์ในการขึ้นทัวร์ นอกจากนี้ การกำหนดว่า บัตรประชาชนของลูกทัวร์ในเขตที่ขอสายวีง ต้องมีจำนวนขั้นต่ำ 5 คน เช่นทัวร์ที่มาจากอุบลราชธานี ต้องมีนักพนันที่มีภูมิลำเนาอยู่ในอุบลราชธานีอย่างน้อย 5 คน ข้อกำหนดดังกล่าวอาจเป็นเพราะไม่ต้องการให้มีการดึงตัวนักพนันข้ามเขตหรือมีการแลกเปลี่ยนนักพนันมากกว่า 3 คนในแต่ละทัวร์ แม่ทัวร์ต้องรับผิดชอบหาลูกทัวร์ในพื้นที่ของตนในแต่ละวันให้ได้จำนวนตามที่คาสีโนกำหนด การที่คาสีโนไม่อนุญาตให้เปลี่ยนบัตรติดทัวร์กับลูกค้าอื่นของบริษัทก็เช่นเดียวกัน คือแม่ทัวร์ต้องหาลูกค้ามาเองจากในพื้นที่ของตน จะไม่สามารถมาหานักพนันสมัครเล่น หรือนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเล่นพนันเป็นครั้งคราวในแต่ละวัน มาเป็นลูกทัวร์ของตนเองได้ ความรับผิดชอบในการหาคนมาขึ้นทัวร์ให้ได้ครบตามเงื่อนไขของคาสีโนจึงเป็นภาระหน้าที่โดยตรงของแม่ทัวร์ ที่ต้องดำเนินการเพื่อความอยู่รอดของตน

2. เจ้าของทัวร์

เจ้าของทัวร์รายย่อยมีการสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนลูกทัวร์ระหว่างกัน เจ้าของทัวร์ส่วนใหญ่ที่ช่องสะง่า มักเคยทำทัวร์ที่คาสีโนสะหวันเวกัส ใน สปป. ลาวมาก่อน มีความคุ้นเคยกัน เมื่อมาทำทัวร์ที่ช่องสะง่า ก็พบปะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน การแลกเปลี่ยนลูกทัวร์เกิดจากมีลูกทัวร์ไม่ครบตามจำนวน 8 คน หรือมีลูกทัวร์เกินกว่า 8 คน การแลกเปลี่ยนมักทำกันในพื้นที่ประเทศไทย ก่อนถึงบริเวณด่านตรวจคนเข้าเมือง อาจเป็นช่างทาง หรือร้านอาหาร หรือบ้านเช่าก็ได้ เมื่อมาถึงพื้นที่นัดหมาย อาจมีมากกว่า 2 ทัวร์ที่มีการแลกเปลี่ยนลูกทัวร์ หรือซื้อขายลูกทัวร์ระหว่างกัน ในการแลกเปลี่ยนลูกทัวร์ เจ้าของทัวร์ที่รับลูกทัวร์จากทัวร์อื่น ต้องจ่ายค่าตอบแทนรายหัวของลูกทัวร์คนละ 150 บาทให้เจ้าของทัวร์ที่ให้ลูกทัวร์นั้น ในกรณีที่มีการขายยกตู้ คือขายลูกทัวร์ทั้งหมดให้ผู้อื่น เจ้าของทัวร์จะได้รับเงิน 3,400 บาท จากจำนวนที่ควรจะได้รับเต็มคือ 6,400 บาท

ในกรณีของเอและบีมีการแลกเปลี่ยนลูกทัวร์กับทัวร์อื่นเป็นประจำ ในกรณีที่มีลูกทัวร์ไม่ครบตามจำนวนที่กำหนด ลูกทัวร์จะโอนชื่อมาอยู่ในเขตที่ตนเองขึ้นทัวร์ ตัวเองไม่ค่อยได้หยุด ทัวร์ที่เอรู้จักส่วนใหญ่เป็นลูกค้าสะหวันเวกัสเก่า มีทัวร์ในเครือข่ายที่รู้จักกันแลกเปลี่ยนลูกค้ากันประมาณ 20 ทัวร์ ส่วนลุงทอนก็มีการแลกเปลี่ยนทัวร์กับเจ้าของทัวร์ที่รู้จักกันหรือแลกเปลี่ยนกับทัวร์ของญาติพี่น้องอีก 4 คัน แม่สาวก็มีเครือข่ายเจ้าของทัวร์ที่แลกเปลี่ยนกันราวสิบกว่าทัวร์

ทัวร์พีตุ่มักไม่ได้มีวันหยุดทำทัวร์ ในกรณีที่ยุติคือลูกทัวร์ไม่ครบ พีตุ่มีทัวร์ในเครือข่ายที่รู้จักประมาณ 20 ทัวร์ ถ้าพีตุ่มไม่ได้ไปทัวร์ ก็ให้ลูกทัวร์ไปขึ้นทัวร์อื่น นอกจากเครือข่ายในจังหวัดยโสธรและอุบลราชธานีแล้ว พีตุ่มเคยแลกเปลี่ยนลูกทัวร์กับทัวร์ที่มาจากจังหวัดกาฬสินธุ์ และศรีสะเกษ

3. ลูกทัวร์และเจ้าของทัวร์กับความช่วยเหลือทางการเงินและสังคม

ลูกทัวร์ทั้งที่ช่องสะง่าและช่องจอมมีเพศชายและหญิง ในจำนวนไม่แตกต่างกันนัก ลูกทัวร์ซึ่งเป็นเพศที่สามก็มี ลูกทัวร์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18-80 ปี ส่วนใหญ่มาจากจังหวัดในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น จังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ อุบลราชธานี กาฬสินธุ์และนครราชสีมา โดยไม่มีทัวร์มาจากกรุงเทพฯ

เนื่องจากไม่คุ้มทุน และเดินทางไกล ใช้เวลาเดินทางนาน เส้นทางเป็นทางขึ้นเขา ไม่สะดวก ลูกทัวร์มีทั้งผู้ที่เป็นนักพนัน ที่ตั้งใจเข้าไปเล่นและหวังผลได้จากการเล่นพนัน เป็นแม่บ้าน ผู้ประกอบการ แม่ค้าพ่อค้า และข้าราชการที่มักเดินทางไปเล่นในช่วงวันหยุด นักพนันที่มีฐานะปานกลางและฐานะดีจะใช้หนังสือเดินทางเป็นส่วนใหญ่ ส่วนนักพนันที่มีทุนน้อย มักจะใช้หนังสือผ่านแดน หรือบัตรประชาชนผ่านแดนเข้าไปในคาสีโนในชายแดนกัมพูชา นอกจากนี้ ยังมีผู้มีอาชีพเป็นนักพนันรับจ้าง ที่ส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านที่มีฐานะยากจนถึงปานกลาง ไม่มีอาชีพหลัก ดังนั้น การรับจ้างเป็นลูกทัวร์ได้รับเงินวันละ 100 บาท เพื่อไปเล่นพนันในห้องปรับอากาศวันละ 3-4 ชั่วโมง มีอาหารกลางวันฟรี มีรถรับ-ส่งและมีโอกาสที่จะได้เงินจากการพนัน ถือเป็นงานที่ทำได้ง่าย มีรายได้พอสมควร ไม่ต้องออกแรงงาน และสุดท้ายคือลูกทัวร์ที่เป็นนักท่องเที่ยว เป็นชาจอร์ที่ต้องการหาประสบการณ์ในการเข้าคาสีโนหรือได้ออกไปประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ กลุ่มคนเหล่านี้ยังหารายได้เพิ่มจากการรับจ้างถือบูหรี และขายคูปองอาหารที่ได้จากแม่ทัวร์หรือรับแลกชิป เช่น กรณีของสไปร์ อายุ 23 ปี จากยโสธร สไปร์เริ่มเล่นการพนันครั้งแรกเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ.2555 เป็นระยะเวลา 1 ปี ซึ่งเริ่มเล่นการพนันที่สะพานเวกัสคาสีโนเป็นแห่งแรก และได้เล่นในคาสีโนแถบชายแดนภาคอีสาน เช่น ที่ช่องสะง่า โอเสม็ดคาสีโน และรอยัลฮิลล์ ในประเทศกัมพูชา ซึ่งอยู่ติดกับจังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งจะไปเล่นหลังจากที่ไม่มีงานจากวงหมอลำ หรือเดือนละครั้ง

ลูกทัวร์ส่วนใหญ่จะมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับเจ้าของทัวร์ ลูกทัวร์บางคนกลายเป็นนายหน้าให้กับแม่ทัวร์เพื่อหาลูกค้าให้ โดยตนจะได้รายได้พิเศษจากเจ้าของทัวร์ด้วย ในวันไหนที่ทัวร์ขาด ก็จะมีคนรู้จัก หรือลูกทัวร์ให้ช่วยขึ้นทัวร์ให้ ลูกทัวร์ส่วนใหญ่จะเห็นใจเจ้าของทัวร์ที่ไม่มีคนขึ้นทัวร์ เมื่อเจ้าของทัวร์ขอร้องก็ไปขึ้นทัวร์ให้หรือช่วยหาคนมาขึ้นทัวร์ให้ ลูกทัวร์บางคนเป็นญาติพี่น้องกับเจ้าของทัวร์ เจ้าของทัวร์จึงไม่ต้องหาลูกทัวร์ และไม่ได้จ่ายค่าจ้าง เพราะถือว่าคนใกล้ชิดกัน สำหรับบางคนหากไม่ชอบเจ้าของทัวร์ก็สามารถที่จะเปลี่ยนไปกับทัวร์อื่นได้ ความสัมพันธ์ระหว่างลูกทัวร์กับเจ้าของทัวร์ มี 2 ลักษณะคือ ความสัมพันธ์ของเจ้าของทัวร์ที่จ่ายและไม่ต้องจ่ายค่าตัวหรือค่าตอบแทนรายหัวให้ลูกทัวร์ ลูกทัวร์เป็นคนที่ชอบเล่นพนันอยู่แล้ว จึงขึ้นทัวร์ให้โดยไม่รับค่าตัว แต่ได้ประโยชน์จากการข้ามแดนฟรี และมีรถรับ-ส่งฟรี เจ้าของทัวร์แต่ละทัวร์จะมีเบอร์โทรศัพท์ของลูกทัวร์เครือข่ายในพื้นที่นั้นๆ อยู่แล้ว

ส่วนเครือข่ายทางสังคมของเจ้าของทัวร์เป็นเครือข่ายแนวราบ ที่มีความยืดหยุ่นในการปรับตัว เห็นใจกัน สามารถที่จะยอมรับง่ายมากขึ้นระหว่างกลุ่มผู้เจ้าของทัวร์ที่แลกเปลี่ยนลูกทัวร์ หรือเลือกที่จะรับหรือไม่รับบริการแลกเปลี่ยนตามสถานการณ์หรือการตกลงกันภายใต้ความสัมพันธ์กันแบบไม่มีลำดับชั้นหรือสูงต่ำกว่ากันทางสังคม เป็นเครือข่ายทางสังคมที่เน้นความสัมพันธ์ส่วนตัวมาก นอกจากนี้ การแลกเปลี่ยนลูกทัวร์ยังทำให้แม่ทัวร์ต่างแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน มีเจ้าของทัวร์บางรายที่แทบไม่เคยมีลูกทัวร์ครบตามจำนวนที่กำหนดแต่อาศัยการแลกเปลี่ยน ชื่อขายลูกทัวร์ช่วยให้ตนเองอยู่รอด ซึ่งเจ้าของทัวร์ส่วนใหญ่จะรู้จักเจ้าของทัวร์รายนี้และหากมีทางเลือก จะไม่แลกเปลี่ยนลูกทัวร์ให้ เนื่องจากเห็นว่า เป็นคนที่เห็นแก่ตัว เห็นแก่ประโยชน์ของตนเองเป็นต้น ความสัมพันธ์แนวราบระหว่างคนทัวร์ด้วยกันที่นอกเหนือจากความสัมพันธ์ระหว่างลูกทัวร์กับเจ้าของทัวร์แล้วนั้นเกี่ยวข้องกับกรขึ้นทัวร์ ซึ่งบางครั้งไปขึ้นกับทัวร์อื่นคนทัวร์ในรถตู้คันอื่นเพราะว่าทัวร์บางคนลูกทัวร์ไม่ครบก็เลยมีการแลกเปลี่ยนลูกทัวร์กัน ทำให้ได้เจอนักพนันหน้าใหม่ๆ มีการพูดคุยกันบ้าง ว่าเป็นมาอย่างไร สำหรับการช่วยเหลือไม่เคยสนใจ ถ้าเดือดร้อนจริงๆ ก็จะยิ้มกับญาติของตนเอง เพราะคิดว่าพูดกับญาติตัวเองง่ายกว่า และเคลียร์กันง่ายกว่า ส่วนในคาสีโนก็มีการพูดคุยกับนักพนันคนอื่นๆ เหมือนกัน ส่วนใหญ่จะพูดคุยในวงเล่น พอ

หลังจากที่เล่นเสร็จก็ไม่ได้สนใจว่าใครเป็นใคร

4. คนขับรถตู้

คนขับรถตู้ถือเป็นผู้กระทำการสำคัญในเครือข่าย คนขับรถตู้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกคือ กลุ่มที่รับจ้างขับรถ เช่นลุงน้อย (นามสมมติ) อายุ 60 กว่าปี มีลูก 3 คน โทมึงงานทำหมดแล้ว อาชีพเดิมของลุงคือขับรถให้กับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่และนักการเมือง ลุงน้อยเล่นพนันทุกชนิด เคยเป็นเจ้าของมือไฮโล ทั้งแบบโกงและไม่โกง ทำจนถึงปี 2532 คิดได้ก็เลยหยุด ปัจจุบันรับจ้างขับรถตู้ให้เจ้าของรถตู้ที่ทัวร์เหมาไป มีรายได้เป็นค่าจ้างวันละ 300 บาท เล่นเสียไม่เกิน 300 ได้ประมาณ 1,000 ก็มากพอ ลุงบอกว่าถ้าจำกัดตัวเองได้โดยเอากำไรวันละ 1,000 บาททุกคนรับรองว่าคาสีโนไม่สามารถทำธุรกิจได้ แต่นี่หลายคนทำไม่ได้ แม่ทัวร์ที่มีฐานะดี อาจมีรถตู้หลายคัน ทำให้ต้องจ้างคนขับรถ ส่วนกลุ่มที่สอง คือ สามีหรือคนในครอบครัวของแม่ทัวร์ที่ทำธุรกิจในครอบครัวร่วมกัน ส่วนใหญ่คนขับรถตู้ที่สัมภาษณ์จะอยู่ในกลุ่มนี้ เช่น เอ ปิ ป้อ ชายและตั้ม

โดยปกติคนขับรถตู้จะไม่ต้องขึ้นทัวร์ แต่หากแม่ทัวร์มีลูกทัวร์ไม่ครบ 8 คน ก็อาจขอให้คนขับรถตู้ช่วยขึ้นทัวร์ให้ได้ ดังนั้น คนขับรถตู้จึงถือเป็นนักพนันสำรองที่สามารถช่วยเหลือแม่ทัวร์ได้ในยามจำเป็น คนขับรถตู้ที่ควบคุมตนเองไม่ให้ติดการเล่นพนันได้นั้น จะสามารถเก็บเงินเพื่อครอบครัวได้พอสมควร แต่ถ้าหลงติดการเล่น ก็จะนำไปสู่ปัญหาอื่นได้เช่นกัน

3.4 ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์กับความสัมพันธ์เชิงธุรกิจ

การพนันข้ามแดนเกิดขึ้นและดำรงอยู่ภายใต้ความสัมพันธ์อันซับซ้อนระหว่างความสัมพันธ์เชิงธุรกิจและความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้กระทำการผู้ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพนันในพื้นที่ชายแดนที่มีความซับซ้อน เลื่อนไหล ยืดหยุ่นเช่นนี้ จากการศึกษาภาคสนามเห็นได้ว่า เจ้าของคาสีโนที่เป็นชาวกัมพูชา แม่ทัวร์ เจ้าของธุรกิจรถตู้ เจ้าของห้างร้านต่างๆ ธนาคาร และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติการในพื้นที่ชายแดนต่างถ้อยที่ถ้อยอาศัยเชิงอุปถัมภ์ให้ธุรกิจดำรงอยู่ได้ เช่น การให้ค่านายหน้าและความช่วยเหลือที่ต่อเนื่องของเจ้าของคาสีโนต่อแม่ทัวร์ เจ้าของรถตู้กับแม่ทัวร์ที่ต้องพึ่งอาศัยในเรื่องการเดินทางและความปลอดภัย เจ้าของร้านค้าต่างๆที่ได้ประโยชน์จากการขายสินค้าแก่คนทัวร์ ธนาคารที่ได้ประโยชน์ด้านการเงินเพราะมีตู้เอทีเอ็มเปิดให้บริการที่ชายแดน เจ้าหน้าที่รัฐเปิดชายแดนให้มีการข้ามแดนโดยสะดวกสำหรับนักเล่นพนันเพราะไม่จำเป็นต้องมีเอกสารเดินทางเพียงจ่ายเงินจำนวน 50 บาทก็สามารถข้ามไปเล่นการพนันที่คาสีโนได้แล้ว

3.5 ผลกระทบและความเสี่ยงของการพนันข้ามแดน

3.5.1 ความเสี่ยง

สังคีต พิริยะรังสรรค์ (2547: 2-3) กล่าวว่า การพนันหมายถึงอะไรก็ได้ที่มีลักษณะเป็นธุรกรรมทางการเงิน (Financial transaction) ที่เกี่ยวข้องกับผลลัพธ์ความไม่แน่นอน การพนันข้ามแดนก็เช่นกันพบว่าเกี่ยวข้องกับภาวะความไม่แน่นอนจากการเพิ่มหนี้สินและเสี่ยงต่อการเสียชีวิต เนื่องการพนันข้ามแดนเป็นธุรกิจได้ดินแบบหนึ่งที่ไม่ผ่านการควบคุมทางกฎหมายใดๆ เจ้าของทัวร์ไม่ได้มีใบอนุญาตให้ทำทัวร์พนันหรือมีระบบประกันสังคมยกเว้นการประกันอุบัติเหตุที่เจ้าของรถได้ทำ นอกจากนี้การพนันข้ามแดนยังอยู่ในข่ายเศรษฐกิจนอกระบบที่ไม่มีภาษีเสียภาษีเจ้าของทัวร์ เพียงแต่เสียภาษีรถตู้ตามระเบียบของกรมการขนส่งเท่านั้นไม่ต้องจ่ายเงินเสียภาษีจากการทำ

ทัวร์พานักพนันไปที่บ่อน ความเสี่ยงและการจัดการบริหารความเสี่ยงแบ่งเป็นประเด็นได้ดังนี้

3.5.1.1 ความเสี่ยงและการจัดการบริหารความเสี่ยงของแม่ทัวร์

1. ความเสี่ยงในการให้ลูกทัวร์กู้ยืมเงิน

ความเสี่ยงจากการทำทัวร์มักเกิดจากการกู้ยืมเงินกันเล่นระหว่างแม่ทัวร์และลูกทัวร์ ซึ่งการศึกษานี้พบว่าเจ้าของทัวร์ต่างเคยถูกลูกทัวร์ที่เล่นเสีย ยืมเงินภายในคาสิโน ซึ่งอาจจะให้ยืมบ้างหรือไม่ให้บ้าง แต่แม่ทัวร์จะบริหารความเสี่ยงโดยให้ยืมในจำนวนที่ไม่มากนัก เช่น อาจจะให้ยืมครั้งละ 100-500 บาท ซึ่งแม่ทัวร์ก็จะหักจากค่าตัวขึ้นทัวร์แทน เจ้าของทัวร์กับลูกทัวร์ต้องเกื้อกูลกัน การให้ยืมเงินดังกล่าวถือว่าเป็นวิธีหนึ่งที่เจ้าของทัวร์ใช้สำหรับดูแลรักษาลูกทัวร์ของตนเองไว้ ในทางตรงกันข้าม วันใดที่ลูกทัวร์เล่นได้ ก็จะทำให้ทิปเจ้าของทัวร์ แม่สาวก็ได้ค่าทิปจากลูกทัวร์ ครั้งละ 500 บาท อย่างไรก็ตามการได้รับทิปก็ไม่คุ้มนักเพราะมีความเสี่ยง ดังที่แม่สาวกล่าวว่า “มันก็ไม่มีประโยชน์ เพราะ บางทีเขาก็มาหักหลังเราเรื่องของการยืมเงิน เราก็เข้าใจ คนประเภทนี้ก็จะตีตัวออกห่าง เพื่อตัวเราจะได้ไม่เดือดร้อนเพราะคนอื่น”

2. ความเสี่ยงจากการแลกชิปไปคาสิโน เนื่องจากคาสิโนกำหนดให้แม่ทัวร์ต้องแลกชิปไปวันละ 140,000 บาท แม่ทัวร์ที่ไม่มีเงินมักจะผลัดความเสี่ยงนี้ให้แม่ทัวร์คนอื่นหรือนายทุนในคาสิโน โดยการ “ขายยกตู้” คือขายลูกทัวร์ทั้งหมดให้ผู้อื่น หรือนายทุน ซึ่งจะหักเงินไปจำนวน 3,000 บาท (เป็นค่าน้ำมันรถ 1,200 บาท ค่าคนขับรถ 300 บาท ค่าลูกทัวร์ 1,500 บาท) แม่ทัวร์จะได้รับเงิน 3,400 บาทต่อวัน นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนชิปหรือแลกชิปกับนายทุน กรณีนายสนให้ข้อมูลว่า ใช้บริการของเสียหนึ่งในการเปลี่ยนชิป ถามว่าเพราะเหตุใดจึงไม่ขึ้นชิปเอง นายสนตอบว่า ไม่อยากเอาเงินแสนไปแลกกองไว้ เพราะเขาเองไม่มีเวลาไปเดินขายชิปเนื่องจากเพราะต้องเป็นผู้เล่นพนันด้วย โดยเฉลี่ยตนได้รายได้ต่อวันประมาณวันละ 1,000 บาท ทัวร์ที่ตนเองรู้จักส่วนใหญ่มักเป็นลูกค้าสะหวันเวกัสเก่า มีทัวร์ในเครือข่ายที่รู้จักกันแลกเปลี่ยนลูกค้ากันประมาณ 20 ทัวร์ซึ่งนายสนเคยถูกตัดทัวร์ด้วย

3. ความเสี่ยงที่เกิดจากการมีลูกทัวร์ไม่ครบตามจำนวนที่คาสิโนต้องการ เช่น กรณีของไอที่เล่าว่า ตนเป็นแม่ทัวร์ บางครั้งเคยถูกตัดทัวร์เนื่องจากลูกทัวร์ไม่ครบ 8 คน ถ้าโดนตัดทัวร์ 4 ครั้งติดต่อกันจะถูกขึ้นบัญชีไว้ หรืออาจถูกตัดทัวร์ ดังนั้น เครือข่ายของแม่ทัวร์และการหาผู้เล่นหน้าใหม่ จึงเป็นความจำเป็นที่แม่ทัวร์ต้องสร้างขึ้นหรือแสวงหา เพื่อลดความเสี่ยงในการถูกตัดทัวร์ ลูกทัวร์หลายคนที่รู้จักแม่ทัวร์จากการแนะนำของเพื่อนที่เคยมากับแม่ทัวร์ และแม่ทัวร์ก็ฝากนามบัตรไว้ให้ติดต่อมาขึ้นทัวร์ด้วย หรือลูกทัวร์คนอื่นช่วยโทรศัพท์ตามเพื่อนมาช่วยขึ้นทัวร์ให้ เป็นต้น

4. ความเสี่ยงของแม่ทัวร์ในด้านปริมาณเงินของลูกทัวร์ที่เล่นพนัน กล่าวคือ หากลูกทัวร์เล่นพนันไม่ได้ตามเป้าหมายที่คาสิโนพิจารณา แม่ทัวร์จะถูกตัดค่าได้รับบริการต่างๆ จากคาสิโน เช่น กรณีที่แม่ทัวร์ได้ค่าตอบแทนรายหัวเพิ่มอีกคนละ 150 บาท ซึ่งขึ้นอยู่กับว่า จะผ่านทัวร์หรือไม่ การผ่านทัวร์ คือการที่นักพนันในทัวร์นั้น เล่นพนันในวงเงินที่เหมาะสม ซึ่งไม่ได้กำหนดว่าต้องเล่นด้วยจำนวนเงินมากน้อยเพียงใด แต่จะใช้ระบบการตรวจสอบหรือเช็คเกอร์ คือเจ้าหน้าที่ของคาสิโน ที่เป็นผู้สังเกตและตรวจสอบการเล่นพนันของลูกทัวร์ตามรหัสป้ายที่ติดไว้ หากลูกทัวร์ไม่เล่น หรือเล่นโดยใช้เงินจำนวนไม่มากนัก เช็คเกอร์จะส่งชื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เคาน์เตอร์ หากมีนักพนันที่เล่นพนันไม่ผ่าน 5 คน ในวันนั้น ทัวร์นั้นก็จะไม่ผ่านการขึ้นทัวร์ และแม่ทัวร์จะไม่ได้ค่าน้ำมันรถและค่าตอบแทนรายหัวหรือถูกงดทัวร์ในวันนั้น หากมีการขึ้นทัวร์แล้วไม่ผ่าน 4 ครั้งติดต่อกันก็อาจถูกตัดสิทธิ์ในการทำทัวร์กับคาสิโนได้

5. ความเสี่ยงในด้านชีวิตและทรัพย์สิน แม่ท้าวอยู่ที่ท่ามกลางความเสี่ยงเนื่องจากเป็นที่รู้จักของลูกท้าวจำนวนมากและต้องถือเงินจำนวนมากและบางครั้งต้องพักอาศัยในคาสีโนด้วยทำให้เสี่ยงต่อการถูกชิงทรัพย์และฆาตกรรมดังเช่นกรณีของแม่ท้าวรายหนึ่งได้แก่ เจ้าหญิงหยกที่เป็นเจ้าของท้าวพนัน ดังข่าวข้างล่างนี้

คดีนางชนันทดา หรือเจ้าหญิงหยก เกษตรธีระกุล อายุ 47 ปี อยู่บ้านเลขที่ 234 หมู่ 15 ต.ชุมพวง อ.ชุมพวง จ.นครราชสีมา เจ้าของกิจการรถตู้รับส่งนักพนันเข้าบ่อนกาสิโนถูกฆ่าชิงทรัพย์ ในลักษณะถูกมัดมือไขว้หลัง มัดขา ศีรษะถูกทุบตีด้วยของแข็งมีบาดแผลฉกรรจ์ ลำคอถูกของมีคมเชือดเป็นแผลเหวอะหวะ ใช้ถุงพลาสติกคลุมศีรษะไว้ในห้องน้ำ ห้องพักเลขที่ 107 โรงแรมรอยัลฮิลล์ รีสอร์ท บ่อนกาสิโน ทีโออาร์เสม็ด อ.กรุงสำโรง จ.อุดรธานี ประเทศไทย กรมศุลกากรตรวจผ่านแดนถาวรช่องจอม-โออาร์เสม็ด ต.ด่าน อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์ คนร้ายปลดเอาทรัพย์สินทั้งเครื่องเพชร สร้อยคอ สร้อยข้อมือ รวมประมาณ 3 ล้านบาท หลบหนีไป...ถือเป็นคดีฆ่าชิงทรัพย์สะเทือนขวัญครั้งแรกของบ่อนกาสิโนแห่งนี้...เป็นคดีสะเทือนขวัญที่สื่อเค้าวางจะมีดমন เพราะเหตุเกิดในประเทศไทย ซึ่งตำรวจไทยไม่สามารถเข้าไปก้าวำการทำคดีได้ เว้นเสียแต่ว่าอัยการสูงสุดทำข้อมูลเสนอไปยังกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อประสานงานให้เจ้าหน้าที่ของกัมพูชาสอบสวนหาพยานหลักฐานจากกล้องวงจรปิดของบ่อนกาสิโนว่ามีใครขึ้นไปบนห้องพัก 107 ที่เกิดเหตุบ้าง และประสานตำรวจกัมพูชาในการติดตามคนร้ายรายนี้มาดำเนินคดี "จากพยานหลักฐานทั้งกล้องวงจรปิดและพยานบุคคลทำให้เชื่อว่านักท่องเที่ยว จ.กาญจนบุรี ทั้งหมด 4 คน กลุ่มนี้เป็นผู้ต้องสงสัยก่อเหตุฆ่าชิงทรัพย์นางชนันทดา ส่วนพยานระบุว่าเห็นนางชนันทดาครั้งสุดท้ายก่อนเสียชีวิตเดินพร้อมกับผู้ต้องสงสัยไปห้องที่เกิดเหตุ ซึ่งเป็นห้องพักของผู้ต้องสงสัยและภรรยา ส่วนชายอีก 2 คน ทราบว่าเป็นน้อง ก่อนเกิดเหตุเดินเข้าออกห้อง หลังเกิดเหตุกล้องวงจรปิดมีภาพผู้ต้องสงสัยและภรรยาเดินออกจากรีสอร์ท ส่วนน้องชายทั้งสองคนไม่มีผู้พบเห็น เข้าใจว่าแยกย้ายกันเดินทางเข้าประเทศ"ชุดสืบสวนสอบสวนให้ข้อมูล นายหัตถชัย เพ็งแจ่ม ผู้ประสานงานชายแดนไทย-กัมพูชา บอกว่า ข่าวการฆ่าชิงทรัพย์ลักษณะนี้เพิ่งเคยได้ยินเป็นครั้งแรก ทางเจ้าของบ่อนต้องมีมาตรการป้องกันรักษาความปลอดภัยอย่างเคร่งครัดให้ลูกค้า เหตุการณ์ในลักษณะส่งผลกระทบสร้างความสะเทือนขวัญแก่ลูกค้า และสร้างความเสียหายให้บ่อนเป็นอย่างมาก สำหรับบ่อนกาสิโนที่จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม-โออาร์เสม็ดนั้น ส่วนใหญ่นักพนันเดินทางไปถึงก็จะแลกชิพตามจำนวนเงินที่ต้องการ หากมือขึ้นได้เงินมากก็นำชิพไปแลกเป็นเงินสด เมื่อไม่ต้องการเก็บเงินไว้กับตัวก็ฝากไว้กับเจ้าของบ่อน ซึ่งจะคิดค่ารับฝากขึ้นกับจำนวนเงิน หากเดินทางกลับประเทศไทยเจ้าของบ่อนจะอำนวยความสะดวกด้วยการส่งพนักงานมาช่วยดูแลทั้งเงินและนักพนันจนถึงแนวชายแดนส่งขึ้นรถกลับประเทศ โดยคนที่รู้ว่าเงินที่นักพนันนำมาฝากไว้มากน้อยเท่าไร จะมีเจ้าของเงินและเจ้าของบ่อนเท่านั้นที่รู้ (<http://www.oknation.net/blog/print.php?id=757854>)

การฆาตกรรมเจ้าหงส์หยกเป็นคดีสะเทือนขวัญที่ส่งต่อคนทำทัวร์มากพอควร เพราะเป็นคดีที่ยากต่อการสืบหาหลักฐานอันเนื่องมาจากเหตุเกิดขึ้นในต่างประเทศ แม่ทัวร์จำเป็นต้องดูแลตนเอง หรือหากมีเงินจำนวนมาก และรู้สึกไม่ปลอดภัยก็จะฝากเงินไว้กับเจ้าของบ่อน และจ่ายค่ารับฝากตามจำนวนเงินนั้น

6. ความเสี่ยงในด้านสุขภาพ คาสีโนทั้งสามแห่ง เป็นห้องปรับอากาศ ที่มีผู้เล่นพันนับพันบุหรี และระบบการไหลเวียนถ่ายเทอากาศไม่ดีนัก ทำให้กลิ่นและควันบุหรี่อบอวลอยู่ในห้องที่เล่นพนัน แม่ทัวร์และนักพนันจึงมีความเสี่ยงด้านสุขภาพที่มาจากบุหรีและระบบการไหลเวียนของอากาศ มีนักพนันและแม่ทัวร์บางส่วนที่ใช้ผ้าปิดปากปิดจมูก เพื่อลดความเสี่ยง

7. ความเสี่ยงจากอุบัติเหตุในการเดินทาง แม่ทัวร์ที่มาจากจังหวัดใกล้เคียงกับศรีสะเกษ และสุรินทร์ ต้องเดินทางด้วยรถตู้ทุกวัน จึงมีความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุได้ แม่ทัวร์หลายรายลดความเสี่ยงโดยการเช่าบ้านในบริเวณใกล้เคียงกับชายแดน จ้างลูกทัวร์รับจ้าง ทำให้ไม่ต้องเดินทางทุกวัน ทั้งยังประหยัดค่าน้ำมัน และมีรายรับเพิ่มขึ้น

8. ความเสี่ยงจากการเล่นพนัน การขึ้นทัวร์ในคาสีโนทั้งที่ช่องจอมและช่องสะง่า กำหนดให้แม่ทัวร์ต้องเล่นพนันด้วย แม่ทัวร์หลายรายที่ไม่เคยเล่นพนัน เมื่อครั้งทำทัวร์ที่คาสีโนสะหวานเวกัส ต้องมาเล่นพนันที่ช่องจอมและช่องสะง่า เมื่อเล่นเสียทำให้ขาดรายได้ หรือเป็นหนี้สินเพิ่มขึ้น บางรายต้องขายรถตู้เอาเงินไปใช้หนี้ และมาเช่ารถทำทัวร์แทน ในบางกรณีต้องหยุดทำทัวร์ก็มี

9. ความเสี่ยงในด้านชีวิตครอบครัว แม่ทัวร์ต้องเดินทางจากบ้านทุกวันเพื่อทำทัวร์ พบปะผู้คนมากขึ้น บางรายก็เลิกกับสามีเพราะเจอผู้ชายคนใหม่ที่คาสีโน ดังนั้นแม่ทัวร์หลายรายจึงให้สามีเป็นคนขับรถเพื่อจะได้ไปทำทัวร์ด้วยกัน เพื่อลดความเสี่ยงดังกล่าว

10. ความเสี่ยงที่จะถูกจับกุม เนื่องจากรถตู้ที่วิ่งเส้นทางช่องจอมและช่องสะง่า เป็นรถตู้ที่ใช้งานผิดประเภท หรือวิ่งทับเส้นทางเดินรถประจำทาง แม่ทัวร์ก็จะต้องก็จ่ายเงินให้ตำรวจ เดือนละ 500-1.000 บาท เพื่อจะไม่ต้องถูกจับกุม

3.5.1.2 ความเสี่ยงและการจัดการบริหารความเสี่ยงของลูกทัวร์

1. ความเสี่ยงในด้านการเงิน จากสายตาของนักเล่นการพนันพบว่า ที่ผ่านมามีพวกเขาเล่นทั้งในฐานะที่เป็นนักพนันมืออาชีพ นักพนันสมัครเล่นเพื่อการพักผ่อน ผ่อนคลายหรือการท่องเที่ยว รวมทั้งการหารายได้เสริมจากอาชีพหลักที่ทำอยู่แล้วเช่น ค่าขาย การเป็นพนักงาน การเป็นข้าราชการ หรืออาชีพทำนาทำสวน มีทั้งเล่นการพนันได้เงินและเสียไปเป็นมูลค่าเช่นนี้เสมอ จนบอกว่า ไม่มีใครรวยเพราะการพนันแต่ยังเล่นอยู่เพราะสนุกและช่วยลดความเครียดจากการตกรงานหรือไม่มีงานทำ คำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้สะท้อนได้ดีถึงความเสี่ยงของแต่ละบุคคลที่มีต่อการเล่นพนันข้ามแดน

“ได้แต่ความเข้าใจ” ลูกชายคนขับรถตู้

“การพนันเหมือนยาเสพติด ถ้าเป็นไปได้ ถ้าย้อนเวลากลับได้ ก็จะไม่มา” ครูตา

“การพนันมันมีเสน่ห์ ชวนให้คนเข้าไปสัมผัส” พี่สมใจ

2. ความเสี่ยงที่จะไม่ผ่านทัวร์ หากลูกทัวร์ไม่ผ่านทัวร์ คือเล่นพนันไม่มากตามจำนวนที่เช็ค

เกอร์กำหนด ก็อาจทำให้ไม่ผ่านทัวร์ แม่ทัวร์จะไม่ได้เงินค่าตอบแทนรายหัว ที่ให้ลูกทัวร์ใช้เล่นพนัน ลูกทัวร์ก็มีเทคนิคในการทำให้ผ่านทัวร์ เช่น แม่สมคิด อายุ 61 ปี อำเภอเสนางคนคม จังหวัดอำนาจเจริญ สถานภาพสมรส มีบุตร 2 คน อาชีพทำนากับค้าขาย รายได้ประมาณ 4,000-5,000 บาท เล่นการพนันครั้งแรกที่บ่อนฝั่งกัมพูชาเมื่อต้นปี 2556 ที่บ่อนช่องสะง่า แม่สมคิดจะมาขึ้นทัวร์เล่นทุกวัน โดยเฉลี่ยในการลงทุนในแต่ละครั้ง จะลงทุนประมาณ 200-500 บาท โดยปกติจะได้มากกว่าเสีย เพราะเมื่อเวลาที่เล่นได้แล้วจะหยุดเล่นทันที ใช้เทคนิคในการทำให้ผ่านทัวร์คือ จะคอยลงพนัน หรือเล่นเมื่อเวลาที่มีเจ้าหน้าที่มาตรวจ แม่สมคิดบอกว่า ที่ได้มากที่สุดอยู่ที่ประมาณ 1,500-2,000 บาท และที่เสียมากที่สุดอยู่ที่ประมาณ 500 บาท ส่วนใหญ่ลูกทัวร์รับจ้างหรือลูกทัวร์ชั่วคราวมักจะประสบปัญหาความเสี่ยงด้านการเงินน้อยกว่านักพนันมืออาชีพ เนื่องจากมีเงินลงทุนจำนวนน้อย ไม่มีศักยภาพทางด้านเครดิต หรือการกู้ยืมเงิน และสามารถจำกัดปริมาณการเล่นของตนเองได้ เมื่อเสียก็จะเสียเท่าที่ตัวเองมีเงินที่ได้จากแม่ทัวร์ เท่ากับเป็นการจำกัดวงเงินในการเล่นไปในตัว

ลูกทัวร์บางรายรับจ้างนัดให้นักพนัน รับจ้างถือบูหรีและเหล้าข้ามแดน ขายคูป้องกันอาหารที่ได้จากแม่ทัวร์ รวมทั้งซื้อของจากฝั่งกัมพูชากลับมาขาย ได้แก่ ผักหวานหรือเห็ดตามฤดูกาลที่หายากและราคาสูงกว่าในไทย กบ อีงอ่างและปลาน้ำจืด ปลาแห้ง ปลาอย่าง เป็นต้น

3.5.2 คดีความที่เกี่ยวข้องกับการพนันและปัญหาจรรยาบรรณ

มีประเด็นที่น่าสนใจว่าเมื่อพิจารณาสถิติการที่เกี่ยวข้องกับการพนันในพื้นที่การพนันข้ามแดนปรากฏว่า สถิติมีจำนวนไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับคดียาเสพติด ดังเช่นกรณีรายงานการจับกุมคดีความผิดตามพระราชบัญญัติ จากสม.กาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ที่มีพื้นที่ของคาสีโนข้ามชาติตั้งอยู่ติดกับเขตความรับผิดชอบของสม.ดังกล่าว คดีดังกล่าวไม่เกี่ยวข้องกับการการพนันข้ามชาติ อย่างไรก็ตามพบว่าคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและคดีว่าด้วยจรรยาบรรณมีจำนวนที่สูงมากๆเมื่อเปรียบเทียบกับคดีการพนัน

ตารางที่ 5 แสดงรายงานการจับกุมคดีด้านพนันและคดีอื่นๆ ที่สำคัญ

ประเภทคดี	ผลการจับกุม		
	2554	2555	2556 (มค-กค)
	จำนวนคดี	จำนวนคดี	จำนวนคดี
พ.ร.บ.การพนัน	25	26	25
เป็นผู้เล่นการพนัน	13	8	15
เล่นการพนันสลากกินรวบ	4	9	6
เล่นพนันไฮโลว์	6	8	3
พรบ.ยาเสพติด	160	153	52
เสพยาเสพติด	94	89	36
ครอบครองยาเสพติด	9	5	30
พรบ.จรรยาบรรณ	74	71	30

ปรับปรุงจากรายงานการจับกุมคดีความผิดตามพระราชบัญญัติ จากสหภาพเชิง จังหวัดสุรินทร์ (2555 และ 2556)

3.5.3 ผลกระทบทางบวกของการพนันข้ามชาติ

3.5.3.1 การทำทัวร์และมีเครือข่ายกับลูกทัวร์ทำให้เกิดอาชีพได้

จากข้อมูลภาคสนามพบว่า การเล่นคาสีโนข้ามชาติมีผลทางบวกด้วยกล่าวคือเป็นการสร้างรายได้ให้กับกลุ่มคนที่อยู่ในเครือข่ายขึ้นทัวร์และทำธุรกิจใต้ดินนี้ในฐานะที่เป็นอาชีพที่สร้างรายได้ดี พี่สาวได้ค่าตอบแทนจากการทำทัวร์อุปลา แบ่งเป็นค่าน้ำมันรอบละ 5,200 และค่าตอบแทนรายหัวคนละ 150 บาท รวมทั้งสิ้นจะได้ 6,400 บาท โดยในแต่ละวันมักจะไม่ได้ค่าตอบแทนเต็มเม็ดเต็มหน่วย บางรอบก็ถูกตัดทัวร์ โดยพี่สาวให้ข้อมูลว่า หากโดนตัดทัวร์ 5 คนขึ้นไปจะไม่ได้ค่าน้ำมัน ส่วนค่าใช้จ่ายในแต่ละครั้งนั้นพี่สาวจะต้องจ่ายค่าเช่ารถตู้วันละ 2,600 บาท โดยใช้บริการจากเจ้าประจำที่รู้จักกัน โดยคนที่เป็นเจ้าของรถจะจ้างคนขับรถตู้ นอกจากนี้พี่สาวจะมีรายได้เป็นทิปจากลูกทัวร์ที่ได้เงินจากการพนัน โดยเคยได้สูงสุด 500 บาท ส่วนแม่นาง นักพนันอายุ 50 เป็นหม้ายมีอาชีพปล่อยเงินกู้ ค้าขาย จบ ป.6 ชอบเล่นบาคาร่าไฟฟ้าวงเงินเล่นเป็นแสนบาทเคยได้สูงสุดถึง 2 หมื่นบาทแต่เสียไม่เกิน 6 หมื่นบาทจะไปเล่นในวันที่สะดวก และที่ไปเพราะอยากได้เงิน

3.5.3.2 ความสบายใจและไม่กังวลว่าจะถูกจับกลุ่มเหมือนประเทศไทย

กลุ่มผู้เล่นเป็นวัยกลางคนมีทั้งอาชีพหลักของตัวเองและคาสีโนคืออาชีพหลัก ผู้เล่นพนันไปเล่นที่คาสีโนชายแดนโดยไม่ต้องกังวลเรื่องถูกจับกุมและได้รับการอภัย เพราะจำนวนมากเป็นข้าราชการที่ข้ามไปเล่นในบ่อนต่างประเทศและการเล่นคาสีโนชายแดนมาจากการเข้มงวดทางกฎหมายการพนันในประเทศไทย ส่งผลให้นักพนันชาวไทยจำนวนมากในประเทศเดินทางข้ามไปเล่นในบ่อนการพนันชายแดนของประเทศกัมพูชา ที่ไม่ต้องวิตกเรื่องการผิดกฎหมายและไม่มีใครสอดส่องนินทาเพราะหลบหน้าผู้คนหรือเพื่อนบ้านได้ดี เช่น กรณีของนิด อายุ 63 เป็นแม่บ้าน มีวงเงินในการเล่น 2,000 บาท เธอชอบเล่นไพ่ใบเดียว เคยไปประจำกับทัวร์ เพื่อผ่อนคลายและไม่มีปัญหาทางครอบครัว หรือกรณีของพ่อหนูเป็นคนอุปลา อายุ 65 ปี ยศร้อยตรี ขึ้นทัวร์สาเพราะรู้จักบ้านใกล้กัน เคยไปเกือบทุกคาสีโนรอบประเทศไทย เกาะงกก็เคยไป เคยมีวงเงินในการเล่นเป็นแสน เคยได้เงินมากที่สุดห้าหมื่นเสียมากที่สุดประมาณหกหมื่นบาท เล่นคาสีโนเพื่อผ่อนคลาย ส่วนมากมาเล่นบาคาร่า

3.5.3.3 ระบบอุปถัมภ์ระหว่างผู้เล่นและแม่ทัวร์

การเล่นการพนันการมีจัดการระบบอย่างชัดเจนของผู้เล่นผ่าน ผู้จัดการทัวร์ เจ้าของคาสีโน ทั้งแนวตั้งและแนวระนาบผ่านเครือข่ายการขึ้นทัวร์ในลักษณะผสมระหว่างธุรกิจและระบบอุปถัมภ์ระหว่างแม่ทัวร์กับคาสีโน ลูกทัวร์กับแม่ทัวร์ และระหว่างลูกทัวร์ด้วยกัน รวมทั้งระบบการจัดการติดตามกำกับให้ความช่วยเหลือในบางโอกาสของเจ้าของคาสีโนที่มีต่อแม่ทัวร์และลูกทัวร์ซึ่งแตกต่างไปจากการเล่นพนันที่ไปเองไม่มีเครือข่าย เนื่องจากกลุ่มผู้เล่นมีเครือข่ายระหว่างกันผ่านเครือข่ายเพื่อนบ้าน เพื่อนใหม่ เพื่อนบ้านกับแม่ทัวร์และลูกทัวร์ เช่น พี่สาวที่เล่าให้ฟังว่าลูกค้ามีทุกอาชีพตั้งแต่ แม่ค้า ผู้ประกอบกิจการส่วนตัว ตำรวจ ครู โดยหากวันไหนลูกทัวร์ไม่ครบจะให้คนขับรถตู้ช่วยขึ้นทัวร์ให้ โดยไม่มีค่าตอบแทน แต่ถือเป็นการช่วยเหลือกัน ลูกค้าก็หวังเงินพนันทุกคน แต่อายุประมาณ 50 ปีขึ้นไปมักจะไปเล่นเพื่อผ่อนคลาย ส่วนอายุต่ำกว่านั้นก็หวังเงินพนัน พี่สาวไม่มีค่าตอบแทนให้ลูกทัวร์

หากลูกค้าเดินทางโดยมีพาสปอร์ตจะไม่เสียค่าผ่านแดน หากใช้บัตรประชาชนจะต้องเสียค่าผ่านแดนจำนวน 50 บาท โดยแม่ทัวร์จะเป็นผู้ดำเนินการให้ ทำให้ลูกค้าได้รับการบริการที่ดี มีคนดูแล

3.5.3.4 กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นสืบเนื่องจากเครือข่ายพนักข้ามชาติ

จากข้อมูลภาคสนามพบว่า เครือข่ายพนักข้ามชาตินำมาสู่ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับพนักดังกล่าว หลากหลายแบบที่สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นข้อดีของการพนักข้ามชาติที่สร้างงานและรายได้ให้กับคนท้องถิ่นเช่น นายทุนเงินกู้ (ดังที่กล่าวมาแล้ว) ธุรกิจปั๊มน้ำมันที่มีมากตามเส้นทางไปยังชายแดน หมอนวดแผนโบราณเนื่องจากนักพนักที่นั่งนานมักปวดเมื่อย การใช้บริการหมอนวดแผนโบราณจึงค่อนข้างเป็นที่นิยมมากของพวกเขา การขายสินค้าอุปโภคบริโภค ธุรกิจร้านอาหารตามริมถนน การขายสินค้าตามถนนแก่นักท่องเที่ยวและนักพนัก ธุรกิจที่พักแบบง่ายๆ ราคาไม่แพงใกล้ชายแดน ตลาดนัดและตลาดถาวรที่ชายแดน ปั๊มน้ำมันขนาดเล็กในชุมชน ส่วนผู้ค้าขายมาจากคนในท้องถิ่นทั้งชาวไทยและชาวกัมพูชา โดยมาชาวกัมพูชาขายสินค้าให้กับนักพนักขาออกจากคาสีโน โดยสินค้าที่ขายมักเป็นสินค้าตามฤดูกาลหาได้ตามท้องถิ่น เช่น ไข่แดง เห็ด มะม่วง ผักหวาน ผลไม้อื่นๆ หอมกระเทียม น้ำผึ้ง หน่อไม้ ปลาแห้งและปลาสดน้ำจืด ส่วนสินค้าบริโภคได้แก่ นมเปรี้ยว น้ำอัดลม น้ำเปล่า เบียร์ บุหรี่ ยาต้ม ยาหม่อง และอื่น ๆ เช่น การขนส่งสินค้า การกางร่มให้นักพนัก การช่วยถือของให้นักพนัก การขนผู้พนักจากด่านไปยังบ่อนคาสีโนโดยรถสองแถว เป็นต้น

บทที่ 4

สรุป อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เครือข่ายทางสังคมและองค์กรในคาสีโนข้ามแดน กรณีคนไทยไปเล่นการพนันที่สังหารีส์อร์ทผ่านด่านช่องสะงำจังหวัดศรีสะเกษและคาสีโนโอเฮม็ดและรอยัลฮิล ที่อยู่ตรงข้ามด่านช่องจอมจังหวัดสุรินทร์ เป็นผลมาจากการที่คาสีโนเป็นสิ่งผิดกฎหมายไทย ส่งผลให้นักพนันชาวไทยจำนวนมากในประเทศเดินทางข้ามไปเล่นในคาสีโนบริเวณชายแดนของประเทศกัมพูชา เครือข่ายทางสังคมเกิดจากกลุ่มคนที่หลากหลายได้แก่ เจ้าของคาสีโนที่มีนโยบายจูงใจให้ผู้เล่นผ่านโปรโมชั่นแบบต่างๆ แก่กลุ่มผู้จัดทัวร์และลูกทัวร์ กลุ่มแม่ทัวร์ กลุ่มคนทัวร์ซึ่งโดยมากเป็นผู้เล่นเป็นวัยกลางคนที่เป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชายมากกว่าถึงสองถึงสามเท่า พวกเขามีทั้งอาชีพหลักของตัวเองและคาสีโนคืออาชีพหลักโดยการข้ามด่านนิยมใช้หนังสือเดินทางเป็นหลัก กลุ่มคนขับรถตู้ และกลุ่มคนค้าขายที่ไม่ใช่นักพนันที่พวกเขาได้มีโอกาสสร้างรายได้จากการทำธุรกิจที่ต่อเนื่องจากเครือข่ายการพนันข้ามแดน โดยรวมแล้วผลการศึกษาสามารถสรุปได้ในประเด็นต่อไปนี้

4.1. สรุปผลการศึกษา

4.1.1 การก่อตัวของเครือข่ายการพนันข้ามแดน

พบว่ามีลักษณะการก่อตัวขึ้นแบบทั้งตามธรรมชาติผ่านระบบเครือข่ายและเพื่อนฝูงที่รู้จักคุ้นเคยกัน และก่อตัวผ่านการจัดตั้งและการจัดการอย่างเป็นระบบเชิงธุรกิจ แต่เป็นธุรกิจใต้ดินที่สนับสนุนจากเจ้าของคาสีโนในประเทศเพื่อนบ้านที่สนับสนุนให้เกิดเครือข่ายแม่ทัวร์ ลูกทัวร์ และการจัดการทัวร์ผ่านระบบการขึ้นทัวร์ การทำตามเงื่อนไขการขึ้นทัวร์ทั้งการลงทุน การจัดการผ่านการแลกชิป การตั้งเปตาดเงินในการเล่น การมีจำนวนคนทัวร์ในแต่ละครั้ง การกำหนดค่าตอบแทนที่ชัดเจนกับคนทำทัวร์ คนทัวร์ คาร์ต ค่าบริการและอื่นๆ

4.1.2 ลักษณะของเครือข่ายคาสีโนข้ามแดนมีความหลากหลาย

ซึ่งสรุปได้ว่ามีหกแบบได้แก่ (หนึ่ง) เครือข่ายที่มีการจัดการที่ชัดเจนของธุรกิจที่เรียกว่า “การขึ้นทัวร์” (สอง) เครือข่ายญาติพี่น้อง (สาม) เครือข่ายเพื่อนฝูง (สี่) เครือข่ายการเดินทางร่วมกันในฐานะนักท่องเที่ยว และ (ห้า) เครือข่ายภายในครอบครัวเดียวกัน (หก) การเดินทางไปคาสีโนแบบส่วนตัวโดยไม่พึ่งเครือข่าย แต่โดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะการจัดการเครือข่ายผ่านธุรกิจการขึ้นทัวร์เป็นหลัก

4.1.3 การเข้าสู่อาชีพเจ้าของทัวร์นักพนัน

การเข้าสู่อาชีพเจ้าของทัวร์เกิดขึ้นได้หลายกรณี ได้แก่ การรับช่วงทัวร์นักพนันต่อจากคนในครอบครัวการทำทัวร์ร่วมกับญาติ การทำงานเกี่ยวข้องกับทัวร์พนันทำให้เห็นช่องทางในการเข้าสู่อาชีพเจ้าของทัวร์ นักพนันที่ทำอาชีพเจ้าของทัวร์ การเข้าสู่อาชีพเจ้าของทัวร์มีการใช้เครือข่ายของญาติพี่น้อง ประสบการณ์ในการทำงานหรือการเป็นนักพนันมาก่อน โครงสร้างการประสานกันของเครือข่ายในการเข้าสู่อาชีพเจ้าของทัวร์มีลักษณะที่ไม่เป็นทางการ มีความยืดหยุ่นในการปรับตัว เห็นใจกัน สามารถที่จะยอมรับง่ายมากขึ้นระหว่างกลุ่มผู้เข้ามาค้าหรือแลกเปลี่ยน หรือเลือกที่จะรับหรือไม่รับการแลกเปลี่ยนตามสถานการณ์หรือการตกลงกันภายใต้ความสัมพันธ์กันแบบไม่มีลำดับขั้นหรือสูงต่ำกว่ากันทางสังคม เป็นเครือข่ายทางสังคมที่เน้นความสัมพันธ์ส่วนตัวมาก

4.1.4 การจัดองค์กรเครือข่ายการพนันข้ามแดนผ่านผู้กระทำการ

การเล่นการพนันบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชามีการจัดระบบอย่างชัดเจนของผู้กระทำการในภายเครือข่าย

การพนันข้ามแดน ได้แก่ นายทุนที่ทำการลงทุนด้วยการเป็นนายหน้าซื้อชิปโปรโมชัน เจ้าของทัวร์รายย่อยมีการสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนลูกทัวร์ระหว่างกัน ลูกทัวร์และเจ้าของทัวร์ และคนขับรถตู้ ผู้เล่นผ่าน ผู้จัดทัวร์ และเจ้าของคาสิโน เป็นการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ในแนวตั้ง ซึ่งแสดงถึงการใช้อำนาจและระบบอุปถัมภ์ ไม่มีความไว้วางใจ อยู่ได้ด้วยผลประโยชน์ ต่างตอบแทน ฝ่ายหนึ่งเกื้อหนุนหรืออุปถัมภ์ค้าชู้ก็ฝ่าย คือ คาสิโนเป็นผู้วางระบบการจัดการนักท่องเที่ยวผ่านการขึ้นทัวร์ มีระบบควบคุมการเล่นพนันของลูกทัวร์ให้เล่นในวงเงินที่มากพอที่จะผ่านการขึ้นทัวร์ตามที่เช็คเกอร์พิจารณา มีระบบการจูงใจโดยการให้ค่าตอบแทนเป็นค่าน้ำมันรถ และเพิ่มค่าตอบแทนรายหัวให้แม่ทัวร์ ตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่ขึ้นทัวร์และผ่านทัวร์ การติดตามกำกับของคาสิโนที่มีต่อแม่ทัวร์และลูกทัวร์ โดยผ่านระบบเช็คเกอร์ มีผลต่อแม่ทัวร์และค่าตอบแทนของแม่ทัวร์ ระบบการตรวจสอบดังกล่าว จึงเป็นมาตรการในการรักษาผลประโยชน์ของคาสิโน ทั้งคาสิโนยังกำหนดค่าเปลี่ยนชิปโปร ที่ไม่สามารถแลกเปลี่ยนได้ เพื่อรับประกันยอดเงินรายได้ที่จะหมุนเวียนอยู่ในคาสิโน เพื่อประโยชน์ของธุรกิจอย่างชัดเจน นอกจากนี้ คาสิโนยังมีข้อกำหนดอื่น ๆ เช่น ไม่อนุญาตให้เปลี่ยนโปรโมชันชิปกับลูกค้ากัมพูชาของบริษัท ไม่อนุญาตให้ใช้ผู้โดยสารเป็นบุคคลซึ่งค้างคืนอยู่ในบริษัท มาขึ้นทัวร์ การกำหนดว่า บัตรประชาชนของลูกทัวร์ในเขตที่ขอสายวิ้ง ต้องมีจำนวนขั้นต่ำ 5 คน ไม่อนุญาตให้เปลี่ยนบัตรติดทัวร์กับลูกค้าอื่นของบริษัท ความรับผิดชอบในการหาคนมาขึ้นทัวร์ให้ได้ครบตามเงื่อนไขของคาสิโนจึงเป็นภาระหน้าที่โดยตรงของแม่ทัวร์ ที่ต้องดำเนินการเพื่อความอยู่รอดของตน ภายใต้เงื่อนไขที่คาสิโนกำหนด

4.1.5 เครือข่ายความสัมพันธ์การพนันข้ามแดน

ความสัมพันธ์แบบภาคีที่ซับซ้อนผสมผสานระหว่างความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์และความสัมพันธ์เชิงธุรกิจแบบการมีหุ้นส่วน แบบเพื่อน แบบพี่แบบน้อง เป็นความสัมพันธ์ที่มาจากและก่อให้เกิดความไว้วางใจกันของผู้คน ความสัมพันธ์กันแบบไม่มีลำดับชั้นหรือสูงต่ำกว่ากันทางสังคม เป็นเครือข่ายทางสังคมที่เน้นความสัมพันธ์ส่วนตัว ซึ่งจำแนกเป็น 3 ลักษณะ คือ

4.1.5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างคาสิโนและนายทุน และความสัมพันธ์ระหว่างนายทุนกับแม่ทัวร์

เป็นความสัมพันธ์ที่มีผลประโยชน์ต่างตอบแทน เป็นการเกื้อหนุนธุรกิจซึ่งกันและกัน แม้ว่าคาสิโนจะเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขและกติกาในการทำธุรกิจ แต่ก็ยังเป็นเงื่อนไขที่ให้ผลตอบแทนแก่นายทุนด้วยเช่นกัน นายทุนจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะเชื่อมโยงให้คาสิโนและเจ้าของทัวร์มีโอกาสในการทำธุรกิจมากขึ้น

4.1.5.2 เครือข่ายเจ้าของทัวร์

เจ้าของทัวร์รายย่อยมีการสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนลูกทัวร์ระหว่างกัน เจ้าของทัวร์ส่วนใหญ่ มีความคุ้นเคยกัน มีการพบปะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน มีการแลกเปลี่ยนลูกทัวร์ หรือซื้อขายลูกทัวร์ระหว่างกัน เครือข่ายทางสังคมของเจ้าของทัวร์เป็นเครือข่ายแนวราบ ที่มีความยืดหยุ่นในการปรับตัว เห็นใจกัน สามารถที่จะยอมรับง่ายมากขึ้นระหว่างกลุ่มผู้เจ้าของทัวร์ที่แลกเปลี่ยนลูกทัวร์ หรือเลือกที่จะรับหรือไม่รับการแลกเปลี่ยนตามสถานการณ์หรือการตกลงกันภายใต้ความสัมพันธ์กันแบบไม่มีลำดับชั้นหรือสูงต่ำกว่ากันทางสังคม เป็นเครือข่ายทางสังคมที่เน้นความสัมพันธ์ส่วนตัวมาก

4.1.5.3 เครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของทัวร์กับลูกทัวร์

ความสัมพันธ์ระหว่างลูกทัวร์กับเจ้าของทัวร์ มี 2 ลักษณะคือ ความสัมพันธ์ของเจ้าของทัวร์ที่จ่ายและไม่ต้องจ่ายค่าตัวหรือค่าตอบแทนรายหัวให้ลูกทัวร์ เจ้าของทัวร์กับลูกทัวร์ต้องเกื้อกูลกัน การให้ยืมเงินดังกล่าวถือว่าเป็นวิธีหนึ่งที่เจ้าของทัวร์ใช้สำหรับดูแลรักษาลูกทัวร์ของตนเองไว้ เมื่อลูกทัวร์เล่นได้ ก็จะทำให้ทิปเจ้าของทัวร์

ลูกทัวร์ส่วนใหญ่จะมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับเจ้าของทัวร์ ลูกทัวร์บางคนกลายเป็นนายหน้าให้กับแม่ทัวร์เพื่อหาลูกค้าให้ โดยจะมีรายได้พิเศษจากเจ้าของทัวร์ด้วย การเล่นการพนันการมี การจัดระบบอย่างชัดเจนของผู้เล่นผ่านผู้จัดทัวร์ เจ้าของคาสีโน ทั้ง แนวตั้งและแนวระนาบผ่านเครือข่ายการขึ้นทัวร์ ในลักษณะผสมระหว่างธุรกิจและระบบอุปถัมภ์ระหว่างแม่ทัวร์กับคาสีโน ลูกทัวร์กับแม่ทัวร์ และระหว่างลูกทัวร์ด้วยกันรวมทั้งระบบการจัดการการติดตามกำกับของเจ้าของคาสีโนที่มีต่อแม่ทัวร์และลูกทัวร์ กลุ่มผู้เล่นมีเครือข่ายระหว่างกันผ่านเครือข่ายเพื่อนบ้านเพื่อนใหม่ เพื่อนบ้านกับแม่ทัวร์และลูกทัวร์ นอกจากนี้ยังมีธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับพนัน เช่น เงินกู้ หมอนวด การขายสินค้า

4.1.5.4 จำนวนทัวร์ในเครือข่ายพนันข้ามแดน

จำนวนทัวร์ที่อยู่ในเครือข่ายพนันข้ามแดนอีสานใต้ทั้งสองแห่งมีจำนวน 300 กว่าทัวร์ต่อวันซึ่งโดยเฉลี่ยแม่ทัวร์จะมีทัวร์ราวๆ 10-20 ทัวร์ ซึ่งนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเล่นพนันข้ามแดนจะมากับทัวร์ส่วนอีกจำนวนหนึ่งจะมาเพราะมาเที่ยว มาหารายได้เสริม หรือมาเฉพาะวันหยุด

4.1.5.5 ผลกระทบของการพนันข้ามแดน

การศึกษานี้สรุปได้ว่าเครือข่ายพนันข้ามแดนส่งผลกระทบต่อทั้งด้านบวกและด้านลบ ผลกระทบทางบวกได้แก่การสร้างรายได้และสามารถเป็นอาชีพได้เช่น เจ้าของทัวร์ เจ้าของให้เช่ารถตู้ รายได้จากการพนันที่ถัวเฉลี่ยระหว่างที่ได้และเสีย ความสบายใจและไม่กังวลว่าจะถูกจับกลุ่มเหมือนประเทศไทย ลูกทัวร์ได้รับการดูแลผ่านระบบอุปถัมภ์ระหว่างแม่ทัวร์และลูกทัวร์ นอกจากนี้เครือข่ายพนันข้ามชาตินำมาสู่ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับพนันดังกล่าวหลากหลายแบบที่สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นเป็นอย่างดี ซึ่งถือว่าเป็นข้อดีของการพนันข้ามชาติที่สร้างงานและรายได้ให้กับคนท้องถิ่น ส่วนผลกระทบด้านลบได้แก่ ความเสี่ยงของแม่ทัวร์ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเสี่ยงมากที่สุด คือ ความเสี่ยงในการให้ลูกทัวร์กู้ยืมเงิน ความเสี่ยงจากการแลกชิปโปรในคาสีโน เนื่องจากคาสีโนกำหนดให้แม่ทัวร์ต้องแลกชิปโปรวันละ 140,000 บาท แม่ทัวร์ที่ไม่มีเงินมักจะผลักความเสี่ยงนี้ให้แม่ทัวร์คนอื่นหรือนายทุนในคาสีโน ความเสี่ยงที่เกิดจากการมีลูกทัวร์ไม่ครบตามจำนวนที่คาสีโนต้องการ ความเสี่ยงของแม่ทัวร์ในด้านปริมาณเงินของลูกทัวร์ที่เล่นพนัน หากลูกทัวร์เล่นพนันไม่ได้ตามเป้าหมายที่คาสีโนพิจารณา แม่ทัวร์จะถูกตัดค่าได้รับบริการต่างๆ จากคาสีโน ความเสี่ยงในด้านชีวิตและทรัพย์สิน เสี่ยงต่อการถูกชิงทรัพย์และฆาตกรรม ความเสี่ยงในด้านสุขภาพที่มาจากบุหรี่และระบบการไหลเวียนของอากาศ ความเสี่ยงจากอุบัติเหตุในการเดินทาง ความเสี่ยงจากการเล่นพนัน ที่คาสีโนกำหนดให้แม่ทัวร์ต้องเล่นพนันด้วย ความเสี่ยงในด้านชีวิตครอบครัว และความเสี่ยงที่จะถูกจับกุม เนื่องจากรถตู้ที่วิ่งเส้นทางช่องจอมและช่องสะง่า เป็นรถตู้ที่ใช้งานผิดประเภท

ลูกทัวร์มีความเสี่ยงในด้านการเงิน เป็นหนี้ หมอตั่วจากการเล่นพนัน และความเสี่ยงที่จะไม่ผ่านทัวร์ หากลูกทัวร์ไม่ผ่านทัวร์ แม่ทัวร์จะไม่ได้เงินค่าตอบแทนรายหัวแต่เป็นที่สังเกตว่า สถิติคดีเกี่ยวกับการพนันมีไม่มากนักมากเป็นคดีเกี่ยวกับยาเสพติดมากที่สุด

4.2 อภิปรายผล

เครือข่ายทางสังคมของการพนันข้ามแดนที่ขยายตัวและเติบโตขึ้นเรื่อยๆในพื้นที่ชายแดนเนื่องจากในพื้นที่ชายแดนโดยนัยของพื้นที่แล้วมีลักษณะของการเป็นพื้นที่กว้างใหญ่และยาว ครอบคลุมจุดผ่านแดนระหว่างสองประเทศทั้งด้านด่านประเพณี และด้านทางการ (จุดผ่อนปรน ด่านชั่วคราวและด่านถาวร) ทำให้ “ชายแดน” เป็น

แนวคิดที่ทำให้ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็น “พื้นที่พิเศษที่เต็มไปด้วยความสลับซับซ้อนเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์และสังคมวัฒนธรรมท้องถิ่นพอๆ กับประวัติศาสตร์โลกและกระบวนการโลกาภิวัตน์ สังคมชายแดนมีความเคลื่อนไหวหลากหลายและมีข้อยกเว้นหรือเงื่อนไขพิเศษในหลายๆเรื่องเพราะเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจ อย่างน้อยทำให้ชายแดนเป็นพื้นที่ของการลดลงของกฎระเบียบทางการค้าบางประการ เช่น ภาษีเพื่อกระตุ้นการเฟื่องฟูของการค้าชายแดนรวมทั้งมีความยืดหยุ่นของการข้ามแดนทั้งคน สินค้า เงิน และวัฒนธรรม (กนกวรรณ มะโนรัมย์, 2554)

จากลักษณะความเป็นชายแดนดังกล่าวทำให้เครือข่ายการพนันข้ามชาติสามารถเติบโต และขยายตัวอย่างรวดเร็วเพราะชายแดนกลายเป็นพื้นที่ของการปะทะประสานผลประโยชน์ ต่อรอง สังสรรค์ และการแลกเปลี่ยนของธุรกิจข้ามพรมแดนข้ามชาติและเครือข่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นระหว่างสองประเทศ นอกจากนี้ชายแดนยังทำหน้าที่เป็นจุดเชื่อมประสาน การผ่อนปรน และ/หรือพื้นที่แห่งการยกเว้นบางอย่างด้านการค้า การลงทุน เพื่อการดำรงอยู่ของท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการพนันข้ามชาติเช่นแม่ทัพร์ เจ้าของคาสีโน คนทัพร์ รวมทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายทางสังคมของทัพร์พนันข้ามชาติ ในขณะที่เดียวกับการขยายและเติบโตของเครือข่ายพนันข้ามแดนยังส่งผลเชิงบวกกับคนในพื้นที่ได้แก่การสร้างรายได้แก่คนท้องถิ่น จากการมีการพัฒนาความสะดวกสบายต่างๆ เส้นทางคมนาคม และระบบสาธารณูปโภคจากเมืองใหญ่สู่เมืองชายแดนเพื่อกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจแก่ชาวบ้านและนายทุน ส่วนผลกระทบทางลบได้แก่ความเสี่ยงด้านหนี้สินและความไม่ปลอดภัยนั้นเป็นปรากฏการณ์ที่มักจะเกิดขึ้นอยู่แล้วในการเล่นการพนันไม่ว่าจะเล่นที่ใด แต่ความพิเศษของผลกระทบทางลบในพื้นที่การพนันข้ามชาตินั้นมักควบคุมได้ยากเพราะอยู่นอกประเทศและกฎหมายของไทย เช่นการฆาตกรรม

นอกจากนี้พบว่าเครือข่ายทางสังคมของการพนันข้ามแดนยังสะท้อนให้เห็นว่าเป็น “เครือข่ายทางสังคมในเศรษฐกิจไม่เป็นทางการ” (Social network of an informal economy) ทำให้เห็นว่าการพนันเป็นรูปแบบหนึ่งเศรษฐกิจไม่เป็นทางการหรือเศรษฐกิจนอกระบบ (สังคิต พิริยะรังสรรค์ และคณะ, 2546) ที่กลุ่มคนทำทัพร์ ลูกทัพร์ นายหน้า และคนที่เกี่ยวข้องต่างๆ ได้มีโอกาสเรียนรู้จากเครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนตัวอย่างชัดเจน คนกลุ่มนี้ได้มีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายการคาดหวังเรื่องการแลกเปลี่ยนต่างตอบแทน ความเห็นอกเห็นใจ หรือการลดความไม่พอใจการแลกเปลี่ยนขึ้นมาอย่างไม่เป็นทางการเพื่อลดภาระหรือต้นทุนของการดำเนินการแลกเปลี่ยนด้านเศรษฐกิจ บนฐานของการมีเครือข่ายทางสังคมที่เน้นความสัมพันธ์ส่วนตัวในการดำเนินการทางเศรษฐกิจ ตามสถานการณ์หรือการตกลงกันภายใต้ความสัมพันธ์กันแบบไม่มีลำดับชั้นหรือสูงต่ำกว่ากันทางสังคมที่แตกต่างกันมากนักเนื่องจากคนทัพร์มักเป็นกลุ่มคนชนชั้นกลางเช่นเดียวกัน (Granovetter, 2002)

นอกจากนี้ การศึกษานี้ยังสะท้อนให้เห็นอีกว่าเครือข่ายความสัมพันธ์ของการพนันข้ามแดนเป็นความสัมพันธ์ที่ทับซ้อนกันระหว่างระบบอุปถัมภ์ที่มีความเป็นเพื่อนพ้องน้องพี่และเครือข่ายที่ต้องพึ่งพาอาศัยทั้งการเงินและคำแนะนำและระบบเงินตราหรือความเป็นธุรกิจที่มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกันในลักษณะต่างตอบแทนกล่าวคือการใช้เงินในการแลกเปลี่ยนด้านผลประโยชน์ เช่นการยืมเงิน การใช้เงินคืนอาจมีและไม่มีดอกเบี้ย การจัดระบบการขึ้นทัพร์ และการให้ค่านายหน้า เป็นต้น ความสัมพันธ์เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของความสัมพันธ์ที่เป็นแบบเฉพาะเจาะจงในบางเรื่อง โดยจะ ดำรงอยู่ได้ตราบใดที่ทั้งสองฝ่ายสามารถที่จะให้การตอบแทนซึ่งกันและกันเชิงผลประโยชน์ได้ (อมรา พงศาพิชญ์ และปรีชา คุวินทร์พันธ์ 2539)

ประการสุดท้ายงานศึกษาชิ้นนี้พบว่า เครือข่ายการพนันข้ามแดนสะท้อนให้เห็นการเติบโตของคาสีโนข้ามชาติในฐานะที่เป็นธุรกิจใต้ดินได้เป็นอย่างดีเนื่องจากไม่ต้องดำเนินการภายใต้การควบคุมทางกฎหมาย หรือระเบียบทางการ ไม่มีการคุ้มกันโดยกฎหมาย (Portes, 2010) เช่น กฎหมายและระเบียบของทางราชการของฝ่ายประเทศไทย เช่น สิทธิบัตร ใบอนุญาต สัญญาจ้าง หรือ ระบบประกันสังคม เป็นต้น อีกทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องในเครือข่ายยังไม่ต้องแสดงข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับกิจกรรมการค้าขายแต่อย่างใดในขณะที่เครือข่ายกลับเปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนกันภายในเครือข่ายของการทำทัวร์พนันอย่างกว้างขวางโดยไม่มีขอบเขตจำกัดเรื่องกฎหมายของรัฐ

4.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การประมวลข้อมูลจากการศึกษานี้นำมาสู่ข้อเสนอที่เป็นนโยบายเชิงนโยบายแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. สสส. และศูนย์ศึกษาการพนันควรนำเสนอข้อมูลรอบด้านเกี่ยวกับการพนันข้ามชาติสู่สาธารณะด้านข้อดี (การขยายตัวของธุรกิจอื่นๆที่เกี่ยวข้องเช่น รถตู้ การค้าท้องถิ่น การขนส่ง เงินกู้ยืมในระบบ ข้อเสนอ และข้อพึงระวังต่างๆ)

2. เนื่องจากการขยายตัวของการพนันข้ามชาติมีมากขึ้น เพราะมีเครือข่ายทางเศรษฐกิจและสังคมรองรับ ดังนั้นรัฐบาลอาจพิจารณานโยบายการพนันตามแนวชายแดนไทยที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยอาจจะกำหนดให้มีคาสีโนในพื้นที่ชายแดนไทยแบบถูกกฎหมายแต่ต้องมีกฎระเบียบควบคุมเคร่งครัดของผู้เล่นและพื้นที่ตั้งการพนัน

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหาแนวทางในการจัดการเศรษฐกิจแบบไม่เป็นทางการ หรือเศรษฐกิจผิดกฎหมายที่เกิดขึ้นได้แก่ การทำทัวร์ของคาสีโนชายแดน ซึ่งอาจมีสองแนวทาง คือ แนวทางในการสนับสนุนธุรกิจการทำทัวร์นักพนัน โดยการจัดระบบ การลงทะเบียนผู้จัดทัวร์ เป็นต้น หรือแนวทางในการลดจำนวนผู้จัดทัวร์ โดยการกวดขันรถตู้ที่บรรทุกนักพนันข้ามแดน การกวดขันการผ่านแดนที่ยากขึ้น การเตือนนักพนันผ่านการณรงค์ต่างๆ เรื่องความเสี่ยง เป็นต้น

4. การส่งเสริมหรือลดจำนวนผู้จัดทัวร์ ควรทำเป็นระบบและต่อเนื่องทั้งในระดับท้องถิ่น คือ ในระดับหมู่บ้าน เมือง จังหวัด พื้นที่ชายแดน และระดับประเทศ เพื่อให้มาตรการดังกล่าวมีผลกระทบโดยตรงต่อการดำเนินงาน

5. เนื่องจากการพนันข้ามแดนอยู่ในบริบทความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์และความสัมพันธ์เชิงธุรกิจ ดังนั้นควรมีแนวทางการหารือกันระหว่างกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจธรรมชาติของความสัมพันธ์ดังกล่าวว่าเป็นอย่างไร มีประโยชน์หรือมีโทษอย่างไรบ้างเพื่อสร้างความตระหนักกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

6. ในอนาคต เมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 การพนันชายแดนรอบประเทศไทย อาจขยายตัวมากขึ้น เนื่องจากการยกเว้นวีซ่าระหว่างกันของประเทศในกลุ่มอาเซียน ทำให้การข้ามแดนเป็นไปอย่างสะดวกมากขึ้น หากไทยยังมีนโยบายว่า การพนันเป็นเรื่องผิดกฎหมาย ผู้เล่นพนันในประเทศไทยจะเดินทางออกไปเล่นพนันนอกประเทศบริเวณชายแดนเพิ่มขึ้นรัฐบาลต้องกำหนดทำที่และนโยบายคาสีโนชายแดนให้ชัดเจน

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ มะโนรัมย์และคณะ. 2554. “ชายแดนอีสานกับเพื่อนบ้าน” **ข้อค้นพบทางวิชาการและนโยบายเชิงนโยบายกรณีศึกษา กัมพูชาของไทย คนไร้รัฐ และเมืองคูมิตร.** สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. เชียงใหม่:สำนักพิมพ์โคชยัน
- กนกวรรณ มะโนรัมย์. 2546. **คาสีโนชายแดน กรณีศึกษาคาสีโนในพื้นที่ชายแดนสุรินทร์.** เอกสารประกอบการนำเสนองานประชุมวิชาการชาติพันธ์ชายแดน. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ตรีศักดิ์ สุขสภา. 2543. **ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากบ่อนการพนันตามแนวชายแดน: ศึกษาเฉพาะกรณี: บ่อนบ้านแหลม อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี.** วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธาร ธรรมสกุล. (2553). **กระบวนการจูงใจนักพนันเข้าสู่บ่อนคาสีโน.** วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไทยรัฐ. 2554. **เชือดคอเจ้าของทัวร์ตั้งคาบ่อนเขมร ชิงเงินสามล้าน.** 16 กันยายน 2554. <http://www.thairath.co.th/content/region/209834>
- เรณู เขมาปัญญา. (23 เมษายน 2555). **กมธ.ความมั่นคงแห่งรัฐ สผ. ชี้ บ่อนการพนันบริเวณชายแดน กระทบความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมของประเทศ.** สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา สืบค้นเมื่อ 8 สิงหาคม 2555 จาก <http://ibcbetgroup.net/category/slot-online/>
- พรรณทิพย์ จันทร์พวง. 2550. **ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม ของผู้เล่นการพนันตามแนวชายแดน: กรณีศึกษาบ่อนการพนันที่ปอยเปต อ.โอโฉวโรว จ.บันเตียเมียนเจย ประเทศกัมพูชา.** การศึกษาอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พรชิตา กฤษฎาวานิช. 2545. **ผลกระทบจากบ่อนการพนันตามแนววิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพาชายแดน: ศึกษาเฉพาะกรณีบ่อนเกาะกง ประเทศกัมพูชา.** วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ยศ สันตสมบัติ. 2555. **การนำเสนอเรื่อง “ชนชายแดนในกลุ่มน้ำโขง: บทเรียนเชิงนโยบาย.”** วันที่ 19 สิงหาคม 2555 ในงานสัมมนาวิชาการประจำปี 2555 ฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ.
- รัตพงษ์ สอนสุภาพ. (2555). **บ่อนพนันตามแนวชายแดน: ผลกระทบและแนวทางการจัดการ.** กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. หัวข้อ **การจัดการชายแดนในบริบทการเปลี่ยนแปลง.** วันที่ 18-19 สิงหาคม 2555 ณ โรงแรมสามพราน ริเวอร์ไซด์ นครปฐม
- ศิริพร วัชชวัลคุ. 2554. **“รัฐและชายแดนภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลง,”** หน้า 9-20 ใน **“ชายแดนอีสานกับเพื่อนบ้าน” ข้อค้นพบทางวิชาการและนโยบายเชิงนโยบายกรณีศึกษา กัมพูชาของไทย คนไร้รัฐ และเมืองคูมิตร.** กนกวรรณ มะโนรัมย์ (บก.). สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. เชียงใหม่.

สำนักพิมพ์โคชยัน

สังคีต พิริยะรังสรรค์ และคณะ, **เศรษฐกิจการพนัน ทางเลือกเชิงนโยบาย**, (กรุงเทพฯ : สำนักงาน
สลากกินแบ่งรัฐบาล, 2546), 47-56.

สุรัชย์ บุญพลับ. 2545. **ความสูญเสียทางเศรษฐกิจของประชาชนจากบ่อนแนวชายแดน: ศึกษากรณีบ่อนบ้าน
ผักกาด อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
นโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.

เสรี พงศ์พิศ. 2554. “ประชาธิปไตยในแนวราบ.” **สยามรัฐรายวัน**. 30 มีนาคม 2554.

<http://www.phongphit.com/older/content/view/543/70/>.

ประชาชาติธุรกิจ 4 มีนาคม 2555

http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1330844050&gpid=09&catid=no

อมรา พงศาพิชญ์ และปรีชา คูวินทร์พันธ์. 2539. **ระบบอุปถัมภ์**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

Emerson, Richard. 1976. **Social Exchange Theory**. Available : [http://www.Annual
reviews.org/aronline](http://www.Annualreviews.org/aronline).

Felsenstien, D and Freemand D. 2001. “Gambling on the border: Casino Tourism
Development and Prisoner’s dilemma.” pp.95-113, in Krakover.S and Gradus,
Y.(eds). **Tourism in frontier areas**. Lexington:KY.

Granovetter, Mark. 2002. “Economic Action and Social Structure: The Problem of
Embeddness.” pp 69-93. in **Readings in Economic Sociology**. edited by Nicole Woolsey
Biggart. Blackwell publishers: Malden.

Portes Alejandro. 2010. **Economic Sociology: a thematic inquiry**. Princeton: Princeton
University Press.

Reith, Gerda. 2006. **Research on the social impacts of gambling**. Scottish Executive
Social Research.

Thanyathip Sripana. **Casinos in Border Towns in the Mekong Sub-Region** (อ้างอิงใน
www.cseas.kyoto-u.ac.jp/edit/wp-content/uploads/.../NL6425-27.pdf

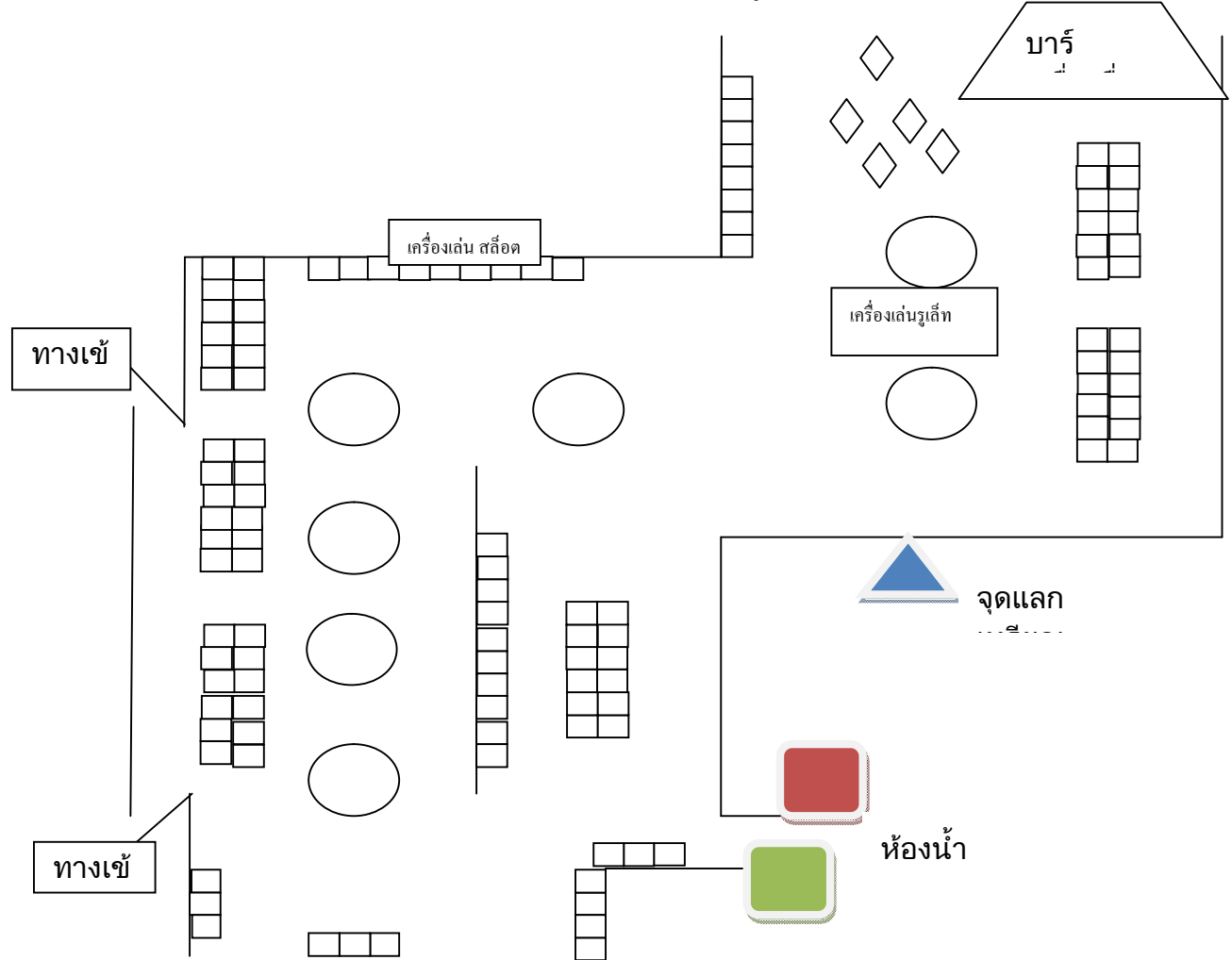
Timothy. J Dallen. 2000. “Borderlands: An unlikely tourist destination?”. **IBRU Boundary and
Security Bulletin**. Spring.

Wasserman S. and Faust K. 1994. **Social Network Analysis: Methods and
Applications**. Cambridge, Cambridge University Press.

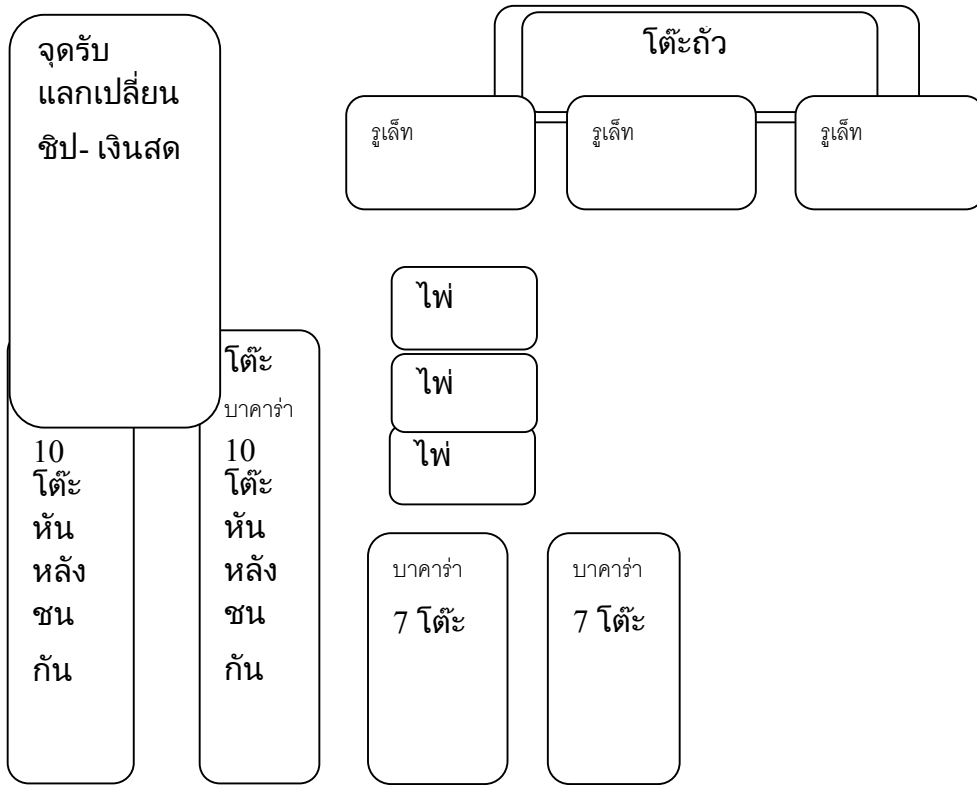
ภาคผนวก

แผนผัง Casino Royal Hill ที่ช่องจอม

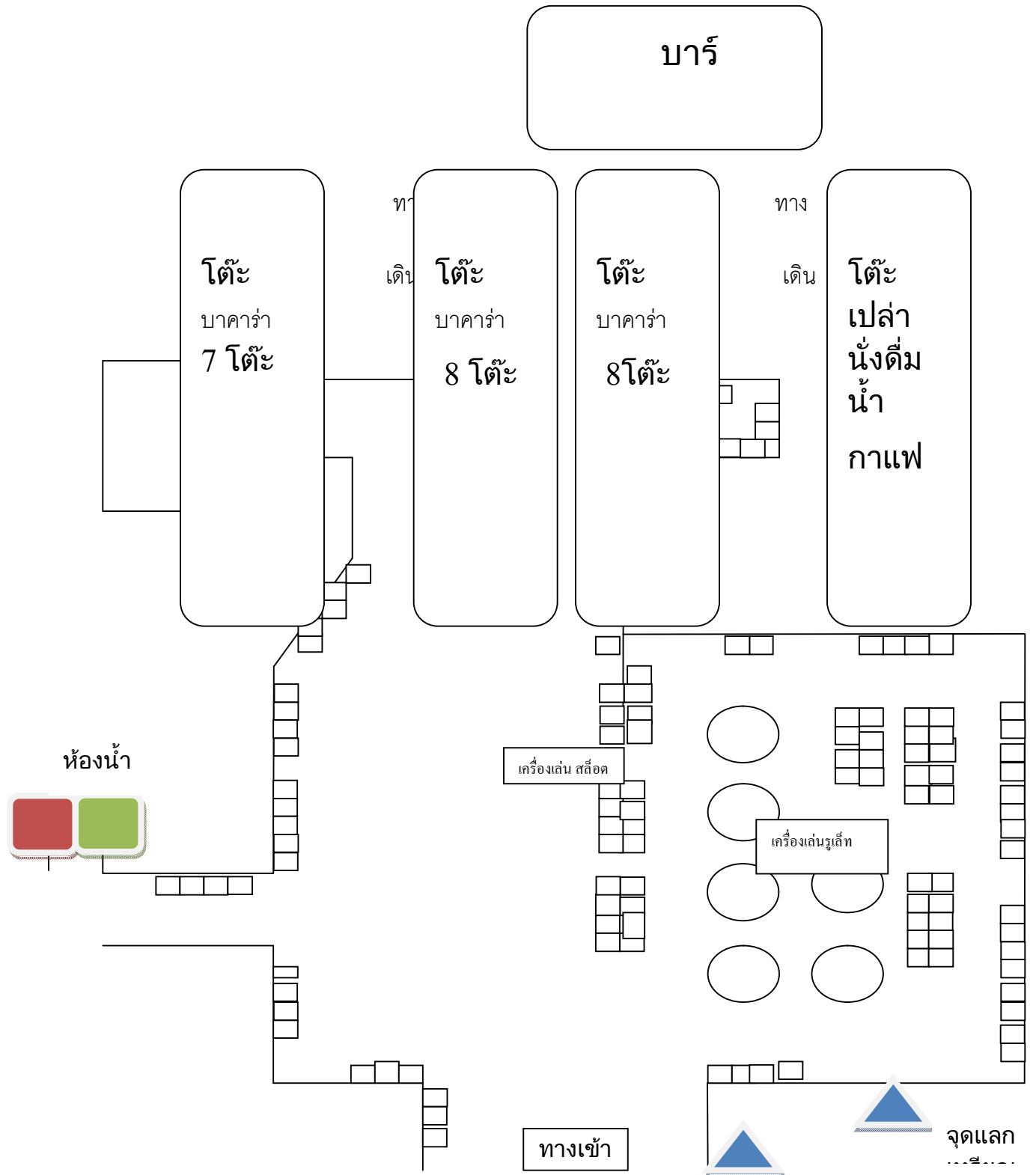
เครื่องเล่นสล็อต ของ Royal Hill มีทั้งหมด 134 เครื่อง และ เครื่องเล่นรูเล็ต มีทั้งหมด 7 โต๊ะ โต๊ะละ 8 คน

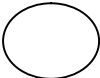

แผนผังโต๊ะไฟ วิทยาลัย

Casino โอสถมีตคาสีโน ที่ช่องจอม เครื่องเล่นสล็อต มีทั้งหมด 290 เครื่อง และเครื่องเล่นรูเล็ต มีทั้งหมด 6 โต๊ะ โต๊ะละ 8 คน

สัญลักษณ์

- เครื่องเล่น สล็อต
- เครื่องเล่น รูเล็ต
- ห้องน้ำหญิง
- ห้องน้ำชาย
- จุดแลกเปลี่ยน

แผนผัง บ่อน โอะ เสม็ด

